

KNIHY ODVAHY

A DOBRODRUŽSTVÍ

SVAZEK 114

Jerzy Broszkiewicz
TROSEČNÍCI
V ŘECE METEORŮ

Jerzy Broszkiewicz

**TROSEČNÍCI
V ŘECE METEORŮ**

ALBATROS PRAHA

©Jerzy Broszkiewicz, 1971

Translation © Jaroslav Simonides, 1977

Illustrations © Teodor Rotrekl, 1977

OSMÉHO BŘEZNA

1

Probouzíme se všelijak, to je známá věc. Někdy se musíme vyhrabávat ze spánku těžce a namáhavě jako ze sněhové závěje. Jindy zas bývá procitnutí docela legrační, jako kdybychom bez důvodu a příčiny vzlétli do vzduchu.

Ion Soggo, jehož probuzením začínáme tento příběh, se téměř pokaždé probouzel tím druhým způsobem. Od chvíle, kdy doširoka otevřel oči, měl radost ze sebe, ze života a světa, ačkoliv ani jedna z těch věcí sama o sobě není k smíchu. Od kojeneckého věku až do dneška, kdy dosáhl stáří rovných čtrnácti let a tří měsíců, Ion Soggo se hrozně rád smál.

Na to musí být povaha. Ion Soggo, tmavý blondýn se světlou pletí, ořechovými očima, krátkým nosem a dlouhými nohama, smál se způsobem, který se podle názoru jeho rodičů nejspíš podobal (citujeme) „záchvatu kašle šíleně uspěchané a drsným chrapotem postižené kukačky“.

Asi tak před šesti roky nahrál jeden zlomyslný kamarád Ionův smích na pásek. A potom mu ho bez výstrahy přehrál.

Sotva Ion uslyšel ty podivné zvuky, dal se do hlasitého smíchu. Až po delší době si uvědomil, jak velice jsou si tyhle dvě muziky podobné. Pak se přestal smát. Jiná věc, že pásek ne.

Ion chvíli naslouchal velice pozorně, pak prohlásil:

„Hrůza.“

A usmál se. Uznejme: nejchvályhodnějším svědectvím o jeho povaze je skutečnost, že se i nadále rád smál a nic neztratil ze své neochvějné radosti ze života.

A právě toho dne ráno, kdy zahajujeme naše vyprávění, probudil se v náladě zvlášť veselá a jeho pohled padl na Robíka, který stál nad ním. Robík odpověděl úsměvem, zvedl ruku a řekl svým příjemným hlasem:

„Sedm třicet, dobrý den, Ione.“

Několik příštích vět pronesl Ion neobyčejně rytmicky. Říkal je totiž při několikaminutové rozcvičce, kterou odbýval, sotva se probudil, aby — jak říkával — rozhybal na celý dobrý den dobrou náladu.

Znělo to víceméně takto:

„Musím být moc... tři čtyři... hodný a veselý... tři čtyři dřep..., tak si to přejeme... vztyk... dolů, výskok..., a proto se vynasnažíme... výskok... splnit svá přání... přání... upřímná přání...“

„To je pitomost,“ řekl Robík.

„Jasně!“ zavřískl Ion zpod sprchy v koupelně. „A co na tom?“

„Nic.“

„Tak to je prima,“ prohlásil Ion a drhl se tak, jako kdyby se rozhodl setřít ze sebe nejenom vodu, ale i kůži.

„Chytej!“ zvolal Robík.

Napřed hodil po Ionovi tričkem, potom šortkami, pak jedním mokasínem, druhým mokasínem, bundou a podnožkami. Ionovi se podařilo chytit tričko, šortky, levý mokasín, bundu. Pravý mokasín a ponožky prolétly dveřmi do koupelny jako brankou.

„Dva nula,“ prohlásil Robík.

„Dej se vycpat,“ na to Ion.

„Bohužel nemůžu,“ odpověděl Robík.

Potom oba vyskočili oknem na trávník a Ion zvolal:

„Hej! Dvojčata!“

V nejbližším okně se objevily dvě černovlasé, modrooké hlavy — dvě velice užaslé a velice hezké tvářičky Alka a Alky Rojových.

Rojovi, stejně jako Ion, sem přijeli na prázdniny. Na návštěvu k rodičům. Ion už tady byl čtrnáct dní, zatímco dvojčata se tady objevila až včera pozdě večer. Nic divného, že přímo ztělesňovala nejvyšší blízeneckou zvědavost.

Sotva uviděli Iona a Robíka, Alek přátelsky zamával zvednutými pažemi.

„Hej, hej!“ zavolal na ně.

Zato Alka lehce přimhouřila oči.

„Promiňte,“ zeptala se až příliš zdvořile, „znamená v těchto místech ‚hej‘ dobrý den?“

Ion neodpověděl, protože si Alku okouzleně prohlížel. Viděli se sice už včera, ale trvalo to příliš krátce, jako při zběžném seznámení. Kromě toho byla včera dvojčata unavená cestou a ospalá. Přes únavu se Alka chovala s krajní zdvořilostí a způsobem svědčícím o znamenné výchově.

Otravná, odhadl ji Ion, jako básničky o měsících.

Zato v této chvíli měla Alka na tváři povýšený výraz, výsměch v očích, ironii v úsměvu, a přesto byla překrásná, okouzlující a jakoby docela nová. Není divu, že Ion umkl s dost přihlouplým obličejem.

Naštěstí byl Robík pohotovější než Ion.

„Ne, milá přítelkyně,“ vysvětlil důstojně, „hej‘ rozhodně neznamená dobrý den. Ovšem, při trošce dobré vůle, dalo by se to za dobrý den uznat.“

„Děkuji za vysvětlení,“ usmála se ledově.

„Dobrý den,“ zabručel Ion.

„Neřekls nám včera, že jste dva. To je brácha? Starší, nebo mladší? A jak se jmenuje?“ mlel Alek a postavil se před Robíka. „Že si vůbec nejste podobní?“

Alka následovala bratra. Přeskočila okenní parapet lehounce a — jak si pomyslíl Ion — s nevýslovným půvabem.

Robík se zasmál poněkud ve stylu kašlající kukačky.

„Osm hodin nula nula,“ řekl. „Ceká na vás snídaně. My totiž nejsme bratři.“

Dvojčata na sebe pohlédla očima, v nichž svítl náhlý úžas. Na okamžik ztratila hlas.

„Vyloučeno!“ zvolal nakonec Alek.

„Naprosto vyloučeno,“ řekla Alka.

Ion hrdě pohlédl na Robíka. Tak to bývalo skoro pokaždé^ když si hosté zdaleka, z oblastí, kde vládly jiné mravy než v jeho vlasti, začínali uvědomovat, kdo je vlastně Robík.

Robík sám se shovívavě usmál.

„Samozřejmě, je to možné,“ řekl. „Docela dobře možné. Nejsme bratři z toho důvodu, že Ion Soggo patří k vašemu druhu, a je to samozřejmě člověk až na to, že se narodil na Saturnu.“

„My, Soggové,“ skočil mu s předstíranou lhostejností do řeči Ion, „pocházíme v přímé linii od prvních osadníků na Saturnu.“

„A já,“ pokračoval Robík, „jsem ze skupiny antropomorfních robotů. Jsem nejnovější model saturnského ochranného robota, nejnovější... samozřejmě pokud jde o vzhled. Ve skutečnosti jsem Ionovým společníkem od narození. Museli jste přece slyšet, že my, ochranní roboti, jsme nejlepšími přáteli člověka na Saturnu.“

Když to Robík říkal, usmíval se na ohromená dvojčata celou svou neuvěřitelně pihovatou tvářičkou rusovlasého patnáctiletého kluka.

Alek ho pomalu obcházel kolem dokola, v očích výraz okouzlení a úcty. Zato Alka velice tvrdě pohlédla do Robíkových očí.

„Nevěřím,“ řekla, „blbý fór.“

Ion si lehce stoupl na špičky a čekal, jak Robík tentokrát zareaguje. Dokonce trochu zneklidněl. Už už chtěl říct: „Jenom pomalu,“ když Robík znenadání pokrčil nohy v kolenou a vymrštil se vzhůru obrovským, mnohametrovým skokem.

„Páni!“ zvolala Alka.

Robík už sestupoval dolů. A protože měl regulátor přitažlivosti, klesal daleko pomaleji, než se vznesl vzhůru.

„Úžasné!“ smál se hlasitě Alek. „Úplně jako při televizní hodině robotologie.“

A Robík se zastavil těsně před Alkou, naklonil mírně hlavu na levé rameno a pozorně si ji prohlížel. „Tak už mi věříš?“

Přemýšlela. Pak se lehkým, půvabným pohybem dotkla jeho obličeje.

„Ne zrovna nadšeně, milánku,“ řekla, „ale věřím.“

Robík přikývl.

„Jsi nafoukaná a ztratila hlavu,“ řekl nadmíru zdvořile.

„Jak to můžeš vědět?“ zvolal nadšeně Alek.

„Se pozná,“ odpověděl Robík.

Alka chvíli pozorovala Robíka a pak se obrátila na Iona.

„Má bohužel pravdu,“ řekla s hlubokým, věcným přesvědčením v hlase. „Jsem nafoukaná někdy naprosto nesnesitelně.“ Alek se zavtvářil, jako by mu to bylo líto, ale udělal to tak komicky, že Ion nebyl schopen přemoci smích. Není divu, že se dvojčata na něho podívala s náhlým úlekem.

„Co se ti stalo?“ zvolala Alka.

„On se jenom tak směje,“ vysvětlil Robík.

Ion chtěl přestat, ale při pohledu na výraz jejich tváře, mu vyhrkly slzy do očí.

„Moji rodiče...,“ vykoktal.

„Jeho rodiče,“ pokračoval Robík, „popisují tyto zvuky jako zachvat kašle šíleně uspěchané a drsným chrapotem postižené kukačky.“

„To teda sedí,“ vyjadřoval své nadšení Alek, a teď se dali do smíchu oba dva.

Ion okamžitě přestal. Jenom se díval na Alku a naslouchal jejímu hlasu. Jejich oči se setkaly.

„Tak vidíš,“ řekla Alka, „zrovna teď jsem ztratila hlavu kvůli tobě. Není to vždycky má vina.“

Odpovědět se dalo drze anebo zdvořile. Ale než se Ion rozhodl, zvedl Robík výstražně prst.

„Připomínám,“ řekl, „je nejvyšší čas na snídani, jinak to nestihnete na startovací věž.“

„Šup šup!“ zvolal Ion. „Jede!“

A první naskočil na pohyblivý chodník, který vedl na jídelní terasu. Stezka se vinula jako rudý hádek tyrkysovým trávnikem a obcházela květinové záhony. Nad Alčinou hlavou zatřepetal křídélky, modrými jako její oči, nevelký motýl.

„Modrásek ušlechtilý,“ řekl Robík, „neboli *Polyammatus amandus*.“

„Těší mě,“ pozdravil modráška Alek.

Jídelní terasa na ně čekala na kraji botanické zahrady. Čtyři židličky, tři příbory. Když to Alek uviděl, blaženě si povzdechl:

„Lidi, já mám hlad. Transgalaktický,“ prohlásil po chvíli.

Musíme podotknout, že tato slova příšerně zkomolil. Měl tváře k prasknutí nacpané pochoutkami připravenými k snídani. Ale když zvedl oči a rozhlédl se kolem sebe, umkl. Na chvíli dokonce přestal jíst.

Jídelní terasa se vznášela nad loukou ze tří stran lemovanou svahy Zeleného návrší. Na svazích pahorku hrála, smála se a křičela všemi možnými a nemožnými barvami botanická zahrada: palmy i břízy, řeřichy i růže, cypřiše, magnolie, borovice, tulipány... Souostroví květů mezi kontinenty stromů, z nichž každý měl svou vlastní zeleň, vlastní kresbu, vlastní stín.

Alek si údivem povzdechl a Ion se na něho vděčně usmál. Když však pohlédl na Alku, zapomněl na úsměv. Seděla na své židli bezvadně vzprímená, neobyčejně zdvořilá a srdečně lhostejná.

„Tak co,“ zeptal se automaticky. „Docela hezká vyhlídka,“ řekla.

„Docela hezká?“ opakoval po ní.

„Jenom klid, Ione,“ zabručel Robík. A sám se zdvořile uklonil Rojovým a popřál jim dobré chutnání.

Několik nejbližších vteřin stačilo, aby Iona hněv opustil. A vlastně teď už ho to na Alku jenom mrzelo.

Ion si totiž od prvního dne pobytu tu vyhlídku zamiloval. Jeho vlast byla docela jiná, drsnější, méně barevná. Na Saturnu byly sice lesy a parky stokrát větší a bohatší než zde, jenomže v nich byl věčně nával. Každá květina měla svého ctitele, každý strom svou rodinu. Pohlcovače zvuku sice působily, že v zahradách a parcích Saturnu

vládl klid a mír, ale samota byla snem. Na Saturnu ještě stále existovalo přelidnění osad i měst a Ion až tady poznal chuť osamělého okouzlení krásou.

A zrovna dnes, kdy poznal Alku, pochopil ještě jedno: že takové okouzlení získává na ceně teprve tehdy, můžeme-li se o ně dělit s někým blízkým. Proto se také rozhodl, že jim (ve skutečnosti hlavně Alce) to panoráma ukáže již při snídani.

A zatím ona milostivě označila „jeho“ panoráma za „docela hezkou vyhlídku“. Ion sklopil hlavu s pocitem trpkosti. Ale musel zachovat lhostejnou tvář. Robík měl jako obyčejně úplnou pravdu, když radil: „Jenom klid.“

„No, a nechtěli byste si,“ zeptal se Ion se zdvořilým výrazem tváře, „nechtěli byste si něco prohlédnout už při snídani?“

„Výborný nápad,“ souhlasil Alek. Dokonce i Alka tentokrát živě souhlasila.

Ion vzal do ruky malý mikrofónek vznášející se jako stříbrná včela nad opěradlem židle.

„Haló,“ řekl, „chceme si projet normální prohlídkovou trasu. Podél nejdůležitějších objektů.“

Mikrofónek zazářil zelenou barvou. Znamenalo to, že rozkaz byl přijat.

„Připraveni,“ řekl Ion.

Slovo „připraveni“ znamenalo konec rozkazu. Sotva dozněl, vznesl se do vzduchu okrouhlý talíř terasy.

Obzor se najednou rozšířil a rozjasnil. V téže chvíli se nad terasou jako květ otevřel průhledný zvon deštníku. Vpluli do duhy umělého deště: nad botanickou zahradou se zrovna rozpršelo.

Terasa vystoupila ještě výš. Musela je totiž přepravit přes Zelené návrší. Potom, na druhé straně Zeleného návrší, se znovu snesla níž. Pod nimi utíkaly dozadu stromy, louky, květinové záhony. Déšť ustal, letěla jim vstříc vlna teplého větru.

Po Alčině tvářičce se poprvé rozlila vlna opravdového zájmu. Naklonila se kupředu.

„Co je to?“ zeptala se.

„Vlevo,“ vysvětloval Ion, „naše sídliště.“

„A vpravo?“

„Hlavní bloky laboratoří. Bílá kopule: výzkumný ústav supra-rychlostí. červená kopule: robotologický ústav. Zelená kopule: telekomunikační centrála a ústřední velín.“

Ion pohlédl na Alku s náhlým úžasem. Její modré oči... jako kdyby v nich někdo rozsvítil jasné ohničky.

„Kdy si to všechno prohlédneme?“

„Až dostaneme povolení,“ řekl zdrženlivě Ion.

„Ty už sis to prohlédl?“

„Ano.“

Udělala pohyb, jako kdyby chtěla seskočit, ale opěradla židle ji okamžitě objala v pase. Byli ve výši desíti metrů.

„Opatrně,“ usmál se Robík.

„Musím si prohlédnout ústav,“ řekla Alka ostrým tónem.

Alek si povzdechl.

„Sestřičko,“ řekl s úřední něhou. „Sestřičko,“ opakoval, „víme, že jsi fanda na exaktní vědy, všichni tě pro to obdivujeme. Ale dopřej nám, alespoň prozatím, trochu zahálky a naivního obdivu.“

Alka se podívala na bratra velice zle. On však na ni chladnokrevně vyplázl jazyk.

„No prosím, takoví jsou básníci!“ řekla. Slovo básníci mělo vyznít jako urážka, a jako urážka zaznělo. Jenomže Alek se zasmál s nezkalenou pohodou ducha. „Tak prosím,“ řekl, „a takové jsou ženy.“

„Prosím vás,“ zasáhl Robík neměnně vlídným hlasem, „nehádejte se, to je otrava.“

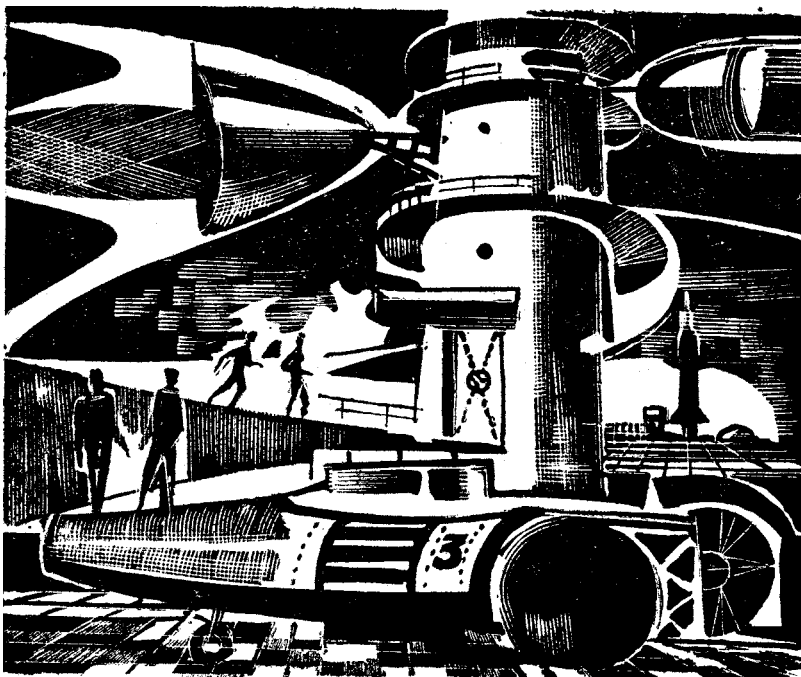
„Vidíš, sestro,“ dodal ještě Alek, „dokážeš otrávit i robota.“

Alka neodpověděla. Mlčeli. Terasa se blížila k druhému Ionovu oblíbenému místčku: ke krajině s umělou oázou.

Obklopoval ji kilometr široký pás žlutých a šedostříbřitých přesypů. A oáza sama objímala věncem palem, rákosí a rozkvetlých keřů nevelké tyrkysové jezírko.

„Letíme okolo Veselé oázy,“ řekl Ion hlasem zdánlivě lhostejným, i když očekával dva výkřiky nadšení. Ale tentokrát se nevzrušil ani Alek.

„Vážně, oáza,“ zabručel.

„Voda má hezkou barvu,“ uznala zdvořile Alka. Ion na ně pohlédl tak nepřátelsky, že mu Robík položil ruku na rameno a Alka, když zavadila pohledem o Ionovu zbledlou tvář, sebou trhla.

„Co se stalo?“ zeptala se znepokojeně. „Bolí tě něco?“

„Ne,“ odpověděl Ion.

Avšak Alek pochopil. Pokýval hlavou.

„Možná že tě opravdu něco zbolelo?“ zeptal se šeptem.

„I ne!“ řekl ostře Ion. „Podívejte, vlevo je startovací věž na základní plošině.“

Jejich terasa nepozorovatelně, ale ustavičně zrychlovala let.

Vystoupila již do výšky padesáti metrů.

Ion ukazoval a vysvětloval lhostejným hlasem; solidně a zdvořile zastával roli průvodce. Postupně proletěli kolem druhého a třetího sídliště, nad sportovním areálem, nad halou ústředních dílen a nad halou umění.

„Pozor,“ řekl Robík, „devět hodin dvacet.“

V tu chvíli opěradla židlí objala všechny sedící. Bylo to znamení, že let terasy se prudce zrychlí.

Obzor se náhle naklonil, kolem uší jim svištěl ostrý vítr, obraz parků, luk a budov byl rozmazaný a prchal pod nimi rychlostí, která zbavovala dechu. Trvalo to rovných pět minut.

Během těch pěti minut stačil Ion všechno promyslit a pochopit. A přestože pochopil příčinu jejich lhostejnosti a okamžitě jim odpustil, rozhodl se, že jim to vrátí.

Zasloužíte si..., myslil si, když se díval na profil lehce se usmívající Alky. Zasloužíte si malou lekci. Velice vám prospěje. Možná že vám... ohromně prospěje. Zvláště tobě, hrdopýško.

V tu chvíli terasa zpomalila let.

Nad obzor vyskočil štíhlý tvar startovací věže. Blížili se k ní s každou sekundou pomaleji — ještě dvě stě, ještě sto metrů. Nakonec je opěradla židlí uvolnila.

Bez nejmenšího otřesu a zvuku dosedla terasa přímo před vchodem do věže.

Všichni čtyři vyskočili ze sedadel. Dveře už byly dokořán.

Robík řekl:

„Devět hodin dvacet pět.“

„Pojďte,“ zvolal Ion a první vběhl do hlavní haly věže. Za ním se rozběhla dvojčata a nakonec, se skromností vlastní všem robotům, překročil práh haly Robík.

„No to je dost,“ řekla Helena Soggová.

„Konečně!“ zvolala nejkrásnější ze všech žen, které kdy Ion spatřil, totiž Čandra Rojová, matka Alka a Alky.

„Snad jste nezapomněli, že se sluší rozloučit se s rodiči, kteří odjíždějí do práce, a říci jim na shledanou?“ zeptal se Orm Soggo.

Mysleli to samozřejmě žertem. Dorazili přece celých pět minut před odletem. A přesto Ion upadl do rozpaků a dvojčata zrudla.

Na plošině hlavní haly ve startovací věži stálo šedesát dospělých. Byly to dvě třicetileté skupiny, které tvořily úplnou osádku průzkumné stanice Známé pod starobylým názvem Primus Explorator — První průzkumník.

Šedesát lidí? To není mnoho. Ale šedesát takových lidí? Ti mladí stáli mezi nimi plni rozpaků. Nepomohla jim ani skutečnost, že mezi těmi šedesáti byli i jejich rodiče. Byl to okamžik trapný, ale zároveň i povznášející.

„Tak přece jste přijeli?“ usmál se vrchní pilot.

Všichni dospělí už byli úplně připraveni na každodenní let: ve stříbřitých kombinézách a průhledných přilbách, s příručními komputery v rukou. První skupina, kterou vedl vrchní pilot Marim, se postavila v levé části haly. Druhá skupina, vedená zástupcem prvního pilota Ormem Soggem, se soustředila napravo od vchodu.

„Osádky na místě?“ položil tradiční otázku Marim.

„Osádky na místě,“ odpověděl Orm Soggo.

Ted už se směli rozloučit. Ion se rozběhl k Ormovi a Heleně. Dvojčata ke svým rodičům a po několika sekundách se po obou stranách hlavní haly otevřely boční východy, do nichž jako první vykročili oba piloti: Marim a Orm. Dalších několik sekund, Helena a Čandra zvedly ruce na pozdrav, ale pak už si nikdo nevšímal tří mladých lidí stojících uprostřed obrovské haly. Za minutu zmizeli v protilehlých vchodech, vedoucích na startoviště, poslední členové osádek. Stěny se za nimi zavřely jako dvě tiché vodní hladiny.

„Pojďte honem,“ řekl Ion. „Otec nám dovolil vystoupit na vnější plášť.“

„Vážně?!“ vykřikli nadšeně.

„Honem!“ popohnal je a rozběhl se k východu. Nepřekročil práh dveří, ale zůstal stát na modře natřeném čtverci podlahy. Bylo to dno rychlovýťahu.

„Když neztratíme čas,“ řekl rychle Ion, „stačíme se podívat na start.“

„Konečně!“ povzdechla si Alka. „Konečně něco opravdu zajímavého.“

„Výstupní komora. Připraveni,“ rozkázal Ion výťahu. Okolo nich se s lehkým cvaknutím uzavřely boční stěny a strop výťahu. Pak nastala chvíle ticha, výťahy totiž nebyly příliš oblíbeným prostředkem vnitřního spojení. Jízda rychlovýťahy vždycky působila potíže při myšlení, tlak v čelní krajině a přechodnou ztrátu dechu.

Tentokrát to trvalo velice krátce, doslova několik sekund. Stěny rychlovýťahu znovu cvakly a všichni čtyři stáli v kruhové síni, jejíž stěny tvořila asi stovka úzkých a vysokých skříněk zasazených do stěny. Nad čtverými dvířky již svítily zelené nápisy: Alka, Alek, Ion a Robík.

„Honem,“ Ion ukázal na nápisy, „jděte do oblékárny s vaším jménem. Automaty vás oblečou do kombinéz, ale nepustí vás ven bez kontroly.“

Alek a Alka se rozběhli ke svým skřínkám. Ion zůstal ještě chvíli stát. Od stropu se k němu snesla stříbrná „včelka“. Alka se zarazila.

„Proč ty nespícháš, Ione? Co tam děláš?“ zeptala se. Usmál se.

„Musím přece vydat podrobné rozkazy,“ zvolal. Pronesl ještě do „včely“ dvě tři tiché věty. Stříbrný mikrofónek znovu vyskočil vzhůru. Ion se rozběhl ke své kabině. „Všecko v pořádku!“ zvolal.

Alek se již zavřel ve své převlékárnu a ve chvíli, kdy Ion ukončil svůj krátký rozhovor s mikrofónem, překročila práh kabinky i Alka.

Vládlo tam mírné šero. Jemné doteky automatických rukou pomohly zaujmout vhodné postavení. Mírné rozkročení, vzpažené ruce, hlava vzpřímená. Po sekundě v takové poloze sklouzl od stropu tichý stín: byla to kosmická kombinéza, tenká a lehká, zakončená kulatou průhlednou přilbicí.

„Jak jste daleko?“ ozval se přímo u Alčiny ucha Ionův hlas. „Slyšíte mě?“

„Ano,“ odpověděl hlas bratra.

„Ano,“ zašeptala Alka.

„Samozřejmě,“ řekl Robík.

„Výborně,“ řekl Ion. „Hned začne zkouška.“

V Alčině šatně zablikalo výstražné bílé světlo. Kombinéza už těsně přiléhala k tělu, na Alčiny nohy navlékly automaty velké boty s plochou kruhovou podrážkou.

„Proč tady všecko místo mne dělají automaty?“ zeptal se polodopáleně Alkův hlas. „Nejsem mimino.“

Někdo se zasmál s lehkým pocitem převahy, ale Alka si v prvním okamžiku nedovedla uvědomit, kdo je to.

„Můj milý,“ řekl Robík, „zkouška kosmických kombinéz je příliš jemná práce pro lidské ruce.“

„Přesně tak,“ řekl Ion. „Vy vystupujete na vnější plášť ponejprv v životě?“

Alka odpověděla poněkud váhavě: „Za takových podmínek... poprvé.“

„Co to znamená, za takových podmínek?“ zeptal se překvapeně Ion.

„No...,“ začala nejistě.

Alek jí se smíchem skočil do řeči:

„Má ctižádostivá sestřička se stydí přiznat,“ řekl, „že jsme ještě nikdy nestáli na skutečném vnějším plášti.“

„Chápu,“ zamumlal Ion.

„Kdy konečně začne ta zkouška,“ zeptala se Alka dopáleně.

A jako odpověď se rozsvítily v kabinách oblékáren nápisy:

„Konec zkoušky“ a Alka zaslechla sborový výbuch smíchu, tím protivnější, že Alek, který měl imitátorský talent, začal už kdákat a bublat ve stylu těžkým chrapotem postižené kukačky.

Jak si zachovat důstojnost v takové situaci? Snad jedinež mlčením. A tak tedy mlčela.

Kluci se naštěstí ihned přestali smát. Dveře převlékáren se otevřely a všichni čtyři se vrátili do vstupní síně.

První promluvil Ion.

„Pojďte za mnou,“ řekl.

Podle jeho příkladu se dvojčata a Robík znovu postavili na modrý čtverec rychlovýtahu.

„Už?“ zašeptala Alka.

Ion přikývl hlavou.

„Připraveni,“ řekl. „Na vnější plášť. Připraveni.“

A nakonec...

„Och,“ vzdychla Alka.

„No, no, no,“ řekl Alek.

V jejich hlasech se ozýval obdiv, úcta, okouzlení, ohromení, ale také docela nesporný, i když utajovaný, strach. Ale nikdo se jim nemohl ani moc divit.

Stáli na obrovské, matovým světlem se třpytící, neporušeně hladké ploše. Hladkost plochy byla ideální, a přestože byla matová, odrážela jejich postavy jako zrcadlo.

A nad jejich hlavami se otevřel sametově černý, plný bílých jisker a mlhovin, neobsáhnutelný a nekonečný prostor velkého kosmu.

Výtah sjel dolů s absolutní přesností. Zbyla po něm jenom stopa: tmavší čtverec na zeleně opalizující ploše. A oni stáli, drželi se za ruce a mlčeli. Protože dokonce i Ion, který byl jako Saturnian na takovou podívanou zvyklý a před příjezdem dvojčat již několikrát vystoupil na vnější plášť, prožíval každý takový výstup jako slavnostní chvíli.

„Tak takový je Explorator,“ zašeptal si Alek pro sebe.

„Ano,“ řekl Ion.

„A to je dráha Desátého tisíce?“

„To je dráha Desátého tisíce,“ přisvědčil Ion.

„Pozor,“ přerušil nakonec soustředěně mlčení Robík, „za okamžik start kosmoletů.“

„Kam se máme dívat?“ zeptal se Alek.

„Tam,“ ukázal neomylný Robík a začal odpočítávat poslední sekundy: „... pět ...čtyři ...tři ...dva ...jedna ...start!“

Za kruhovitým horizontem klidně a zvolna vyplouvaly dva štíhlé tvary kosmoletů, které v sobě nesly právě ty dvě skupiny badatelů a vědců, s nimiž se před chvílí loučili v hlavní hale startovací věže. První z kosmoletů, nazývaný Alfa, řídil Marim, druhý, nazývaný Beta, pilotoval Orm Soggo.

Kosmolety ještě chvíli stály nehnutě nad obzorem v nevelké vzdálenosti od sebe.

„Deset hodin nula jedna,“ řekl Robík.

Dva třpytivé tvary začaly stoupat vzhůru. Napřed pomalu a mírně, jenomže ta mírnost stále nabývala na síle, energii a rychlosti, až konečně se světelné čárky propadající se do hlubin neobsáhnutelné noci změnilly najednou ve dva plamenné proudy, čím dál vzdálenější a čím dál bledší, čím dál nepatrnější.

„Deset hodin nula pět. Plná rychlost,“ řekl Robík.

Ion se podíval na dvojčata. Průhledné helmy propůjčovaly lidským tvářím své vlastní světlo i v nejhlubších temnotách kosmické

noci, takže Ion mohl číst ve tvářích dvojčat tak přesně, jako kdyby zrovna seděli tváří v tvář na jídelní terase u snídaně v plně záři umělého slunce.

Alka a Alek se ještě stále dívali vzhůru. Snažili se pochopitelně vypadat odvážně a lhostejně. Ale byla to jen snaha, která, což bylo nejhorší, nepřinášela viditelný úspěch.

Ion se šibalsky usmál. Pak si lehce odkašlal.

„Tak co?“ zeptal se zdvořilým a lhostejným hlasem. „Docela hezká vyhlídka, že?“

Alka se nesnížila k odpovědi a Alek zvedl ruku takovým gestem, jako kdyby si chtěl v zamyšlení pohladit čelo. Jenomže ruka narazila na povrch přílbice a Alek se zahanbeně ušklíbl.

„Kolikátého je dnes?“ zeptal se nesměle, jako kdyby nevěřil sobě, jim, ani celému nekonečnému prostoru, který je obklopoval.

Robík samozřejmě vztáhl tu otázku na sebe.

„Osmého března,“ odpověděl klidně, „deset hodin nula sedm.“

Tu konečně musíme vysvětlit vše, co se týká *času a místa*, na němž se octli čtrnáctiletý Saturňan Ion Soggo se svým ochranným robotem Robíkem, jakož i Alka a Alek Rojovi, narození před třinácti a půl lety ve staré vlasti — Zemi, ve středoevropském staroslavném městě Toruni.

Robík před chvílí řekl: „Osmého března.“

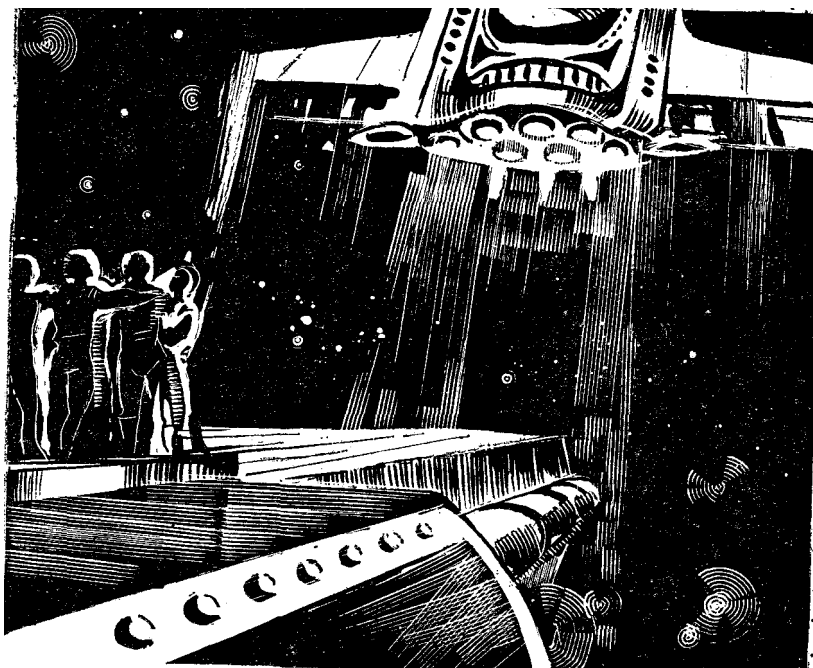
Avšak který rok a kterou éru lidských dějin odměřuje tento rok?

Odpověď zní:

Osmý den měsíce března 862. *Osm set šedesátý druhý rok rané kosmické éry.*

Uplýval totiž osmi stý šedesátý druhý rok od doby, kdy první lidská osádka kosmické lodi ze Země přistála na rudých písčínách Marsu.

Co se přihodilo za těch 862 let? Nechme stranou historii. Nejsme schopni ani v největší zkratce vyprávět dějiny lidského rodu, který dobýval mateřský sluneční systém. Od toho jsou filmy, dokumenty, historikové, videoarchívy atakdále, atakdále, protože k tomu, abychom třeba jen zběžně vyprávěli o této historii, nestačilo by nám nejen místo v této knize, ale ani celý život.

Zato se musíme zmínit o tom, že onen rok 862 měl se již brzy změnit, a že změna, která ho čekala, byla změna epochální, neobyčejná i na ony časy. Měl se totiž stát *prvním* rokem nové éry.

Uplynulo všeho všudy necelých deset století ode dne, kdy byl z Marsu k Zemi vyslán první rádiový signál začínající slovy:

„Dnešního dne dosáhl kosmolet Země povrchu Marsu“ — uplynulo všeho všudy deset století a ve staré vlasti zbyla již jenom nepatrná část lidstva. Naprostá jeho většina v roce 862 první kosmické éry (nazývané také ranou kosmickou érou) již žila, pracovala a rvala se se svým osudem na planetách a měsících *celé sluneční soustavy*, na osmi planetách a třiceti sedmi přirozených satelitech a na stovkách umělých planet a souputníků. A nakonec se ukázalo, že celá sluneční soustava se tak zmenšila, jak se kdysi, v nejranějším období primitivního raketového spojení, zmenšila sama Země. Lidé však nikdy neměli rádi ani malé sny, ani malé činy. A tak bylo jasné, že teprve nyní člověk překročí práh skutečné kosmické éry ve svých dějinách, neboť vkročí do Galaxie.

A proto tedy prvního dne ledna roku 862 rané kosmické éry se vydal za hranice sluneční soustavy Primus Explorator budoucí galaktické výpravy.

Tak ho nazývali: Primus Explorator — První průzkumník. Byla to nevelká umělá planeta s vlastním pohonem.

Bud'me upřímní: byl to drobeček, a žádná mechanoplaneta — všeho všudy padesát kilometrů v průměru. Avšak nebyly to rozměry, co rozhodovalo o hodnotě a významu Exploratora. Ve svém projevu před jeho startem nazval vedoucí přípravného týmu, profesor Senius, Explorator „vrcholným úspěchem soudobé techniky“, a přestože hovořil nudně, mluvil moudře. Podstata věci byla ve faktu, že to byl zmenšený prototyp Terry, která se měla koncem roku 862 vydat na pouť k souhvězdí Kentaura.

Jak už jsme se zmínili, nastoupil Explorator svou pouť z pomezí sluneční soustavy dne 1. ledna roku 862. V předpokládaném čase dosáhl hranice sektorů takzvaného Desátého tisíce, neboli přešel na orbitu ležící ve vzdálenosti deseti tisíc miliónů kilometrů od Slunce. Tady zahájila osádka Exploratora poslední průzkum a zaměřování příští trajektorie Terry.

Ale z jakého důvodu se octli na palubě Exploratora i takoví „kosmonauti“ jako Ion s Robíkem a Alek a Alka Rojovi?

Vysvětlení záhady je prosté a úzce souvisí s úhrnem příprav na expedici Terry.

Ta výprava byla propočtena na údobí nikoliv kratší než devět let a větší část osádky Terry měli tvořit manželé s dětmi. Bylo prostě rozhodnuto, že se děti a mládež zúčastní spolu s rodiči první galaktické výpravy a že na zkoušku několik nejstarších z nich prožije nějaký čas na Exploratoru.

A právě z těchto důvodů přistál v posledním týdnu února na Exploratoru Ion s Robíkem a o čtrnáct dní později sem dorazili Alka a Alek Rojovi, kteří právě před několika minutami vystoupili poprvé na vnější plášť mechanoplanety, aby na vlastní oči zhlédli dráhu Desátého tisíce.

Všimli jste si pozorně té scény?

Čtyři postavičky ve stříbrných kombinézách se světélkujícími přilbami na hlavách. Ve srovnání s rozměry Exploratora jsou tak

drobounké, jako by vůbec neexistovaly. A Explorator sám je ve srovnání s nesmírnou velikostí kosmu ještě miliardkrát menší než oni vůči němu.

Čili stejně oni jako on v poměru k velikosti obklopujících je světů jsou tak mikroskopicky maličtí, že lze vůbec pochybovat o jejich existenci. Dalo by se o ní pochybovat nebýt faktu, že právě jejich rod byl schopen podniknout kroky, které i v takových prostorech se za kroky počítají, a že právě oni měli v budoucnosti podniknout výpravu, jejíž velikost by mohly „pouhým okem“ měřit dokonce samy hvězdy.

Tak tedy jsou? Existují? Stojí tam?

Ano, dokonce my tady je můžeme spatřit. Zde, na Desátém tisíci, uprostřed sametové černi všehomíra, mihotající se světly miliónů galaxií, a miliard hvězd, mezi nimiž jako symbol vzpomínek a pozdravů od přátel se třpytí nevelká hvězda, poněkud jasnější než ostatní, které lidé říkají Slunce.

„Docela hezká vyhlídka, že?“ zeptal se Ion.

2

„Nádhera,“ povzdechl si Alek.

Alka se trochu pohrdavě ušklíbala.

„Jako budoucí básník,“ řekla, „mohl bys vymyslet výstižnější charakteristiku.“

Alek rozpřáhl ruce. Neměl v úmyslu se bránit. To, co viděl, bylo tisíckrát důležitější než všechny rodinné jedovatosti.

„To je nádhera,“ prohlásil klidně.

Ion se zasmál, ne bez tiché škodolibosti.

„Nepřehánějme to,“ řekl, „docela všední pohled. Až to uvidíte podruhé potřetí, zvyknete si.“

Neodpověděli.

A on se najednou předklonil, odrážel se střídavě jednou a druhou nohou, a bruslil po povrchu Exploratora. A přestože boty se širokými kulatými podrážkami nijak nepřipomínaly brusle, byl každý Ionův krok (či spíše skluz) nádherně plynulý, dlouhý a patrně i rychlejší než u skutečných bruslařů. Stačilo několik odrazů... a vzdálil se od dvojčat na dobrých sto metrů.

Robík samozřejmě bez rozmýšlení vyjel za Ionem a obě postavičky se rychle, v několika sekundách znepokojivě zmenšily. V zeleňavém svitu, jaký vládl na povrchu Exploratora, vypadaly neskutečně a průsvitně. Naštěstí zněl Ionův hlas dál docela zblízka.

„Tak co,“ smál se, „na co čekáte? Dělejte to jako já. To je nejkrásnější zábava na Desátém tisíci... Když se člověk pořádně rozjede, ujede jediným odrazem dobrých sto metrů. Tak na co čekáte?“

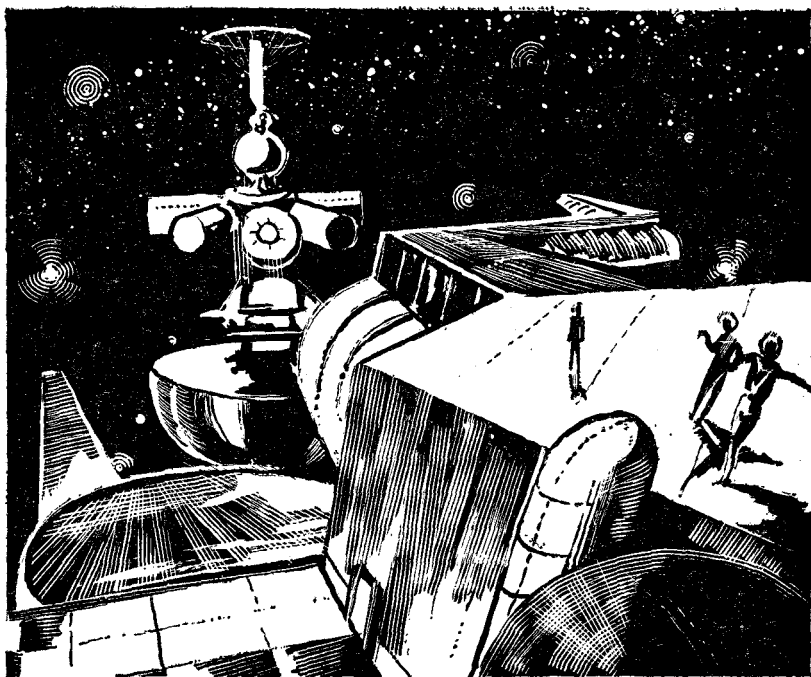
Alek se poťouchle usmál, což nasvědčovalo, že bude za chvíli Iona následovat. Ale Alka pocítila nepříjemné mrazení v srdeční krajině.

„Momentíček,“ řekla hlasem, který se ozval daleko slaběji, než zamýšlela. „A smí se to?“

„Samozřejmě,“ zašeptal Ion posměšně a zamával rukama ze vzdálenosti opravdu již značné.

„Hej, počkejte na nás!“ zvolal Alek.

Pohybem, který odkoukal od Iona, udělal jeden, druhý, třetí krok... A už byl daleko.

„Jenom opatrně!“ zvolal Ion, sotva viditelný. „Ne moc ostře, abyste se neodlepili od povrchu, jinak ...“

Po tom „jinak“ jako by se lekl slov, která chtěl vyslovit. Avšak Alek zřejmě již chytil správný rytmus, nezpomalil rychlost, a tak i jeho postavička se začala rozplývat v prostoru a stávala se čím dál drobnější.

Alka stiskla rty: nedá najevo strach.

Hrozně se jí chtělo říci: „Nenechávejte mě samotnou,“ ale zároveň věděla, že tuto větu za nic neřekne. Kdyby aspoň předtím byla trochu příjemnější na toho Saturňana, kdyby mu aspoň trochu naznačila, jak je jí ve skutečnosti milý a sympatický..., zazněla by ta věta v této situaci dost přirozeně.

Ale ona si od prvního okamžiku umínila, že s ním bude jednat tak, aby neuhodl její skutečné myšlenky. Bylo to hloupé a dětinské, to viděla až teď. Měla jednu omluvu. Stalo se jí to poprvé.

Ale bez ohledu na všechny výmluvy musela teď za ty dětské vrtochy zaplatit.

Pohlédla vzhůru. Tváří v tvář nekonečné černi klenoucí se nad ní nabyl pocit osamění na okamžik tak hrůzných rozměrů, že musela zavřít oči. Pak se ještě jednou rychle rozhlédla kolem sebe: třeba se některý z nich ukáže nablízku.

Kdepak. Byla docela sama.

A zrovna tehdy se strach proměnil ve vztek, čeho se bojíš, pitomá, řekla si.

Vždycky byla pyšná na své vědomosti z oblasti exaktních věd a na svůj přesný způsob myšlení. Alek musel každou chvíli vyslechnout jízlivosti o svých sklonech k poezii a k jiným krásným uměním a hlavně o tom, že se nebránil dávat najevo své city.

Čeho se bojíš, opakovala si. Bylo přece známé, že tady se nemůže přihodit nic zlého. Neodpoutá se od povrchu, nezmezí v prostoru, čeho se ostatně bát? Kosmu? Bylo to stejně nerozumné, jako kdyby dostala strach z moře, stojíc na jeho břehu. Ion sice před něčím varoval, ale teď jí došlo, že to byla od něho asi docela obyčejná zlomyslnost. A tak čeho se bát? Jedině snad toho, že když se pokusí o skluz, upadne, natluče si koleno, nebo něco podobného.

Přestože už minul strach i ten pozdější vztek, pocit opuštěnosti v kosmu byl tak drtivý, že se jí ještě nedostávalo odvahy rozběhnout se za chlapci a Robíkem. I když obraz vesmíru, který ji obklopoval, byl skutečně nádherný, oč bližší a krásnější jí nyní připadala vzpomínka třeba na tu botanickou zahradu, kterou jí Ion s takovým dojetím ukazoval.

A zrovna v tomhle okamžiku Alka, která opravdu dovedla logicky myslet, pochopila konečně smysl celé historie.

„Dobře mi tak,“ zašeptala.

„Co říkáš, Alko?“ zeptal se překvapeným hlasem Ion.

„Nevidím vás,“ řekla tiše. „Kterým směrem mám vyjet? Řekni, Ione.“

Ion chvíli mlčel. Byl v tom okamžiku nerozhodný. Podíval se dokonce na Robíka: „To už by mohlo stačit?“ Robík se však tentokrát zachoval naprosto výjimečně. Zkrátka a dobře rozpráhl ruce.

Ion se přes to přes všechno rozhodl, že přemůže nemужnou slabost srdce.

„Podívej se přímo před sebe,“ řekl. „Vidíš souhvězdí Orla?“

„Vidím,“ zašeptala.

„Tak jed’ přímo na hvězdu Altair.“

„Dobře.“

„Ale dávej pozor,“ připomenul, „při bruslení nesmíš moc bláznit.“

Nezeptala se proč.

„Tak já jedu!“ zvolala.

Tu Ion kývl na Robíka a oba se rozjeli opačným směrem, než odkud se měla objevit dvojčata. Vlevo od nich se mihla postavička Alka, tak zrychlili jízdu.

„Haló, Ione,“ ozvala se za chvíli Alka udýchaným hlasem. „Kde jste?“

„Ani já vás nevidím,“ řekl Alek.

Ion mlčel.

„Ione!“ zvolal Alek již dost podrážděně. „Co blbnete?“

A potom se odmlčeli oba.

Ion a Robík velikým obloukem objeli místo, z něhož vystartovali ke hře na bruslení. Pak se zastavili nedaleko čtverce, který vymezoval stanici povrchového výtahu.

Nakonec promluvil Ion veselým hlasem:

„Rád bych věděl, Robíku, proč mlčí? Snad se nepolekali?“

„To snad ne,“ odpověděl Robík.

„To jistě ne,“ pokračoval Ion veselým a klidným hlasem.

„Ostatně tady se nemůžou ztratit a legrace je to kosmická, že?“

„To tedy je,“ souhlasil Robík.

Potom znovu mlčeli.

Po několika vteřinách uslyšeli tichý výbuch smíchu. To se smál Alek.

„Už vás vidím, vy lotři!“ řekl.

A opravdu. Na opalizující čáře obzoru se objevila drobná postavička.

Alek k nim uháněl tak rychle, jako by takhle bruslil celá léta.

„Vy saturnští lotři!“ vykřikl s vítězným úsměvem.

Projevil při tom nádherný odhad pro vzdálenost a zabrzdil před nimi a také rovnováhu udržel tak bezpečně a bezvadně, jako by byl odjakživa tanečníkem-akrobatem.

„Prohlašuju slavnostně,“ řekl, „že to bude má oblíbená zábava.“

„Prima,“ řekl Ion.

„Prima,“ opakoval Robík.

„Hej, sestřičko,“ zvolal Alek, „nedělej ostudu rodině Rojů.“

Jenomže Alka se ozvala až po delší době.

„Všecko jsem pochopila,“ řekla nakonec. „A vůbec se nezlobím.“

Kluci na sebe pohlédli.

„A proč by ses měla zlobit?“ zeptal se Ion s nekonečně nevinným výrazem tváře.

„Že si někdo potrpí na pitomý fóry a straší ženy,“ vysvětlila.

Ion pocítil, že se zničehonic začíná červenat. A Alka pokračovala tónem tak věcným, jako kdyby zrovna hlásala důležitou vědeckou tezi.

„A tvrdím,“ řekla, „že jenom barbaři učili plavat tak, že své oběti házeli do hluboké vody.“

„Žádnou vodu tady nevidím,“ zabručel Robík.

„Zato já vidím vás,“ zvolala.

A opravdu, už ji viděli. Pohybovala se stejně odvážně a elegantně jako Alek, nebo dokonce jako Ion, a uháněla lehce a neobyčejně rychle a Ion při pohledu na její pohyby cítil, že se tváří stále hloupěji.

Naneštěstí příliš spoléhala na jistotu svých kroků a příliš pozdě zabrzdila. Řekla zrovna: „Myslím, že...,“ když si uvědomila, že ji to snáší příliš daleko, a pak ztratila rovnováhu a přes všechny dobré úmysly a přání si prostě sedla.

„Chachachacha,“ rozchechtal se Alek.

„Spolehlivý, i když trochu bolestný způsob brzdění,“ řekl vážně Robík.

Jenom Ion se nesmál, ale naopak, díval se na ni s obdivem. Alka se vyznačovala tím zvláštním druhem krásy, že byla nejhezčí zrovna tehdy, když se chtěla tvářit co nejodpudivěji. Nakonec sám Alek pohlédl na sestru s nelíčeným zájmem a řekl:

„Sestřičko, nejvíc ti to sluší, když se snažíš vypadat přísně a hrozivě.“

Dělala, že to neslyší. Vůbec neslyší. Stoupla si však přímo před Iona a podívala se mu do očí.

„Řekni, co to mělo znamenat?“ požádala ho.

„Nic, chtěl jsem konečně něčím probudit váš zájem,“ odpověděl.

„Od začátku se chováš, jako kdyby si Explorátor zasloužil nanejvýš uznání za to, že jsou tam docela hezké vyhlídky... A nosíš nos vzhůru, jako kdyby ses před měsícem vrátila z Kentaura. Chtěl jsem tě přivést na trochu jiné myšlenky.“

„Hned jsem si to myslil,“ zvolal radostně Alek.

Ion pokrčil rameny.

„Jestli jsem to náhodou trochu přehnal,“ řekl trochu zahanbeně, „můžu se ti omluvit.“

Alka se na něho chvilku dívala široce otevřenýma očima a potom mu jednoduše, s úsměvem položila ruku na rameno.

„Ne,“ odpověděla jasným hlasem. „My se omlouváme tobě, vid', Alku.“

„Jasně.“

„Protože my,“ řekla Alka, „my, lidé ze Země, si někdy ani neuvědomujeme, kdy se k obyvatelům jiných planet chováme poněkud... ne, hrozně nesympaticky.“

„To ne...,“ zvolal Ion rozpačitě, „to ne...“

Nenechala ho domluvit.

„Vrátíme se?“

„Vrátíme,“ souhlasil.

A když už stáli na čtverci výtahu, ještě dřív, než Ion vydal rozkaz, stiskla mu ruku.

„Jsi milý, Ione,“ řekla.

„Co byste teď chtěli dělat,“ zeptal se Ion, když už vyšli z kabin do vstupní síně.

Dvojčata na sebe pohlédla.

„Prosím, sestro,“ řekl zdvořile Alek.

„Prosím, bratře,“ odpověděla mu se skromným úsměvem.

„Tak co to bude?“ zeptal se Ion.

„Je to těžký,“ začal Alek.

„...my totiž obyčejně...,“ pomáhala mu sestra.

„...máme protichůdné chuti,“ dokončil Alek.

„A proto rozhodnu já,“ řekl Ion.

„Správně,“ odpověděli jedním hlasem a ideálně synchronně.

Ion se podíval na Robíka, Robík na Iona a teď už všichni čtyři dostali záchvat kašle šíleně uspěchané kukačky, protože už nejen Alek, ale dokonce i Alka napodobovala Iona.

„To je velice zvláštní,“ řekl smutně Robík, „že vy lidé se od jiných nenaučíte nic tak snadno jako jejich nejhorší vlastnosti.“

Alek přisvědčil, Alka pokrčila rameny a Robík dokončil svou myšlenku:

„Vaše organismy,“ konstatoval, „jsou příliš komplikované, a proto mají sklon k poruchovosti.“

„A oč ti jde?“ zeptal se okouzlený Alek.

„Smysl pro humor,“ odpověděl Robík.

„Cože?“ zvolala dvojčata.

„Mám zamontovaný smysl pro humor,“ řekl Robík a vzápětí dodal: „Na tom není nic k smíchu.“

Výstraha nepomohla. Nakonec, když už se přestali smát, zvedl Ion hlavu ke stropu a pronesl trochu zvláštní vetu:

„Pozor. Primex! Dobrý den.“

„Dobrý den,“ odpověděl okamžitě hluboký a neobyčejně zvučný hlas. „Čím mohu sloužit?“

„Ukaž nám ve zkratce celkovou konstrukci. Pro začátek stačí hodinový program.“

„Prosím,“ odpověděl hlas.

Vmžiku sjela od stropu síně kabina s průhlednými stěnami, zastavila se těsně u nich a pohostinně před nimi otevřela dveře.

Rojovi pohlédli na Iona vykulenýma očima.

„S kým to hovoříš?“ zašeptala Alka. „Všichni dospělí jsou přece v práci.“

„Souhlasí,“ potvrdil hlas a v Ionových očích se rozhořely radostné ohníčky při pohledu na nekonečně užaslý výraz dvojčat.

„Všichni lidé už jsou na svých pracovištích,“ pokračoval hlas, „ale je přece přirozené, že já jsem tady zůstal. Jmenuji se...“

„Primus Explorator!“ zvolala Alka.

„...a zkráceně Primex, správně, dobrý den, těší mě,“ řekl hlas.

„Také nás těší,“ zvolal Alek. „Co je nového?“

První se té otázce rozesmál Robík, protože jakožto robot se zamontovaným smyslem pro humor měl nejrychlejší reflex.

Poslední se dala do smíchu Alka. Tentokrát již svým vlastním smíchem a Ion okamžitě zmlkl. Tak krásný to byl dívčí smích! O tom smíchu by se dal napsat celý cyklus hudebních improvizací.

Mezitím Primex věčně zodpověděl Alkovi jeho „co nového“. „Ted' zrovna váš smích.“

„Jsi skvělý, Primexi!“ zvolal nadšeně Robík, který mu zřejmě fandil.

Zdálo se jim, že se v síni jaksi rozjasnilo, snad od toho, že se Primex (pochopitelně svým způsobem) smál taky.

„To mě těší,“ řekl jeho hlas a ihned pokračoval. „A ted' zvu naše milé hosty na prohlídku toho, co navrhl přítel Ion Soggo. Souhlasíte?“

„Děkujeme!“ zvolali všichni čtyři a nastoupili do kabinky s průhlednými stěnami.

A tak začala toho dne již druhá exkurze po Exploratoru. Tentokrát zevnitř.

Jak už jsme se zmínili, rozměry Exploratora ve srovnání se stovkami jiných mechanoplanet a umělých satelitů byly velice skromné. Primex patřil prostě k těm nejmenším modelům „s malou kubaturou“. Ale měl jeden znak, který ho povyšoval nad všechny ostatní modely. Byla to mechanoplaneta, takže měl všechny vlastnosti samostatně jednajícího robota.

Celá osádka Primexu vykonávala převážnou část svých průzkumně výpočetních prací v kosmickém prostoru. Kosmolety Alfa a Beta odlétávaly na vzdálenost desítek i stovek tisíc kilometrů od své základny, zpravidla na opačné strany, aby získávaly pokud možno nejrozumnější hlediska, pokud jde o předpokládanou trasu Terry. A tak než se objevili Ion s Robíkem a potom Rojova dvojčata, zůstával zpravidla Explorator po osm hodin denně úplně sám. Po příjezdu nejmladších návštěvníků se Primexův program viditelně zkomplikoval. Ale nikoho z osádky dospělých ani nenapadlo lámat si s tím hlavu. Byla to přece věc samotného Exploratora, a basta. Explorator sám určoval svou trajektorii v prostoru a sám kontroloval rychlost letu. Sám pečoval o vědecké mechanismy v laboratořích i o motýly v

botanické zahradě. Sám řídil záři umělých sluncí i tvary mračen na umělém nebi, sám opékal lidem k snídani topinky a trhal ovoce na večeri, sám připravoval starty kosmoletů a sám vyráběl saláty ze zeleniny, kterou sám vypěstoval.

Prohlídka byla pochopitelně velice zběžná, měla-li na Ionovu žádost trvat jenom hodinu.

Začali vnějším pláštěm Exploratora. Plášť byl silný 200 metrů, deset metrů prvního ochranného štítu, dalších třicet metrů tvořily dvě izolační vrstvy a další dva vnitřní ochranné štíty. Zbytek z oněch dvou set tvořil vnitřní plášť umělého nebe a skrýval v sobě nádrže dešťů, pohonné mechanismy, sluneční pece, vytváření vzdušných proudů, továrnu na atmosféru atakdale, atakdale, až po umělé líhně několika druhů ptáků a stanice výtahů.

Když opustili vnější plášť, prolétli v několika sekundách kilometrovou vrstvu atmosféry obklopující ze všech stran hlavní vnitřní povrch Exploratora, tu miniaturku staré vlasti — Země, bohatou na zahrady, sady, parky, plnou různých prvků zkomponovaných v tak okouzlující celek, jako kdyby jeho tvůrčové chtěli konečně uskutečnit pověst o ráji, pocházející z pradávných věků.

Poněvadž si ty krajinky prohlédli už při snídani, přenesl je Primex okamžitě pod povrch, do hlavní a nejdůležitější své části, tam, kde se ve skutečnosti soustředila naprostá většina (81,12 %) jeho mechanismů, kde byla hlavní řídicí centra: programovací, operační, zaměřovači, telekomunikační a energetické, nepočítajíc v to všechna centra služeb lidem a ošetřování vegetace na povrchu vnitřní koule.

Prohlídka těchto částí Exploratora trvala čtyřicet minut.

Za celých těch čtyřicet minut nikdo z nich ani nehlesl. Hovořil jedině Primex, popisoval se hlasem velmi skromným a slovy velmi přístupnými a jen čas od času podal podrobnější čísla nebo vzorce, které vysvětlovaly princip činnosti některých složitějších center.

Ke konci, když vyčerpali celý program prohlídky a pocítili už hlubokou únavu ze zážitků, napětí a dojetí, uchystal jim Explorator milé překvapení. Vynesl je na povrch, na nejkrásnější místo v botanické zahradě, a zazpíval jim tam slavný hymnus o sobě — hymnus komponovaný geniálním osmnáctiletým skladatelem z Marsopole na slova saturnské básničky.

Naslouchán a dívali se přitom na sametovou zeleň parku a na nádherný bílý oblak plující po promítací ploše umělého nebe.

Jako skleněný květ rozkvetla nad parkem dešťová duha.

Explorator umkl a potom řekl tiše:

„Beseda končí. Na slyšenou.“

„Na slyšenou,“ odpověděli.

A potom na dlouhou dobu zavládlo ticho.

Nakonec pohlédla Alka na Iona a něžným gestem ruky ukázala na krajinu, která je obklopovala, a zašeptala, jako by mu chtěla světit nejskrytější tajemství srdce:

„Je tady opravdu krásně.“

Ion vážně přikývl. Napřed chtěl něco odpovědět, ale nepromluvil. Jen se na ni usmál.

Odpověděla mu stejně.

Alek ležel na zádech a hleděl do nebe.

Alka s Ionem a Robíkem se šli podívat na nějaký zvlášť zajímavý květ přivezený z Ganyméda. On se zdržel tady. O půl dvanácté

měli jít na plovárnu. A tak bylo rozumné posedět si předtím v klidu a tichu.

Zůstal tedy zde. Pobroukával si refrén z hymnu o Exploratorovi a pozoroval mrak plující nad jeho hlavou, který při své pomalé pouti měnil tvary a postupně se stával podivnou rybou, podivným stromem a pak docela obyčejným mračnem.

Nakonec Alek zavřel oči. Byl prostě šťastný. Přemýšlel o dnu, kdy si poprvé jako budoucí člen mladé osádky bude prohlížet Terru. Dnešní den mu dal poznat, jak budou chutnat ty chvíle, a Alek se rozhodl, že ještě než se setmí, zasedne k práci na nevelké básni, která ho pronásledovala už odedávna. V tom poloverši polopísni mělo být obsaženo mnoho věcí a pravd: myšlenky na Kentaura, neklid před cestou, která je čekala, vzrušení, jaké zažil na vnějším plášti Exploratora, ale hlavně radost ze skutečnosti, že on sám je tvorem živým, myslícím a plným naděje.

„Alééék!“

Zamyslel se zřejmě hluboce, až na hranici spánku, protože teprve třetí Ionův výkřik ho dokázal vytrhnout.

Vyskočil.

„Co?“

Ion, Alka a Robík odběhli mírným poklusem přes louku se sametově zelenou trávou. Běželi ke skokanské věži u nedalekého plaveckého bazénu.

„Chytej nás!“ zvolala Alka.

„Utíkejte!“ ušklíbl se výhružně. „Až vás chytnu, zabiju vás a sním.“

Podařilo se mu dohonit jenom sestru. Ion se tomu velice chechtal a vyptával se, proč ji tedy nezabije a nesní. Alek se vymlouval, že nemá chuť, a pak se všichni čtyři vrhli do vody a plavali. Ukázalo se, že ve vodě může jedině Ion jakžtakž soupeřit s Alekem. Zato na Alku nestačil. Alka je pobila oba dva při každém závodě na libovolnou vzdálenost a libovolným stylem.

Po šestém pokusu se Ion rozhodl, že uzná její převahu za vědeckou konstantu.

„Co naplat, jsi báječná,“ řekl po šestém prohraném závodě. „Musím se s tím smířit.“

Leželi na břehu bazénu a těžce oddychovali. Vtom Alka užasle pohlédla na Robíka.

„A proč ty tak dýcháš?“ zeptala se. „Vy se přece neunavíte.“

Robík přisvědčil trochu ironicky.

„Já to dělám ze zdvořilosti,“ odpověděl.

„Ze zdvořilosti?“ zeptala se.

„Má milá přítelkyně,“ vysvětlil hlasem skoro hedvábným, „roboti se učí zdvořilosti daleko snadněji než lidské děti.“

„To, cos teď řekl, vůbec nebylo zdvořilé,“ konstatovala suše.

„To jistě,“ souhlasil, „bylo to jenom pravdivé.“

„Čím dál, tím líp,“ zabručela.

„Vy vůbec neznáte typ vysoce kvalifikovaného ochranného robota?“ zeptal se Robík s nádechem ironie v hlase.

Alka chtěla odpovědět trochu ostře, ale Alek ji předběhl.

„Ty přece dobře víš, Robíku,“ řekl rychle, „že životní podmínky ve staré vlasti jsou tak mírné a jednoduché, že se nedají srovnat s ničím jiným.“

„Až na mechanoplanety,“ zasáhl Ion.

„Pochopitelně,“ připustil Alek, „proto se u nás ochranní roboti věnují výhradně mládeži v předškolním věku. Od šesti let už na všechno stačíme sami.“

„No ano,“ zabručel Ion. „Saturn není Země. V našich podmínkách i hodně dospělých pracuje společně se svými ochránci a není na tom nic směšného. V podzemí Saturnu nehrozí větší nebezpečí než na Zemi, ale každý výstup na povrch...“

Nedokončil.

Také Rojovi mlčeli. V Ionově hlase zaznívala nejenom hrdost, ale také trpkost. Saturn se ještě stále nedal zkrotit, ještě stále pohlcoval oběti. Bouře a meteorické deště, otevřená ohniska záření, skoky teploty překračující někdy výpočty, to je stručný výčet Saturnových úkladů, které stále ještě vybíraly svou lidskou daň a jimž Saturňané čelili právě díky ochranným robotům, jako je Robík, které vždycky doprovázely děti a mládež a velmi často i dospělí.

„A právě proto,“ vysvětloval Robík, „neexistují na Saturnu lepší přátelé člověka, než jsme my.“

„Nepočítáme-li lidi, samozřejmě,“ řekla Alka.

„Nepočítáme-li lidi,“ souhlasil Robík.

„Měli bychom změnit téma,“ zasáhl s úsměvem Ion. „Upozorňuji, že jsme ještě neměli čas se navzájem pořádně představit.“

„To je fakt,“ uznal Alek.

Zato Alka zazářila tentokrát svým nejčarovnějším půvabem. Pohlédla se zamyšleným výrazem na Iona, její oči zahořely ještě hlubší modří a řekla:

„A mně se přesto zdá, že se známe dlouhá léta.“

Alek se zlomyslně ušklíbl, ale když viděl Ionovu blaženou tvář, spolkl svůj žert a řekl jenom vrcholně věcným tónem:

„Vypadá to tak, že o svých rodičích víme, co vědět máme. Kdo se ve škole učí o soudobém rozmachu pilotází velkých rychlostí, ten musí vědět, kdo je to Orm a Helena Soggovi. A kdo studoval astrochemii, musí něco znát o pracích Jana a Candry Rojových. Jak zní Rojův zákon? Víme, víme. Zbývá jediné soukromá otázka, kterou my, jako děti Rojů, klademe tobě, jako potomkovi Soggů. Jací jsou tvoji rodiče doopravdy?“

Ion zvedl ruku s palcem obráceným vzhůru, čili gestem, které odnepaměti bylo mezi astropiloty gestem vyjadřujícím přání štěstí nebo oznamující vítězství.

„Takovíhle,“ řekl. „A vaši?“

„U nás na Zemi,“ zasmál se Alek, „se ve starověku říkalo: ,epes rades‘.“

„Něco takového jsem myslím slyšel,“ zadumal se Ion. „Znamená to, že jsou ,transgalaktičtí‘?“

„No jasně,“ přitakala Alka.

„V pořádku,“ zaradoval se Ion, „čili všichni tedy máme ,epes rades‘ rodiče, až na to, co to vlastně znamená, ,epes rades‘?“ zeptal se s upřímným zájmem.

Alka i Alek pokrčili rameny.

Robík si odkašlal.

„Hrozně lituji,“ řekl, „ale ani já to nevím. To je otázka pro specialisty.“

„Robíku!“ zvolal s hrůzou Ion, zatímco Alek s Alkou na sebe ironicky pohlédli.

„Promiňte,“ řekl chladně Robík, „ale nemáte důvod, abyste se po sobě ironicky dívali. Zním jenom tolik, čemu mě naučili. U nás na Saturnu se nic takového neříká.“

„Samozřejmě,“ usmál se trochu jízlivě Alek. „U vás na Saturnu vůbec žádný starověk nebyl.“

„To jistě,“ souhlasil Robík. „Saturn byl kolonizován dost pozdě. První přistání v 602. roce kosmické éry. Ale co na tom? Země taky má své chyby.“

„Neříkám, že ne, ale...,“ začala Alka.

Ale Robík jí s okouzlejícím úsměvem zabránil rozpoutat novou šarvátku.

„Dovolávám se tvého vědeckého rozumu, milá Alko,“ řekl sladce. „Navrhuji udělit slovo Ionovi.“

Alek obdivně pokýval hlavou. Dovolávat se Alčina vědeckého myšlení zapůsobilo bezvadně. Alka přikývla s naprostým souhlasem.

„Velice správně.“

Iona to trochu zmátlo.

„No, snad... jen pár slov. Mé stáří už znáte, čtrnáct let a tři měsíce. Narodil jsem se v hlavním městě Saturnu, Akkře, které, jak známo, stojí na místě prvního přistání lidí na Saturnu.“

„Jméno Akkra,“ zasáhl Robík, „má svůj původ od toho, že první astrobadatel na Saturnu byl Afričan a pocházel z města Akkry.“

„Známe, známe,“ řekla Alka.

„Rodiče již pět let pokračují ve výzkumech na pomezí sluneční soustavy,“ řekl Ion, „a pět let žijí na Saturnu jenom tři měsíce v roce. Já bydlím ve školním internátu,“ pokračoval. „Bydlím pochopitelně s Robíkem, který je podle mého názoru nejskvělejší ochranný robot v celé sluneční soustavě.“

„Přeháníš,“ usmál se skromně Robík.

„Jasně že přehání,“ potvrdila Alka.

„Ale tak hrozně zas nepřehání,“ konstatoval suše Robík, „protože ve sluneční soustavě jsou nejlepší roboti ze Saturnu, a já osobně jsem na letošní olympijské soutěži ochranných robotů získal dvě zlaté medaile: za myšlenkovou pohotovost a mechanickou pohotovost.“

Dvojčata pohlédla na Robíka s netajenou úctou. Byl to skutečně výjimečně sympatický robot, přestože se občas, jako každý robot, choval příliš usedle.

„My, roboti ze Saturnu,“ řekl, „máme kromě toho dvě dodatečné a zcela bezkonkurenční přednosti.“

„Jaké?“

„Máme vmontovaný půvab a smysl pro humor.“

„A ukecanost!“ dopálil se zničehonic Ion. „Tak pustíte mě konečně ke slovu, nebo ne!“

„Bud’ tak hodný a mluv,“ usmál se zdvořile, ale nikoli srdečně Robík.

Ion dělal, že neslyší trpkost v jeho hlase.

„Pokud jde o mé záliby,“ pokračoval, „zajímá mě pilotáž nejvyšších rychlostí. Kromě toho mám hrozně rád astrochemii a hudbu. V ústavu pro zkoumání zálib a schopností mi radili výběr jednoho ze dvou povolání, pro které mám největší předpoklady. Bud’to pilotáž velkých rychlostí, nebo studium hudební skladby.“

„Prosím tě, a ty váháš?“ zvolala Alka.

„Váhám,“ řekl Ion.

„Lidstvu hrozí úpadek,“ prohlásila odevzdaně Alka. „Každý druhý mužský se zajímá o poezii, hudbu, film nebo literaturu. To špatně skončí.“

Ion, Alek, ba i Robík se ironicky zasmáli.

„Má milá,“ shovívavě řekl Robík.

„Má milovaná,“ řekl kousavě Alek.

„Má milá Alko,“ usmál se dobrodušně Ion. „Jsi trochu staromódní s tím svým podceňováním uměleckých jevů. To bylo dobré v údobí rané kolonizace planet. Ale dnes? Dnes ví každé batole, že se lidstvo může normálně vyvíjet jen tehdy, bude-li se vyvíjet všestranně.“

„Dej mi pokoj,“ pokrčila rameny, „a nerecituji mi tady moudrosti na úrovni mateřské školy.“

„Ione,“ zašeptal Alek, upřímně zarmoucený. „Na tu jsme krátcí. Je jediné východisko ze situace.“

„A to?“ otázal se Ion.

„Aby se zamilovala.“

„To si vyprošuju!“ vykřikla Alka a na tvářích se jí objevily ruměnce. „To si jednou provždy vyprošuju!“

Robík zvedl obočí v nejvyšším údivu.

„A co si vyprošuješ?“ zeptal se. „Každý normální člověk, až přijde čas, se zamiluje. Jestli přemýšlíš přírodovědecky, musíš s tou možností počítat.“

To na chvíli vzalo Alce dech. Ale pak ustoupila. Přesto nebyl její úsměv nijak milý.

„S tou možností počítám,“ řekla, „ale utěšuje mě skutečnost, za A, že mám ještě hromadu času, a za B, že mi nehrozí, že bych se zamilovala do někoho z vás.“

Jenomže Robík byl umíněný.

„Chápu,“ řekl, „ani tvůj bratr, ani já nepřípadáme v úvahu. Ale Ion?“

„Nech toho, Robíku!“ vykřikl Ion. „Vraťme se konečně k věci. To je vážně hovor na úrovni mateřské školky.“

Robík se uraženě všem třem uklonil.

„No prosím,“ řekl, „já vůbec nemusím mluvit.“

Nastala trochu trapná chvíle ticha. Přerušil ji teprve Alek, který se jediný touto situací zřejmě báječně bavil.

„Ted’ jsme na řadě my, sestřičko,“ řekl s utajeným smíchem v hlase. „Jsi o hodinu starší, tak spust’.“

Alka vážně přikývla hlavou.

„Je nám třináct let sedm měsíců a dvacet dní,“ začala. „Narodili jsme se ve staré vlasti v oblasti Evropy, v městě Toruni.“

„Kde se narodil Koperník,“ řekl Robík, „předhistorický astronom, který první prohlásil...“

„Známe, známe,“ zaúpěli svorně Alek s Ionem,

„...že Země a ostatní planety tvoří heliocentrickou soustavu,“ pokračoval neúprosně Robík. „Jeho nejdůležitější spis má titul: „O oběžích...“

Alka se shovívavostí v očích ještě chvilku počkala, ale Robík našťestí skončil.

„Narodili jsme se v Toruni, v otcově rodném městě. Ale od té doby, co se naši rodiče přestěhovali do laboratoří na pomezí sluneční soustavy a na Zemi tráví jedině čas dovolené, bydlíme u matčiny sestry Indry v Dillí.“

„Moment, moment,“ přerušil ji Ion, „neříkej, kde je to. To je... to je v A...“

„No, no?“ zaradoval se Alek.

„V Asii,“ zvolal radostně Ion.

„Souhlasí. Jak to, že ovládáš vědu o Zemi?“ podivila se uznale Alka, ale pokračovala, aniž čekala na odpověď.

„Pokud jde o mé záliby, zajímám se o mikrofyziku, hlavně o obor neutroniky. A kromě toho, z praktických oborů, o pilotáž velkých rychlostí. A o astrogeologii.“

„Zatímco mne,“ ujal se slova Alek, „nezajímá ani astrogeologie, ani teorie her, ani celá ta vaše společná pilotáž velkých rychlostí. Zajímám se o poezii a kvantovou geometrii.“

„V Ústavu pro průzkum zálib,“ pokračovala znovu Alka, „mi radili, jako tobě, Ione, pilotáž velkých rychlostí.“

„Jenom pilotáž? Nic víc?“

Alek se zasmál dost jedovatě.

„Samozřejmě že nejenom to. Alka má velice hezký hlas a je obrovsky muzikální.“

„Ale nikdy ze mě nebude zpěvačka,“ rozhořčila se.

„Protože to neumíš.“

„Umím.“

„Tak proč říkáš ne?“

Alka se na chvíli odmlčela. Nakonec řekla s andělským klidem:

„Dej mi pokoj. Já zkrátka nemůžu hudbu ani cítit.“

Alek pohlédl na Iona, Ion na Robíka, Robík rozpačitě pokýval hlavou.

„Všichni tři máme dojem,“ řekl šeptem, „že jsi nemluvila pravdu.“

Alka stiskla rty a otočila hlavu. Ionovi jí přišlo líto.

„Každý má právo něco nemít rád,“ řekl, „nebo aspoň tvrdit, že to nemá rád.“

Poděkovala mu kývnutím hlavy, zaměřeným bůhsud' proč nejblíží palmě, načepýřené jako ocas zeleného pštrosa.

„Zato mně radili,“ řekl hrdě Alek, „abych se především snažil rozvíjet svůj básnický talent. Řekli, že v umění, jak už to v umění bývá, mi nedávají žádné záruky. Ale vždycky mi ještě zbývá kvantová geometrie. Tam se sice dá vykonat méně než v poezii, ale přece jen mi... ještě něco zůstalo.“

A dal se neznámo z jakého důvodu do smíchu, snad jen z pouhé radosti, kterou měl v sobě. A potom najednou nečekaně zesmutněl.

„Mám hlad,“ řekl.

„No právě,“ přitakal Robík. „Jedenáct hodin pět, nejvyšší čas na svačinku.“

„Správně!“ houkla celá trojice jako jeden muž.

A potom se rozsadili na břehu bazénu na vznášedlových lehátkách přivolaných z budovy. Jako vždy bylo jídlo nejvyšší kvality. Explorator byl totiž stejně vynikajícím kuchařem jako kosmonautem, zahradníkem, přírodovědcem atakdále, atakdále.

„Tomu já říkám svačinka,“ zasníl se Alek.

„Báječná,“ souhlasila Alka.

„Yhym,“ zabublal plnou pusou Ion.

Lehátka se lehce kolébala nad květinovým záhonem. Malý mráček zahalil startovací věž. Nad zahradou se toto dopoledne popáté rozpršelo.

Od domu se ozvala hudba.

Po dešti začalo slunce hrát silněji, blížilo se poledne. Zas už to byla chvilka ticha a lenošení, kterou „vědecký rozum“ vydržel stěží tři minuty.

Přesně po této době pronesla Alka větu, která byla překvapením pro ni samotnou:

„Musím nestranně uznat, že na Exploratoru je fakticky všechno transsupergalaktický. Ale musím vám ještě říct něco jiného: myslela jsem si, že to tady bude daleko zajímavější.“

„Co to říkáš? Explorator je přece...“, rozhořčil se Ion.

„Vím,“ skočila mu do řeči Alka. „Explorator je fenomén v kosmickém měřítku.“

„Zbožňuji Explorator,“ povzdechl lyricky Alek.

„Řekni nám, Robíku,“ řekla přísným hlasem Alka, „co Explorator neumí.“

„Totéž co já,“ usmál se Robík.

„To znamená?“

„Neumí vymyslet sebe.“

„To předpokládám... Ale kromě toho?“

„Všecko.“

Alka natáhla ruku a namířila ukazováčkem na Iona. Vypadalo to jako ukázkové gesto veřejného žalobce.

„Tedy všechno,“ řekla výhružně. „Explorator dokáže udělat a dělá všechno. *A co zbývá pro nás?* Nic? To je trochu málo!“

Nastala chvíle ticha.

Ion okamžitě pochopil:

„Alka má pravdu.“ V podstatě jejich nečinnost — jako prázdninová nečinnost dokonce předem předpokládaná a předvídaná — byla právě na Desátém tisíci velice únavná a občas tíživá.

Do chvíle, kdy Alka označila věc otevřeně a jednoznačně, Ion to tajil i sám před sebou. Ale ona byla statečnější. A poctivější.

Choval jsem se jako zbabělec, myslel si. Nedokázal jsem si přiznat ani sám sobě, že já, že *my* tady nemáme nic na práci. Jsou tady

samozřejmě nejkrásnější místa na celém známém světě, pokračoval ve svých úvahách, „lze je bez konce prohlížet, lze se do nich dokonce zamilovat... No právě. Co z toho? Co dál?

„Jsme přece na prázdninách,“ řekl nejistě, aby nějak zachránil náladu.

Alka nechtěla přistoupit na žádné vytáčky.

„Nepopírám. Jsou to jedinečné prázdniny. Explorator je první div světa a jistě tady bude co prohlížet, co obdivovat, pro co se nadchnout. Ale pokud jde o nás... o to, co zbylo pro nás... tak jsem si myslila... že to bude trochu zajímavější.“

„Má pravdu,“ řekl přísně Alek.

„Já taky,“ řekl nakonec Ion, „já taky jsem si myslel, že to bude o hodně zajímavější.“

Robík se choval, jako kdyby vůbec neslyšel, o čem je řeč.

V těchto místech by mohl někdo vytknout Ionovi a Rojovým dvojčatům, že jim kosmicky přeskočilo.

Ovšem problém nebyl zdaleka tak jednoduchý.

Je pravda, že prázdniny na Exploratoru jim záviděly miliardy dětí, stejně jako miliardy dospělých záviděly jejich rodičům tu čest být členem osádky Primexu. Byla to ovšem závist zdravá a pochopitelná. Na Exploratoru se přece konaly poslední výpočty a výzkumy připravující let Terry k souhvězdí Kentaura. Co víc je třeba?

O Exploratorovi a jeho práci se již celé měsíce hovořilo a poslouchalo na universitách a stadiónech, v podzemí Neptuna i v mořských přístavech Venuše, na pustinách Marsu i v krystalických džunglích Merkura.

A tak proto již od prvního dne, kdy bylo oznámeno, že rodiče začnou práci v osádce Exploratora, celá trojice toužila, snila a bez ustání myslila na to, jak to bude nádherné, až konečně oni *sami* přistanou na jeho palubě, až se *osobně* ocitnou na nejslavnější ze všech mechanoplanet „lidského vesmíru“.

Bylo by přehnané tvrdit, že už tehdy zářila, *celá* sluneční soustava. Je však pravda, že tisíce umělých satelitů a tisíce umělých sluncí, desetitisíce kosmických stanic a uzlů, stovky kolonií mechanoplanet vydávaly společný třaslavý třpyt jako jediná obrovská ko-

meta. Teprve za Neptunem světla hasla a vedla tudy jediné velíká plutonská trasa. Neptun totiž tvořil konečnou stanici kosmoturistic-kých cest typu: Přes osm planet, Přes třicet měsíců nebo konečně Od Merkura k Neptunu. Pluto sice byl planetou zalidněnou, ale neobyvatelnou — příliš mnoho uranu, příliš mnoho geigerových počítáčů, příliš vysoká radioaktivita. Svítily sice ještě Plutovy měsíce, měsíce měsíců jejich trasy i stanice. Ale dál? Dál už byl jenom oceán prázdna. Světelné roky prázdnoty, ticho a černá tma. A právě po tomto oceánu podnikal svou první samostatnou plavbu Primus Explorator lidstva, které se rozhodlo osídlit souhvězdí Kentaura. První průzkumník nové epochy. A proto se také ze vzdálenosti tisíců miliónů kilometrů zdálo, že nemůže být nic nádhernějšího než prázdniny na Exploratoru, a každý to musí pochopit.

Bohužel, je třeba i pochopit, že se to jenom zdálo. Na místě se ukázalo, že tady všechno zdaleka není tak nádherné a neuvěřitelné a galakticky zajímavé, jak o tom snili a přemýšleli doma: Ion na rodném Saturnu, dvojčata na rodné Zemi.

S dospělými to bylo jiné. Odlétali na suprarychlých kosmoletech daleko za sektor Desátého tisíce, konali nejzodpovědnější výzkumy v celé sluneční soustavě. Zatímco oni, Ion a Rojova dvojčata, měli zůstat na Exploratoru, kde jim nenechali žádnou, absolutně žádnou samostatnou a užitečnou práci. Explorator dělal všechno sám, od astrofyzikálně chemických měření až — po citrónový salát. A navíc jejich druhem byl nejpozornější ochránce — ideál v umělé kůži, Robík. Neměli na práci nic až na to, co se většinou o prázdninách dělává — a co se dělá už sta tisíce let.

V každém jiném případě by to byly nejkrásnější prázdniny ve vesmíru. Zvláště pro Iona, který pocházel ze Saturna a poprvé v životě se setkával s tak báječně vyřešeným zařízením mechanoplanety. V každém jiném případě stejně Ion jako dvojčata měli by na měsíce nač vzpomínat a o čem vyprávět.

A přece a přes to všechno něco v tom účtu nehrálo. Na tak významné problémy prvního kosmického průzkumu bylo tady příliš krásně, příliš hezky, příliš ticho a pohodlně.

Lehátka se nadále mírně kolébala nad květinovým záhonem, malý mráček znovu zakryl slunce, nad parkem přelétla další stříbrná vlna deště.

Ion zvedl hlavu a podíval se na Alku. Slunce jí rozpálilo tváře. Taje krásná, řekl si v duchu a potom pověděl:

„Třeba se ještě něco stane.“

Robík nadskočil na lehátku.

„Nic se nemůže stát!“

„Proč?“

„Na Primexu se nemůže nic stát. Jsou stoprocentní záruky bezpečnosti.“

„Promiň,“ řekla Alka, „ale všichni víme, že ani nejlepší systém záruk nemůže zajistit stoprocentní bezpečnost.“

„Souhlasím,“ řekl nerad Robík, „přesto Explorator poskytuje maximum možného bezpečí ve srovnání se všemi ostatními umělými planetami dohromady.“

„Ve srovnání,“ podotkla Alka, „sám říkáš ve srovnání. A neříkáš absolutně.“

Robíkovi se nějak podivně zatřpytily oči.

„Robíku!“ zvolal Ion překvapeně.

„Co?“

„Ty se rozčiluješ?“

„Jak by ne.“

„Jak je to možné?“ zvolala nadšeně Alka. „Vám se to přece nestává. Vy jste vždycky takoví...“

„Vždycky nevždycky, takoví netakoví...“ osopil se Robík. „Explorator i já pocházíme ze stejného projekčního ústavu.“

„Aha,“ řekli trojhlasně a s radostným úžasem Alka, Alek i Ion.

Tu se Robík doopravdy rozčilil.

Seskočil z lehátka.

„Tak račte se mnou,“ řekl.

Napřed běželi do budovy. Tam jim Robík promítl na projekční plochu instruktivní plánek Exploratora.

V první řadě upozornil na sílu a odolnost hlavního ochranného štítu. Potom znovu ještě jednou vylíčil celý poplašný systém.

„Zapamatujte si to jednou provždy!“ řekl důrazně. „Při sebe-
menším nebezpečí srážky s proudem meteorů nebo s jakýmkoli ji-
ným tělesem letícím rychlostí ne větší, než je průměrná kosmická
rychlost, začínají fungovat tyto poplachové stupně: za A, umělé slun-
ce mění své světlo a střídavě svítí červeně a modře. To trvá deset
sekund. Za B, ozývají se hlasy mechanických instruktorů. Za C zá-
chranní roboti přenášejí lidi do bezpečnostního pásma. Za D, při nej-
vyšším ohrožení celku, osamostatňují se jednotlivé části Exploratora
a jako samostatné kosmolety se rozprchnou do prostoru. Za E, od
prvé sekundy poplachu jsou pomocné stanice průběžně seznamovány
s potřebami Exploratora.“

Všichni tři poslouchali zahleděni do Robíkových očí, v nichž se
mihotalo zvláštní světélko.

Konečně se Alka zeptala:

„A pověz mi, Robíku, je stupeň bezpečnosti našich rodičů stejný
jako náš?“

Ne „

„A jaký je poměr?“

„Jedna k devadesáti šesti.“

„Znamená to, že my jsme téměř stokrát bezpečnější než oni?“

„Ano.“

„Kluci, poslyšte...“, začala, najednou přiškrceným hlasem Alka, ale Robík ji přerušil.

„Zachovej, prosím tě, klid v tom svém přesně pracujícím mozku, Alko!“ Řekl to trochu kousavě. „Jestliže my máme záruku stonásobného bezpečí, neznamená to, že oni jsou v nebezpečí.“

Ale Alka k všeobecnému úžasu dupla nohou.

„Nech si to! A buď tak laskav a vysvětli nám taky poplašný systém v případě havárie kosmoletů. Existuje? Nebo snad neexistuje?“

Robík chvíli čekal. A přestože neslyšel „promiň“, odpověděl:

„Nevadí. Nezlobím se.“

Ale Alka se ani nehнула.

„Pro případ havárie kosmoletů,“ začal Robík hedvábným hlasem, „funguje poplašný systém takto: za A — umělé slunce mění světlo a svítí střídavě rudě a bíle. Za B — automatická záchranná stanice startuje na pomoc po dvou sekundách. Za C — sám Explorator se vydá hledat kosmolet. Za D — Explorátor přivolá na pomoc záchranné stanice ze základny. Za E — od první sekundy poplachu vypracovává ústřední mozek Exploratora detailní postupy.“

Tu se Robík rozhlédl po tvářích, které na něj byly napjatě upřeny, a dal se do smíchu.

„Co tak koukáte? Dostali jste strach?“

„Zbláznil ses?“ zvolal Alek.

„Já se nemůžu zbláznit,“ řekl klidně Robík.

Jenomže Ion chtěl sůj co sůj zabránit jakýmkoli roztržkám mezi Robíkem a dvojčaty, která přece nebyla zvyklá na ochranné roboty.

„Robíku,“ řekl, aby změnil téma, „kolik je hodin? Není čas na tenis?“

„Jedenáct hodin dvacet,“ odpověděl Robík. „Hned vám přinesu rakety. Jděte na kurt.“

Přinesl rakety, míčky, ovoce, tenisové obleky a automatického soudce. Přesto byl na kurtu dřív než oni.

„Nezlobíš se?“ zeptala se Alka.

„Pochopitelně že ne,“ řekl. „Jak budeme hrát?“

Dohodli se, že Alka bude hrát s Robíkem proti Ionovi a Alkovi. První servis měla Alka: míček vyletěl jako z praku těsně k lajně. Ion returnoval s největší námahou, Robík běžel k síti, ale Alek, jako by měl vnuknutí, vybral téměř vleže krátký míč a poslal ho vedle Robíkova lokte na samou zadní lajnu.

„Nula patnáct,“ hlásil automatický soudce.

Ve dvanáct hodin nula sedm vedli chlapci na gamy 6 : 5. Tentokrát měl servírovat Alek.

„Hraju!“ zvolal.

Nadhodil míček do vzduchu. Jeho raketa po odpálení až zazvonila. Byl to nádherný servis, ale přesto se měl Robík aspoň natáhnout po míči, jenomže on se ani nehnul. Měl na tváři výraz, jako kdyby byl zaposlouchaný do nějakého vzdáleného volání.

„Robíku!“ zvolala dopáleně Alka. „Pozor!“

Robík neodpověděl. Pořád stál bez hnutí. A co bylo ještě divnější, automatický soudce také mlčel. Uplynula sekunda, potom druhá.

Vtom slunce změnilo své světlo. Jeho svit prudce pohasl a pak začalo plápolat širokými výkyvy barvy. Bylo to tak hrůzné jako rytmus smrtelně znaveného srdce: rudý svit — bílý svit — rudý svit — bílý svit — rudý svit . . .

„Rodiče!“ zvolala Alka. „Mami!“

Celý Explorator se lehce zachvěl. Byl to zřejmě okamžik prudkého startu automatické záchranné stanice.

Slunce dál plápolalo: rudý svit — bílý svit — rudý svit — bílý svit...

„Dvanáct hodin nula osm,“ řekl Robík mrtvým hlasem.

„Pozor! Pozor!“ ozval se hlas, který duněl ve vzduchu jako předhistorické zvony. „Volá Primus Explorator. Havárie kosmoletu Alfa. Lidé na palubě, odeberte se okamžitě s ochranným robotem do krytu v hlavní hale.“

„Slyšeli jste?“ zvolal Robík.

V rudém a bílém světle slunce se mihl oslňující blesk záchranné plošiny. Přistála uprostřed kurtu. Robík ráznými pohyby prostě strčil

Alka a Alku na platformu, potom vzal Iona za ruku a sám naskočil poslední.

Plošina vzlétla vzhůru.

„Lehnout!“ zvolal Robík.

Dvacetakilometrovou cestu do hlavní haly urazili za dvě sekundy. Při přistání se otevřelo dno plošiny. Stoupli si na pás transportéru, který je okamžitě odvezl do krytu hlavní haly na Exploratoru.

Od okamžiku, kdy Robík nevrátil Alekův servis a kdy umělé slunce poprvé ztlumilo své světlo, aby se rozhořelo rudým a bílým poplašným svitem, uplynulo přesně *třicet devět sekund*.

3

Tak začal poplach na Exploratoru.

V třicáté deváté sekundě poplachu vyvezl pás transportéru Iona, Rojova dvojčata a Robíka do krytu hlavní haly.

Exploratorův hlas řekl:

„Pozor! Spojuji vás s kosmoletem Alfa.“

Při slovech „Pozor! Spojuji!“ rozsvítila se velká půlkruhová stěna obrazovky, pod níž pás transportéru končil. Hned za nimi se zvedala křesla namontovaná před obrazovkami, Robík jemně uchopil Iona a Alku za paže.

„Posad'te se,“ zašeptal.

„Pozor! Spojuji!“ opakoval hlas Exploratora.

Ion, zahleděný na obrazovku, cítil, že se mu nedostává dechu. Na kosmoletu Alfa byla jeho matka. Tento poplach byl tedy jenom soukromým poplachem. Byl to však poplach pro všechny, protože Explorator vysílal do prostoru signál: „Volám všechny! Volám všechny! Volám všechny!“ Ale v první řadě byl ten poplach určen jemu. Především a především *jemu*!

Neuplynula snad ani sekunda. Trvala však neobyčejně dlouho, protože obrazovka, místo aby přinesla obraz Alfy, navigační nebo telekomunikační kabiny, se jedinečně rozkmitala prchavými stíny a vzápětí zhasla.

„Co to bylo?“ zeptal se Ion.

Robík mu položil ruku na rameno.

„Ione,“ zašeptala Alka.

Ion její šepot neslyšel. Přehlušil ho hlas Exploratora:

„Pozor! Ztráta spojení. Zapínám pomocnou linku.“

Obrazovka se znovu rozvlnila modrofialovým světlem. Ale tentokrát se před jejich očima nemíhaly ani stíny stínů.

Naštěstí se však ozval hlas. Byl to hlas Heleny Soggové:

„Ione, slyšíš mě?“

„Slyším,“ zašeptal Ion.

„Ione, slyšíš mě?“ opakovala znovu a znovu.

„Slyším!“ volal. „Slyším!“

Ona se však ještě třikrát zeptala: „Slyšíš mě?“ Ion zavřel oči. Také Rojovi odvrátili oči od obrazovky, ze které vycházel jenom hlas a na níž nebylo nikoho vidět. Bylo to nelidské a děsivé. Na Alfě jejich odpovědi vůbec neslyšeli.

„Ione, neslyšíme vás ani nevidíme!“ říkala Helena. „Ale jestli ty mě slyšíš, rozkaž okamžitě Exploratorovi, aby dál transmitoval naši zprávu do základny na Tritónu.“

„Dobře,“ zašeptal Ion. „Ione, opakuj po mně formuli rozkazu.“

„Ano, Heleno,“ řekl Ion. Helena poněkud zvýšila hlas.

„Pozor! Explorator! Připravit se na příjem rozkazů v ohrožení.“ Ion vstal.

„Pozor! Explorator!...,“ a opakoval onu větu.

„Slyším,“ ozval se Explorator. „Přijímám rozkazy v ohrožení!“ Helena řekla:

„Od tohoto okamžiku...“

Ion:

„Od tohoto okamžiku...“

Helena:

„...je nutné: za prvé transmitovat všechny zprávy z kosmoletu Alfa přímo na kosmolet Beta, s nímž jsme ztratili spojení, a do základny na Tritónu. Konec prvního rozkazu.“

Ion opakoval slovo za slovem.

A s každým slovem byl klidnější a klidnější. Tady není místo, tady není čas na žádné dětské výkřiky, strach, zavírání očí. Jeho hlas ztvrdl.

„Konec prvního rozkazu!“ řekl.

„Rozkaz přijat,“ odpověděl Explorator.

Pak Ion opakoval po matce druhý rozkaz.

„Explorator přechází pod přímé velení Iona Sogga, Alky Rojové a Alka Roje, kteří jsou na jeho palubě. Konec druhého rozkazu.“

„Rozkaz přijat,“ řekl Explorator.

„Ione,“ řekla Helena, „doutáme, že k vám naše slova pronikají. Buďte rozvášní a odvážní. Zdraví vás Alfa.“

Za chvíli se ozval mírně chraptivý hlas pilota Alfy, Marima:

„Pozor, Explorator! Pozor, základna na Tritónu! Pozor, všichni, kdo zapisují volání! Volá Alfa z Exploratora! Hlásíme souřadnice.“

Na obrazovce se znovu mihly jiskry a stíny, křivky a vlnovky. Hlas byl rušen lehkým šumem. Naštěstí přes poruchy bylo každé slovo dobře slyšitelné.

Když Marím řekl: „Pozor všichni, kdo zapisují!“ Robík vstal.

„Zapisuji!“ řekl.

Ion a Rojoví zadrželi dech.

Právě padla výzva, jejíž význam znali jedině z vyprávění o časech dávno minulých a z všeobecných bezpečnostních předpisů. Ať to byl kdokoli, kdo vysílal do prostoru právě toto heslo, bylo povinností každého paměťového mechanismu, k němuž dolétlo, zaznamenat všechny informace a údaje, slova, symboly, čísla nebo signály. Právě proto — přestože Marimova slova již registrovala báječná paměť Exploratora a přestože již letěla do základny na Tritónu — také Robík je začal zaznamenávat do své paměti.

„Tady je Alfa Explorator,“ říkal Marim. „Havárie kosmoletu, který pohltila řeka meteorů. Nejsme s to vymanit se z jejich proudu vlastními silami. Rychlost řeky: nejvyšší přípustná řádu 8, šířka toku jedna celá pět, sedm, devatenáct celých jedna, směr...“

Marim mluvil rychle, ale zřetelně. Obrazovka zas už byla čistá. Tří mladí lidé nepohnutě seděli v křeslech. Jedině Robík stál zpříma a tak strnule, že teprv díky jeho nehybnosti si uvědomili, že to není člověk, nýbrž dokonalý, perfektní automat.

Marim opakoval čísla a symboly. Podával souřadnice místa, kde byla Alfa překvapena meteory, hlásil údaje o velikosti nebezpečného proudu i o směru, kam se ten veletok valí napříč sektory Desátého tisíce.

Ion pohlédl na své ruce — třásl se. Když však pohlédl do Alčiniých očí, zmohl se na úsměv. Pochopil, že musí být klidný, protože oni jsou ještě zděšení. Zděšení tak, jak byl ještě před chvílí on sám. To znamenalo: velice.

„Klid,“ řekl, „čeká nás trocha práce. Nemáme čas na smutnění.

„Rozkaz přijat,“ usmál se dosti chabě Alek.

Alka mlčela. Nakonec opakovala nejhorší větu z Marimova hlášení:

„Havárie kosmoletu, který pohltila řeka meteorů.“

„To už jsem slyšel,“ řekl Ion.

„Och, Ione, a co dál?“ zašeptala Alka.

„Co dál?“ opakoval Ion. „Jsme na Desátém tisíci.“

„To dost zavazuje,“ dodal Alek.

„Promiň,“ odpověděla šeptem Alka.

„Konec hlášení,“ řekl Marím. „Upozorňuji: Alfa nemá spojení. Nevíme, zda naše hlášení vůbec někdo zachytil. Od tohoto okamžiku bude Alfa nepřetržitě zprávu opakovat. Žádáme o pomoc všechny, kdo nám ji mohou poskytnout. Beta, kde jsi ? Beta, kde jsi? Volá Alfa!“

„Haló Alfa! Haló Alfa!“ volal jasný mužský hlas.

Byl to okamžik velké radosti. Uslyšeli totiž hlas pilota Bety, neboli hlas... Orma Sogga.

Vtom se obrazovka rozsvítila jasným a čistým obrazem. Uviděli navigační kabinu Bety. U ovládacího panelu seděl Orm, obrácený k nim profilem. Pozdravil je pouze mávnutím ruky. Zato se přímo nad ním naklonila do obrazovky vážná a neobyčejně něžná tvář Čandry Rojové. Sotva ji dvojčata spatřila, vyskočila z míst.

Čandra je utišila jediným gestem.

„Ione,“ řekla, „zachytili jsme poplach i hlášení Alfy. Jsme na cestě k nim. Neznáme přesně rozsah katastrofy, ale doufejme, že už na večeri dopravíme Alfu k vám. Buď klidný, Ione.“

„Já jsem klidný,“ řekl.

Čandra se usmála.

„A tak k Heleniným dispozicím připojuji ještě další pokyny.“

„Posloucháme,“ zvolala dvojčata.

„Nebudeme s vámi udržovat nepřetržité spojení. Potřebujeme veškerou svou energii i svou plnou pozornost. Ale vy byste neměli být ponecháni sami sobě. Přestěhujte se do velínu. Máte na to právo: jste teď třemi veliteli Exploratora. Rozdělte si funkce podle stáří.“

„Provedeme!“ odpověděli vážně.

V pozadí obrazu Soggo nepřetržitě opakoval: „Haló Alfa, volá Beta... Haló Alfa, volá Beta...“ Ani jednou se na ně neobrátil. Pro něho existoval jedině ovládací panel.

Čandra řekla:

„Ve velínu dostanete spojení se základnou na Tritónu. Oni vás budou řídit, Souhlasíte?“

„Jedna otázka,“ řekl Ion.

Čandra dala očima znamení, že slyší.

„Je to s Alfou hodně zlé?“

„Nevím,“ padla odpověď. „Předpokládám, že ji brzo k vám dopravíme. Jakmile se sami dozvíme něco konkrétního, podáme vám zprávu. Můžeš být docela klidný, Ione.“

„Budu,“ řekl Ion.

Čandřin úsměv rozjasnil celou obrazovku. Zvedla ruku.

„Na shledanou, velitelé Exploratora!“

Obrazovka zhasla.

Ion se rozhlédl po tvářích svých druhů.

Nadešel čas zkoušky, pomyslí si, s kým mohu počítat?

Nejvíce a nejjistěji mohl pochopitelně spoléhat na Robíka. Koneckonců ochranné roboty konstruovali především s myšlenkou na podobný čas zkoušek.

Mohu počítat sám se sebou? uvažoval dál. Slíbil jsem to, odpověděl sám sobě.

Pak pohlédl do očí dvojčatům. A vtom pocítil náhlý příliv naděje:

My to zvládneme. Jsme přece lidé z Desátého tisíce. A hned potom řekl:

„Přejímám velení jako nejstarší.“

Dvojčata přikývla.

„Jsem o hodinu mladší než Alka, budu druhým zástupcem,“ řekl Alek.

„Ano,“ přisvědčila Alka. „Podle stáří jsem tvým prvním zástupcem já, Ione.“

„A já jsem vaše osádka, velitelé,“ řekl Robík.

Ion se uklonil.

„Děkuji. Navrhuji tento postup: za A — přesun do velínu. Za B — dovědět se od Exploratora bližší podrobnosti o poloze a situaci Alfy podle Marimova hlášení. Za C — navázat spojení se základnou na Tritónu a získat další pokyny. Za D — pokud to bude možné, nepřetržitě pozorovat Betu. Souhlasíte?“

„Souhlasíme,“ přitakala dvojčata.

Zato Robík zavrtěl hlavou.

„Žádám vás, abyste Exploratorovi vydali rozkaz, pokud jde o mě. Já jako robot nemám právo vstoupit do velínu bez výslovného rozkazu velitele. Žádám o přiznání práv člověka.“

Ion už chtěl vydat rozkaz, ale Alka ho předešla.

„Promiň, ráda bych něco poznamenala.“

„Mluv,“ řekl Ion.

„Jsem pro to, aby Robík dostal jenom část lidských práv.“

„Správně,“ řekl Alek.

Ion se chtěl rozhořčit. Jak se opovažuje projevit Robíkovi takovou nedůvěru?

„Plná práva,“ řekla Alka, „může dostat jenom plný člověk. Robík není člověk.“

Ion byl přesto trochu uražen, za Robíka, který pochopitelně nebyl vůbec uražen.

„Jakou část?“ zeptal se Ion trochu ironicky.

„Do první výhrady,“ řekla. „To je můj návrh.“

„Souhlasím,“ řekl Alek.

Ion ještě chvíli mlčel. Musel ustoupit — byl přece v menšině. Ale chtěl na to přistoupit z vlastní vůle. Trvalo to krátce.

„Máš pravdu, jen celý člověk...,“ opakoval v duchu její slova.

„Souhlasím,“ řekl.

Pak zvýšil hlas:

„Pozor, Explorator, rozkaz velitele!“

„Přijímám,“ řekl poslušný hlas Exploratora.

„Od této chvíle do první výhrady vznesené kterýmkoli člověkem na palubě dostává ochranný robot saturnského původu číslo 169 371 série WCA práva člověka.“

„Přijato,“ řekl Explorator.

Robík se postavil do pozoru, jak to dělávají lidé, hrdí na zaslouženou poctu.

„A teď,“ pokračoval Ion, „přenes nás všechny do velínu.“

„Provedu,“ odpověděl hlas. „Posaďte se do křesel.“

Posadili se.

Křesla se pohnula a utvořila čtverec. Čtverec se přesunul na modrou plochu rychlovýťahu, viditelnou na podlaze haly. Z podlahy

okamžitě vyjely stěny a stříška výtahu. Opět nastala chvíle temna, lehkého otupení mysli, krátké poruchy dýchání.

Za dvě sekundy se octli v poměrně nevelkém kruhovém prostoru s mírně světélkujícími stěnami a s velkou polyekranovou obrazovkou.

„Hlásí se Primus Explorator!“ ozval se hlas, ale tentokrát těsně vedle nich, skoro šepem a zblízka. „Jste ve velínu.“

Hlas ještě dodal po sotva znatelné odmlce:

„Připraven přijímat rozkazy.“

„Děkuji,“ odpověděl Ion.

Všech pět — totiž: Alka, Alek, Ion, Robík a Explorator — ještě sekundu mlčelo. Z průsvitných stěn velínu proudilo jemné světlo připomínající svit pozemské luny. Vládlo hluboké ticho.

4

Poplašný signál již doletěl na Mars a zakrátko měl dosáhnout Země. Ve stejné době vydal Ion ve velínu Exploratora svůj první rozkaz:

„Pozor, Explorator!“ řekl Ion. „Rozkazuji ti přeložit číselné údaje Marima z Alfy do běžných termínů.“

Hlas se ozval jakoby s maličkým zpožděním.

„Je to rozkaz velitelů?“

„Ano, ano, ano,“ padly tři krátké odpovědi. Robík v zamyšlení naklonil hlavu. Jedna ze stěn se rozkmitala živějším světlem.

Hlas řekl:

„V sektoru AM 1128, 43, OS 11... při dráze Desátého tisíce byl kosmolet Alfa pohlcen řekou meteorů. Je podezření na závadu detekčních přístrojů. Zpoždění bylo řádu dvě setiny sekundy, tedy velmi značné. V důsledku toho byl kosmolet Alfa stržen do hlavního proudu řeky meteorů. Byly při tom poškozeny jeho hlavní telekomunikační přístroje, především radarové systémy. To způsobilo, že musel přizpůsobit svůj kurs i svou rychlost řece meteorů.“

„Alfa letí s ní?“ zeptal se velice tiše Ion.

„Ano. Při jakémkoli pokusu o vymanění z proudu hrozí kosmoletu srážka. A dokonce zkáza.“

„A jakým směrem...“ položila novou otázku Alka. „Jakým směrem se pohybuje ta řeka?“

Hlas odpověděl okamžitě a velmi zdvořile:

„Za hranice sluneční soustavy.“

„Jakou rychlostí?“ zvolal Ion.

„Přibližně sto tisíc za sekundu, pochopitelně,“ dodal hlas, „sto tisíc kilometrů. Ve chvíli vysílání zprávy bylo to víceméně přesné.“

„Stop,“ přerušil Ion a v jeho hlase se dnes patrně poprvé ozvalo opravdové zoufalství. „Sděl nám, jaké jsou naděje na záchranu? Kdo při této rychlosti může Alfou dosáhnout a zachránit? A hlavně, jak je možné Alfou zachránit?“

Explorator potřeboval nějakou dobu, aby vypracoval odpovědi. Otázky byly složité. Na okamžik se jim zdálo, jako by se vedle nich ozýval jeho námahou zrychlený dech.

„Pozor, Explorator odpovídá,“ řekl konečně hlas. „Naděje na záchranu jsou. Je třeba splnit řadu podmínek. Velmi náročných podmínek.“

Ion s největší námahou potlačil výkřik: „Jakých?“ Alka si zakryla ústa rukou, Alek zavřel oči. Jedině Robík dál pohodlně seděl v křesle.

Při pohledu na jeho klidnou, moudrou tvář pocítil Ion, že v něm znovu ožívá naděje.

Ty mi pomůžeš, příteli, vid’? řekl si v duchu.

A Robík, jako by zaslechl tuto němou otázku, odpověděl mu pokynutím hlavy.

„Pokud jde o záchrannou raketu,“ říkal hlas dále, „s ohledem na přerušení spojení s Alfou je raketa téměř bezmocná. Sama ji nedokáže najít.“

Alek vyskočil.

„Páni, to je pěkná ‚záchranná‘ raketa!“ vykřikl. „Stačí ztráta spojení a je dobrá leda na šmelc!“

„Spojení se přece nikdy neztratí,“ odpověděl zdvořile hlas.

„Ale teď se ztratilo.“

„Ano, ale v zásadě se nikdy neztratí.“

Unaveným pohybem uchopil Ion Alka za ruku.

„Nech toho, on má pravdu.“

„Mám dál odpovídat?“ pokračoval Explorator.

„Ano.“

„Daleko větší vyhlídky má kosmolet Beta,“ říkal hlas dále. „Ale ani jeho naděje nejsou příliš jisté.“

„Jaká je pravděpodobnost, že se podaří Betě záchranná akce?“ zeptal se Ion.

Hlas zaváhal.

„Nemám zatím bližší údaje,“ řekl po chvíli, „ale předpokládám, že víceméně jedna ke dvěma stům nebo ke dvěma stům padesáti.“

„A jak je to s bezpečností Bety?“ zeptala se Alka s předstíranou lhostejností.

„Všechno závisí na typu akce, jakou Beta podnikne,“ zněla odpověď.

V hlase se ozývala jakoby veselost. Otázka nebyla příliš přesná.

„Pokračovat v odpovědích,“ řekl se zatřásajícími zuby Alek.

„Provedu,“ souhlasil hlas kvapně. „Odpovídám. Ze základny na Tritónu odstartovaly čtyři eskadry nejvyšší pohotovosti, celkem osmdesát kosmoletů. Ovšem jejich vzdálenost od místa katastrofy je neobyčejně velká. Stíhání by mohlo trvat příliš dlouho a mohlo by jim samým znemožnit návrat na základnu. Proto jsou jejich naděje zhruba padesátkrát menší než v případě Bety.“

„Okamžitě odpověz,“ řekl Ion, „dokáže vůbec někdo pomoci Alfě?“

Vtom nečekaně zasáhl Robík.

„Měli jsme navázat spojení se základnou.“

Explorator umkl. Robík měl nyní práva člověka, a jestliže vyjádřil jiný názor než ostatní, musel Explorator čekat na výsledek hlasování velitelů.

„Jak se opovažuješ,“ vykřikl Ion, „Robíku!“

Ale okamžitě se ovládl.

„Proč zasahuješ zrovna v takovém okamžiku?“ zeptal se.

Robík řekl nesmělým hlasem :

„Já jenom připomínám, co řekla Čandra.“

Ion bouchl pěstí do kolena.

„Základna může ještě chvíli počkat. Explorator! Žádám o odpověď a upozorňuji,“ Ionův hlas zledovatěl, „hlasují jenom velitelé.“

„Žádám o odpověď,“ řekla Alka.

„Já taky,“ připojil se po krátkém zaváhání Alek.

„Provedu, odpovím,“ řekl hlas. „Velice nadějně vyhlídky má...,“ a vpůli věty zmlkl. Zato na obrazovce dálkového spojení zahořela najednou záře rudá jako světlo Marsu.

„Pozor, pozor!“ řekl rychle hlas. „Hlavní základna na Tritónu žádá o okamžité spojení. Spojit, nebo odpovídat dál?“

Ion pohlédl trochu bezradně na dvojčata, ale bylo vidět, že ani nevědí, co odpovědět. Také Robík mlčel. Ale rty se mu zavlnily, jako kdyby vyslovil slovo „spojit“.

„Spojit,“ řekl Ion.

Před chvílí řekl Explorator, že velmi nadějně vyhlídky má...

Kdo? Kdo je ten neznámý, jenž má tak velké vyhlídky?

Že by se nablízku vyskytoval ještě nějaký další astrobadatel?

„Spojit!“ zavolal v záchvatu náhlé radosti Ion, protože si pomyslel, že ti v základně to určitě už vědí.

„Spojit!“ opakovala svorně dvojčata.

Na obrazovce velínu se objevila nevelká prostora, v níž byli dva lidé. Když je Ion a Robík uviděli, vstali.

„Buďte zdraví,“ zvolal nádherným basem muž. Žena jen s úsměvem kývla hlavou.

Byli to hlavní projektanti mechanoplanet Primus Explorator a Terra, Dolores Li a Mike Antonov. Rusovlasá žena středního věku s šikmýma očima a olivovou pletí a nádherný obr s hřívou prošedivělého lva.

„Buďte zdraví,“ řekl Ion.

Všichni čtyři včetně Robíka sklonili hlavy na pozdrav. A bylo se komu klanět.

Mike přistoupil až k samému okraji obrazovky. Vypadalo to, jako by vkročil rovnou do jejich velínu.

„Spojení s vámi se opozdilo,“ řekl.

Ion přikývl.

„Chtěli jsme znát situaci.“

„Znáte?“

„Velice všeobecně.“

Mike pohlédl na Dolores, pak pootočil hlavu stranou. Pozoroval jakousi obrazovku, neviditelnou pro lidi na Exploratoru. Zároveň, sotva Mike umlkl, slyšeli v pozadí ustavičný tlumený zvuk nějakých hlášení: číslice, číslice, číslice... Mike znovu obrátil obličej ke třem velitelům Exploratora, kteří na něho upřeně hleděli.

„Vysvětlil vám již Explorator, kdo má největší šance zachránit Alfu?“

Ion zavrtěl hlavou.

„Neměl čas.“

Mike se znovu pohledem dohodl s Dolores. Také ona přistoupila blíž k okraji obrazovky.

„Je ještě čas,“ řekla jakoby jim, ale hlavně Mikovi.

Ion zatáhl zuby.

„Promiňte,“ řekl hlasem trochu ostřejším, než měl v úmyslu. „Myslím, že teď už bych měl vědět, kdo má naději zachránit mou matku.“

Antonov přisvědčil.

„Máš pravdu, Ione.“

Jeho pohublá, temná tvář s rovnými rysy byla plná upřímného soucitu.

„Máš pravdu,“ opakoval, „problém je pouze v tom, že máme-li získat opravdu vyčerpávající odpověď, musíme ještě trochu počkat.“

„Tak čemu dáte přednost?“ zeptala se vážně Dolores. „Znát polovinu pravdy již teď, nebo celou už za...“

„Za?“ zeptala se Alka.

„Za osmnáct minut.“

„To je hodně dlouho,“ řekla Alka.

„Počkáme,“ řekl Ion.

Dolores a Mike pochvalně přikývli.

„Máš pravdu, Ione,“ opakoval se zdrženlivým uznáním Antonov. A najednou se usmál a vyvolalo to málem šok. Dvě řady oslnivě bílých zubů zasvítily v černé tváři jako bílý oheň.

„Explorator má nové velitele,“ řekl.

A najednou mu něco blesklo hlavou, něco tak nečekaného, až se udeřil pěstí do čela.

„Vždyť přece,“ řekl s úžasem, „vždyť přece každé nové velení Exploratora má právo žádat od nás, hlavní základny, zprávu. Za stavu ohrožení jste vy mými nadřízenými.“

„Mike,“ řekla ostře Dolores.

„Počkej,“ přerušil ji, „jsi, sestřičko, technický génius. Ale pokud jde o pedagogické schopnosti, nevykročila jsi ještě z předpotopních časů.“

„A ty?“

„No, já už jsem aspoň v pátém roce naší éry,“ řekl mírně Antonov.

Pak si zase stoupl proti nim, narovnal shrbená záda, podíval se na Dolores tak, že se už beze slova postavila vedle něho a začala mluvit hlasem tak vážným, že byl jakýkoli žert předem vyloučen.

„Velení hlavní základny v osobě Mika Antonova a Dolores Li se hlásí novému velení Exploratora. Jsme vám k dispozici.“

Ion a Alek v takové situaci zkrátka ztratili hlavu. Oba zrudli jako ohnivé pivoňky z Primexova parku. Zato Alka se usmála svým nejzdvořilejším a nejprotivnějším úsměvem.

„Moc nás to těší, ale co to doopravdy znamená — k dispozici?“

Dolores se pohněvaně nasupila, ale Mike ji chytil za zápěstí.

„Znamená to,“ řekl, „že je naší povinností podat vám hlášení o jakékoli otázce, kterou nám položíte.“

Ion sebou náhle trhl. Došlo mu, co mohlo znamenat „hlášení o jakékoli otázce“. Musel si odkašlat. Rozčilením mu selhal hlas.

„Rád bych věděl,“ řekl konečně, „jestli už máte videoreportáž z katastrofy Alfy?“

„Chápu,“ povzdechl si Alek.

„A budete nám moci v pravý čas přinést obraz o akci Bety?“ zeptala se šeptem Alka.

Antonov přikývl.

„Ano.“

„Já jsem proti,“ řekla Dolores nepřírozeně ostrým hlasem.

Ion přistoupil až k obrazovce. Vypadalo to, jako kdyby si stoupl těsně vedle nich.

„Proč?“ zeptal se tiše. „Proč nejsi naším přítelem?“ Dolores nápadně zbledla.

„Ione,“ řekla, „ty nic nechápeš.“

Potřásl nedůvěřivě hlavou.

„V tom případě mi to... vysvětli. Abych pochopil.“

Rozhodila bezmocně rukama. Nedostávalo se jí slov. Její moudrá tvář se sraštila jako v náhlém záchvatu bolesti.

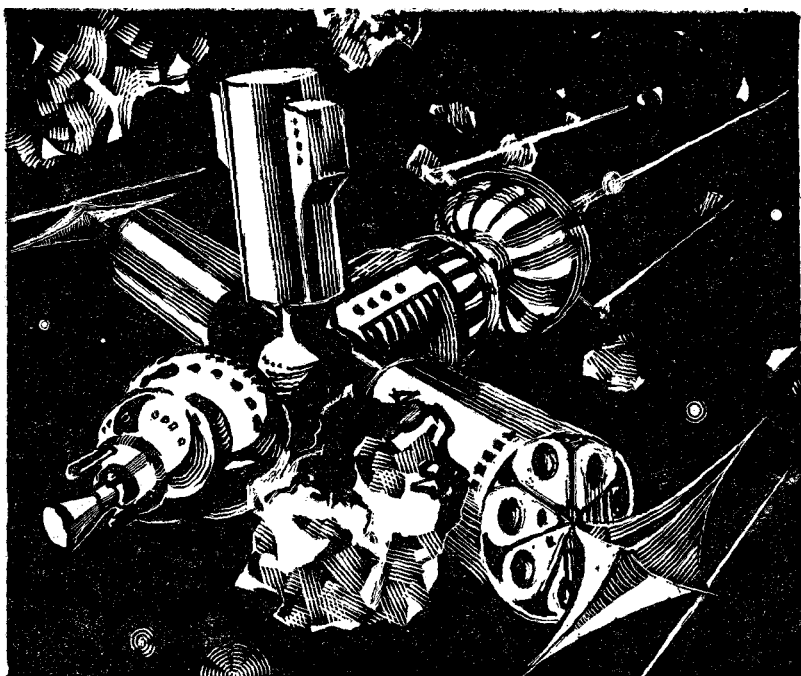
„Já jsem vás prostě chtěla ušetřit celé té podívané.“

„Proč?“

„Je mi vás líto.“

V náhlém zmatku sklopil Ion zrak. V očích Dolores Li, velké Dolores, zahlédl najednou dvě slzy. A pohled na Dolores Li, která pláče, to byla podívaná pro každého zcela nečekaná.

„Chápu,“ řekl tiše Ion, „ale my přece musíme vědět a vidět co možná nejvíc...“

„Žádáme o to,“ řekl tvrdě Alek.

Dolores pohlédla na Antonova.

„Tak to vidíš,“ řekl.

Přikývla.

„Kromě toho,“ zabručel Antonov, „to, co uvidí, může pro ně mít nedozírný význam v budoucnosti.“

Ion se chtěl hned zeptat, proč to může mít v budoucnosti nedozírný význam, ale nestačil to udělat, poněvadž obraz Mika a Dolores se prudce zmenšil a sklouzl do dolního, postranního segmentu obrazovky.

„Pozor,“ řekl Mike. „Vysíláme obrazový záznam o katastrofě kosmoletu Alfa.“

Ion ještě na zlomek sekundy zavřel oči.

V tom okamžiku ucítil ve své ruce Alčinu dlaň.

„Ione,“ zašeptala, „to se přece už stalo.“

Není pravda, říkal si v duchu, to ještě trvá.

Antonov řekl:

„Naše hlášení potvrzuje, že pracovní den kosmoletu Alfa začal normálně.“

Na obrazovce se znovu otevřela černá vrata kosmického prostoru. Byl to sektor AM 1128, 43, OS 11 — sektor, kde měl podle plánu kosmolet Alfa toho dne pokračovat ve výzkumech.

V pozadí — za oceánem černi, mrazu a ticha — zářila a svítila bílým světlem souhvězdí Kentaura, Štíra, Střelce a Orla.

Pak se v popředí objevil nevelký, zeleně zářící vřetenovitý tvar. Byla to Alfa.

Kosmolet přilétl z levé strany obrazovky a zůstal nehybně stát.

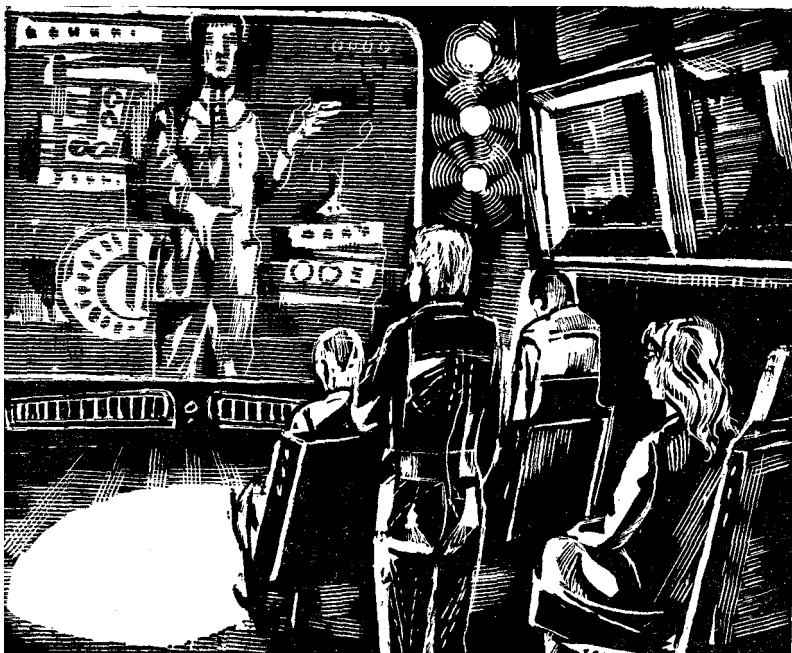
Na obrazovce se objevila zvětšenina. Kosmolet již bylo vidět docela zřetelně. Mohli dokonce rozeznat drobné postavičky několika členů osádky opouštějící letoun.

Antonov znovu promluvil:

„V jedenáct nula nula,“ řekl, „zaujala Alfa stacionární polohu v sektoru plánovaném pro dnešní den. Osm členů posádky, mezi nimi Helena Soggová, opustilo Alfou a zahájilo potřebná zaměřování. Vzdálili se od Alfou na necelých sto kilometrů. Do hodiny jedenácté padesáti devíti minut pracovala osádka kosmoletu bez překážek.“

Několik sekund se záběr na obrazovce chvěl jako hladina vody zčeřená větrem, protože Antonov prudce zrychlil promítání záznamu, aby co nejdříve dospěl k žádoucí chvíli.

Ion spletl prsty, aby ukryl jejich chvění. To už bylo, opakoval si, to všechno, co tady vidíš, se stalo už předtím a teď se to jenom vrací z minulosti. Ale co mu bylo platné to rozumové přesvědčování? Je fakt, že všechno se už stalo, jenomže on se přece dívá na událost, která smrtelně ohrožovala člověka na světě nejbližšího. Helena, klidná a moudrá, vždycky pamatující na to, aby mezi matkou a synem nebyla tajemství, nezapomínající ani v hodinách nejhorlivější práce na hodinový rozhovor se synem, přestože je od sebe dělily milióny kilometrů. Helena, velká, skvělá pilotka, Helena Soggová — a zároveň kamarád a druh pro každou hru, spolucestovatel na výpravách po povrchu Saturnu, nejveselejší z přátel.

Ion chtěl prostě zavřít oči a několikrát si zhluboka vydechnout. Jsi tady nejstarší, napomínal sám sebe, jsi velitel. Nezapomínej, že na dráze lidí z Desátého tisíce není místo pro uplakance. Nejsi sám.

Cítil vedle sebe přítomnost přátel, slyšel jejich dech. Hlavou, jako paprsek světla i záblesk naděje, mu prolétla vzpomínka na první zákon všech kosmonautů: Nikdo není sám a nikdo nebude opuštěný tváří v tvář nebezpečství kosmu. Zvedl hlavu.

„V jedenáct hodin padesát devět vyhlásily detekční aparáty poplach,“ řekl svým pohádkovým basem Antonov.

Na obrazovce se těleso Alfy rozechvělo poplašným světlem. Lidé, kteří byli v prostoru, byli vmžiku vtaženi do kosmoletu.

Zanechali za sebou jen šmouhy poplašných světelných pruhů.

A současně se v pozadí obrazovky objevil jakýsi stín.

Bylo to mračno tmy viditelné jenom díky tomu, že od okamžiku, kdy proniklo do pole obrazovky, přesouvalo se stále víc k jejímu středu a postupně zakrývalo světla dalekých mlhovin a hvězd.

Kosmolet, to bylo zřetelně vidět, již odstartoval. Nepodařilo se mu však dosáhnout včas rychlosti, která by mu umožnila uprchnout před valícím se kosmickým vlnobitím.

A vtom již černý mrak obklopil Alfu ze všech stran.

Kosmolet při pokusech o únik odpálil jednu, druhou, třetí salvu protimeteorických plamenů. V jejich oslnivém světle se rozpadaly na popel obrovské balvany — Černá řeka najednou naplnila celou obrazovku stříbrným světlem. Avšak obrana byla neúčinná. Alfě se nepovedlo prorazit si stěnou meteorů cestu k útěku. Pak ještě vzplály dvě další salvy — a konec. Alfa byla bezbranná.

Ted' už mohla spoléhat jedině na pomoc zvenčí.

Ještě chvíli všichni mlčky hleděli, jak se v černém proudu třepotá drobné větvenovité světélko. A pak Antonov přerušil vysílání.

„To je zatím všechno,“ řekl. „Jsem přesvědčen, že máte právo na pravdivý obraz situace.“

„Děkuji,“ řekl Ion.

„Jak se to mohlo stát?“ zeptala se Alka.

Antonov pokrčil rameny. Ukázal na Dolores, která trochu přimhouřila oči.

„Vyšetřujeme případ od prvního okamžiku.“

„Vyšetřujete?“ užasl Alek.

Dolores přisvědčila.

„Jediné vysvětlení toho, co jste viděli, je selhání detekčních aparátů. Právě probíhají prověřovací zkoušky všech mechanických systémů, které vyrábějí přístroje toho typu, jaké jsou na Alfě.“

„No samozřejmě,“ zabručel Robík, „jako vždycky za všechno můžou stroje!“

Alek dělal, jako že to přeslechl. Ostatní to opravdu nezaslechli. Tím spíše, že se Alka obrátila na Antonova.

„Kdy zasáhne do akce Beta?“

Antonov obrátil pohled na ciferník vícepásmových kosmických chronometrů. Chvíli mlčel. Potom řekl:

„Od tohoto okamžiku... za čtyři minuty. Máme obraz zapojit už teď?“ zeptal se.

„Ano,“ řekl tvrdě Alek.

„Ano,“ řekla Alka.

Vtom vstoupil do kabiny na hlavní základně nevysoký, štíhlý muž s charakteristickou cihlově rudou pletí lidí z Marsu. Hned ho poznali. Byl to jeden z nejslavnějších pilotů velkých rychlostí, proslulý ničitel meteorických rojů, mistr bojových letů Nazim Sumero.

„Bud’te pozdraveni,“ řekl.

Odověděli mu úklonami. Pak zase klidně usedli do křesel.

Nazim byl jedním z nejodvážnějších lidí na světě. Měl za sebou několik letů v bezprostřední blízkosti Slunce, které přinesly vědě neocenitelný materiál a které se zároveň staly živou legendou o lidské odvaze. V přítomnosti takového muže si člověk nemohl dovolit žádné dětinství. „Zapojuji obraz Bety,“ řekla Dolores.

A pak se znovu na obrazovce objevily prázdno a čern, znovu z nich začísel mráz prostoru bez hranic.

„Ještě dvě minuty,“ řekl Mike.

Na levé straně obrazovky se objevil zelený pruh. Byla to Beta letící suprarychlostí.

Na Exploratoru i v základně uvítali pohled na její rychlým letem rozechvěnou siluetu soustředěným mlčením. V pozadí snímku se totiž znovu objevil velký černý stín řeky meteorů, která s sebou strhla Alfu. Mezi masívy temného proudu se znovu zatřepetaló svítivé vřeténko prvního kosmoletu.

Širokým obloukem a poněkud šikmo začala Beta sestupovat k okraji černého mračna.

„Ano,“ řekl po chvíli Nazim Sumero. „Orm chce využít jedné jediné šance. Dát se strhnout černou řekou a při letu s jejím proudem se pokusí prorazit si cestu k Alfě.“

Pak už nikdo neřekl ani slůvko.

Beta se zapíchla do proudu meteorů hladce jako jehla do vody. Zdálo se, že je to normální, všední manévř. Až po chvíli vzplály její bojové ohně.

Orm, pilot Bety, od prvního střetnutí postupoval daleko rozvážněji než Marim z Alfy.

Neprobíjel si cestu celými salvami protimeteorických plamenů. Střílel jednotlivě. Ale každý záblesk zasahoval cíl. Balvany meteorů

se zapalovaly jeden po druhém a měnily se v mračna rozžhavené mlhy a svítícího popela.

Byla to nádherná podívaná, jako na přehlídce. Mohli se domnívat, že prostě sledují instruktivní film pro bojové piloty, kteří měli již po věky za úkol čistit spojové cesty od meteorických mraků, ochraňovat planety a měsíce před překvapeními meteorických proudů valících se nekonečně.

Jednu chvíli jako by Beta musela uskočit stranou a vzápětí potom vypálila poprvé celou salvu plamenů. Bylo jasné, že něco tady není v pořádku. Řeka meteorů se rozhořela velikým sloupem ohně a Beta již se octla těsně vedle Alfy.

Další salva a ještě jedna a... Beta musela ustoupit prudkým skokem zpět, po něm následoval druhý a třetí. Pochopili, že kosmolet musí vykonávat úhyby rychlé jako myšlenka, že mu jistě chvílemi hrozil celý řetěz ničivých srážek. Kosmolet se před nimi mohl uhájit jediným způsobem: velkou salvou pozitronových plamenů.

To znamená, že vyčerpali munici! A od toho zlého okamžiku v pasti Černé řeky uvázly oba kosmolety. A nejhorší bylo, že o sekundu později přerušil mrtvé mlčení lidí pozorujících tuto scénu neklidný hlas Exploratora:

„Pozor, pozor! Beta ztrácí spojení! Beta ztrácí spojení!“

„Prachmilión parseků!“ zaklel vztekle Antonov. „Co to zase mají s tím spojením?“

„Jak to vypadá,“ řekla Dolores, „má ta řeka jisté zvláštní vlastnosti, které...“

„To je nesporné...,“ přerušil ji Nazim. Chtěl ještě něco dodat, ale odmlčel se.

Vtom totiž Alka přistoupila těsně k obrazovce, na totéž místo jako předtím Ion. Pak vztáhla ruku k Antonovovi.

„Řekni,“ řekla, „řekni, co teď.“

Ale než jí Mike stačil odpovědět, přiběhl k Alce její bratr.

„Teď je řada na nás, Alko,“ řekl.

Antonov úžasem strnul.

„Tys to uhodl?“ zeptal se.

„Ano,“ řekl Ion. „Já taky. Šance Bety byly příliš malé. Zato jediné a opravdu nadějně vyhlídky na záchranu jich všech mají jenom

ti, kdo od prvního okamžiku poplachu jim letí na pomoc. To znamená: Primus Explorator a my s ním.“

„Je to tak?“ zeptala se Alka.

„Ano,“ odpověděli Mike Antonov a Nazim Sumero jedním hlasem.

„Porad'te nám, co dělat?“ požádala je Alka.

5

Z Exploratora už doletěl poplach na Zemi a zakrátko měl dosáhnout oblast Merkura a cirkumsolárních stanic. Takto se dověděla o případu Exploratora obrovská většina lidstva. Po několika minutách všude, kde se nacházeli lidé, vědělo se o katastrofě na Desátém tisíci. Odevšad se sbíhaly do sektoru Desátého tisíce lidské myšlenky, obavy i naděje. První kosmický zákon, přijatý hned na počátku éry, zněl: „Nikdo nezůstane sám tvář v tvář kosmu.“ Lidé zůstávali věrni tomuto zákonu. A přemýšlet o katastrofě znamenalo v prvé řadě myslit na to, jak pomoci.

Tak tomu také bylo.

Nejznamenitější vědci lidského světa, nejproslulejší bojovní piloti, nejzkušenější kosmičtí zachránci si lámali hlavy, jak přispěchat s pomocí posádkám Alfý a Bety z Exploratora, ztraceným v meteorické řece.

V biliónech lidských měst a bytů obraceli lidé myšlenky k bratřím ohroženým katastrofou v sektoru Desátého tisíce. Bilióny televizních obrazovek přinášely zprávy o obou případech stržení kosmoletů proudem meteorů (známým později všeobecně jako Černá řeka), se všemi podrobnostmi, při nichž stydla krev v žilách. Není přehnané tvrzení, že od chvíle, kdy byl poplach z Exploratoru znám celému lidstvu, jeho obrovská část věnovala lidem z Desátého tisíce své nejvřelejší city a nejmoudřejší myšlenky.

Současně pouze jediná pravda byla jistá a téměř všichni ji chápali.

Diskutovaly o ní mechanické mozky. Opakovali ji lidé. Myslili na ni také ti, které černá řeka unášela v nepředstavitelnou prázdnotu vesmíru. Totiž že jediní lidé, kteří mají opravdu reálnou možnost zachránit osádky obou kosmoletů, jsou právě ti, kdo jsou zrovna nyní na palubě Exploratora.

Tedy Ion Soggo, čtrnáctiletý hoch narozený v Akkře, v hlavním městě Saturnu, a dvojčata ze Země, neboli Alek a Alka Rojovi.

Z lehce pochopitelných důvodů nebyl do celogalaktické televize propojen obraz velínu na Exploratoru, kde tato trojice přebývala. Přesto však tento obraz sledovala na svých obrazovkách s největším

napětím několikatisícová skupina odborníků povolaných do štábu záchranné akce. Bez ohledu na dobrovolníky hlásící se ze všech měsíců a planet, právě oni byli povoláni, aby promysleli nejúčinnější záchrannou akci.

Musíme dodat, že když se Alka zeptala: „Co máme dělat?“ a když všichni tři přistoupili k obrazovce, hleděli na Antonova a čekali na pokyny, myšlenky obrovské většiny všech lidí se obrátily stejným směrem.

Tyto myšlenky vypadaly víceméně takto: „Byl bych velice pyšný (nebo: byla bych pyšná), kdyby to byly moje děti.“

Antonov naklonil k Alce svou krásnou tmavou tvář.

„Byl bych hrdý,“ řekl basem dunícím jako rozhoupaný zvon, „kdybyste byli mými dětmi.“

Alce zasvítily oči.

„Promiň,“ řekla, „ale já jsem se před chvílí ptala, co teď máme dělat? Proč neodpovídáte?“

Antonov se uklonil tak hluboce, až mu kadeř vlasů znovu spadla do očí.

„Promiňte,“ a omluvil se jim i gestem, „ale měl jsem právo obětovat chvíli času slovům chvály. Zbývá nám dost značná časová rezerva, než Explorator dostihne Řeku a než budete moci zasáhnout do akce.“

„Jak velká rezerva?“ zeptal se Ion.

„Sto padesát šest minut,“ odpověděla Dolores s úsměvem. „Dovolte, abych i já vám řekla, že bych také byla velice hrdá, kdybyste...“

Alka se zatvářila tak, že Dolores prostě přerušila svou větu vpůli slova a úsměv jí ztuhl na rtech. Ale Alka ji vmžiku odprosila.

„Odpusť,“ řekla, „chovám se jako dítě, ale já jsem opravdu rozčilená, protože...“ Větu nedokončila.

Co mělo následovat? Odborníci pozorující celou tuto scénu z devadesáti případů na sto podali toto pokračování věty: „Mám velice ráda Čandru a Jana.“ Ostatní tvrdili, že měla pokračovat: „Já strašně moc miluju Čandru a Jana.“

Ale Alka by nebyla Alkou, kdyby podobnou větu řekla nahlas. Jenom si rukou otřela čelo, a bylo to gesto, jako kdyby zaplakala.

„Mike,“ řekl Ion, „jsme samozřejmě velice hrdí na to, že vy byste byli hrdí, kdybychom atakdál... Ale my bychom ze všeho nejvíc chtěli poznat své možnosti a konečně se dovědět, co máme dělat.“

V tom okamžiku ve velitelské kabině základny, kde byli Mike a Dolores, zazněly dva hluboké údery na gong. Byl to signál oznamující, že supermozek základny zpracoval uložené úkoly.

„Zeptal ses na to v pravou chvíli,“ řekl Nazim Sumero a Mike se obrátil k Alce s omluvným úsměvem.

„Vidíš, děvče?“ řekl. „Nijak zvlášť jsme se neprovinili, jak se vám snad zdálo. My jsme prostě taky čekali... na něho.“

Ukázal pohybem hlavy na zelené světélko hořící na zadní stěně kabiny. Bylo to oko supermozku, které na ně mrkalo svou zelenou zorničkou s příjemným uspokojením a s pocitem dobře vykonané práce.

„Tak tedy pozor,“ řekl Mike dunivým basem.

A Ion si ve zlomku sekundy pomyslně, že ať v životě prožije cokoliv a kdykoli, podaří-li se mu vůbec přežít tento den, pak právě v tuto chvíli začíná největší událost jeho života.

Antonov řekl:

„Program činnosti, který uslyšíte, je výsledkem práce osmi tisíc odborníků v základně. Od prvního okamžiku poplachu na Exploratoru předložili řadu návrhů supermozku na Tritónu. Supermozek provedl selekci, aby našel nejlepší z nejlepších!

„Musíte vědět,“ řekl Nazim, „že tento program přihlíží také ke všem námětům poslaným dobrovolníky ze všech planet a měsíců sluneční soustavy. Takových sto miliónů.“

„Děkujeme,“ řekla dvojčata.

„Při této příležitosti,“ dodala Dolores, „jedna zpráva: dostali jsme několiksetkrát víc pozdravů a přání.“

„Děkujeme,“ řekla dvojčata.

Mike Antonov pokračoval:

„Ptali jsme se, co máme dělat.“

Tu se obrátil k zářícímu oku supermozku.

„Rozkaz. Supermozku,“ houkl, „promítni nám to schéma.“

Supermozek beze slova promítl nejprostší a nejpřehlednější schéma místa katastrofy. Byla to obyčejná bílá mapa hvězdné oblohy se zakreslenými údaji. Mapa oblohy pozorované ze sektoru Desátého tisíce.

Na tuto mapu promítl supermozek dlouhou černou tlustou čáru, která obklopovala shlukem tmavých bodů dvě světlé mikroskopické čárečky.

„Pozor,“ řekl Mike, „tak — schematicky zobrazena — vypadá situace,“ ukázal na tmavou čáru. „Toto je Černá řeka. Největší a nejrychlejší z doposud známých řek meteorů, které kdy zabloudily do prostorů naší soustavy. Tvoří ji meteory o průměru od pěti set metrů do desíti kilometrů. Místy se vyskytují shluky silně zahuštěných velice drobných meteorů.“

Pak obrátil ustaranou tvář k posluchačům. „V tom všem je jeden faktor neznámý a představující vážné nebezpečí. Řeka vyvolává poruchy ve spojení. Láme rádiové i televizní vlny, ale i když je propouští, jsou tak zkreslené, že se stávají zcela nesrozumitelnými. Alfa stejně jako Beta se nepřetržitě pokoušejí dorozumět s vámi i s námi, bohužel nadarmo. Slova se mění v praskot, obrazy v jiskření.“

„Myslíte, že... žijí?“ zeptal se Alek.

„Jistě,“ řekla Dolores.

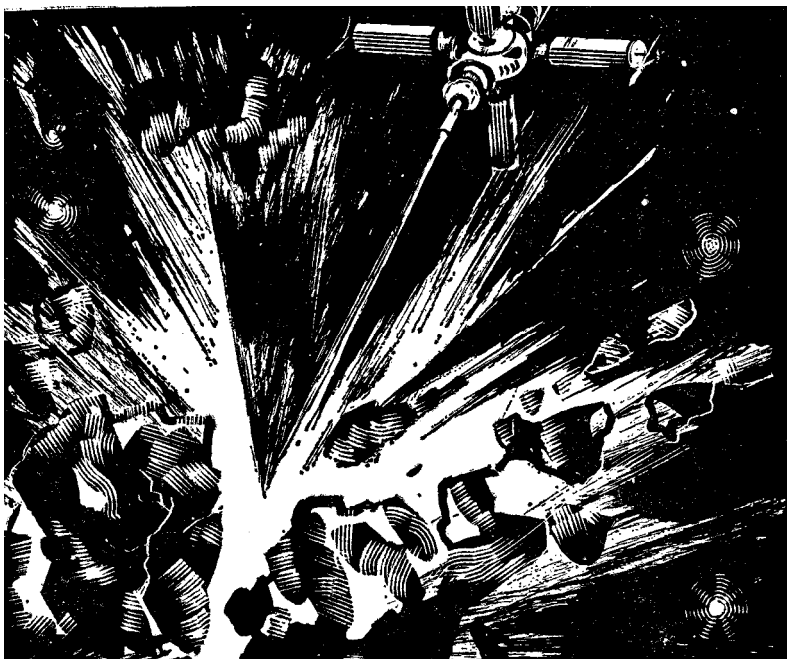
Mike si stoupl poněkud stranou od bílé kosmické mapy proti té černou čarou meteorického roje. Na okraji mapy se objevila kulatá skvrnka.

„V tomto okamžiku,“ řekl Mike a ustaraně si mnul čelo, když ukázal na onu skvrnku, „je Explorator ještě vzdálen sto padesát minut letu od místa, kde černá řeka polapila oba kosmolety. Explorator je jediný letoun, který při rychlosti, jakou se žene černá řeka, ji může dosáhnout, aniž se vystaví nebezpečí, že stíhání tak vyčerpá jeho pohonné hmoty, že by se už nikdy nemohl vrátit...“

„Jak vyplývá z výpočtů,“ vmísila se do hovoru Dolores, „žádný jiný letoun nebo mechanoplaneta by nebyly schopny dosáhnout Řeku dříve než za osm let.“

„Za kolik?“ zeptal se Alek.

„Za osm let,“ opakovala Dolores.

„Představme si tedy okamžik,“ řekl Mike, „kdy se Explorator octne nad místem v černé řece, kde jsou polapené kosmolety. Bude to za...“

Na obrazovce se objevily číslice 138, 41, 68.

Jinými slovy: od chvíle, o které se zmínil Mike, mělo uplynout už jenom sto třicet osm minut, čtyřicet jedna sekund a šedesát osm setin sekundy.

To je strašně málo, řekla si Alka.

To je strašně moc, řekl si Ion.

„V té době budete přesně tady,“ řekl Mike.

Malý kotouček Exploratora se přestěhoval na místo, kde v roji meteorů Černé řeky svítily dvě jasné čárky, Alfa a Beta.

„A teď detail!“ požádal Mike.

Supermozek zvětšil onu část schématu, kde bylo vidět Exploratora a část Černé řeky s kosmolety.

Mike ustoupil a pokynem ruky přivolal Nazima Sumera.

„Slovo má Nazim,“ řekl a udělal místo tomu, jenž byl považován za nejdůležitějšího z lidí. Jenomže ten nejdůležitější nevypadal nijak hrdinsky. Napůl člověk, napůl starý havran s velkým nosem a chytrýma očima.

„A teď je řada na vás,“ řekl Nazim, „musíme udělat pár maličkostí. Jeden z vás by měl na určeném místě navést Explorator na křídlo Černé řeky a zahájit palbu ze všech baterií Exploratora, aby prosekal v Řece průrvu hlubokou pět set kilometrů.“

„Maličkost,“ zabručel Alek.

„Zatímco ti druzí dva,“ pokračoval Nazim a přimhouřil své trochu vypoulené a velice moudré oči, „musí doletět k tomuto místu,“ ukázal na mapě bod hodně vysoko nad čárkami Alfy a Bety, „a musí si počínat stejně, jako to dělala Beta.“

„Nechat se strhnout Řekou?“ zeptal se Ion.

„Ano,“ přikývl Nazim, „dát se strhnout a pak, až setrvačností dorazíte k Alfě a Betě, prosekat plnou palbou průchod. Při hladké souhře doplní vaše palba palbu Exploratora a tak otevře koridor. A potom, i kdyby Alfa a Beta měly poruchu motorů, Explorator sám je vyloví z Reky umělým gravitačním polem.“

„To je vše?“ zeptal se Alek.

„Ano.“

Alek se usmál velice trpce.

„To jsou vážně úplný maličkosti,“ řekl.

„Aleku!“ napomenula ho sestra. Pak se obrátila na Nazima: „To všechno za nás vykonají automaty?“

„Ano,“ řekl Nazim. „Pokud...“

„Pokud... co?“ zeptala se.

„Pokud...,“ řekl místo Nazima Ion, „pokud se neukáže, že Řeka vyvolává v jejich činnosti takové poruchy, že budeme muset sami, vlastnoručně, i řídit kosmolet i střilet. Je to tak?“ zeptal se lidí na hlavní základně.

„Ano,“ řekli všichni tři.

„Zkrátka a dobře máme naději tak jedna k miliónu,“ řekl Alek.

„Ne,“ okřikl ho Nazim.

Ion se podíval na Alku a Aleka. Zlehýnka se na něho usmáli a on zase na ně. Rozuměli si znamenitě. Neustoupíme před ničím, říkal

jejich pohled, ale teď už je přece jasné, ten den nepřezijeme. A co rodiče a všichni ostatní?

„Ne!“ řekl Nazim, jako by zaslechl jejich myšlenky. „Mýlíte se.“

„Proč?“ zeptal se Alek.

Ještě se pořád bál, že vůči nim uplatňují pouze metodu „dobročinného zatajování pravdy“.

Ale zároveň se v něm rodila neklidná a pochybnosti přemáhající naděje.

„Za prvé,“ řekl Nazim. „prozkoumali jsme vaše známky z letectví a kosmoletectví. Alka a Ion mají vynikající výsledky a poznámku o mimořádných schopnostech. A Alek, který je slabší, nepoletí. Zůstane na Exploratoru. Bude jenom střílet. Celkem vzato... máte vyhlídky.“

Alka přikývla hlavou.

„Chápu. A v případě poruch a zablokování automatického řízení — kolik nám dáte šancí?“

Nazim pohlédl na Mika. Mike pokrčil rameny s takovým výrazem, jako kdyby řekl: „Nedá se nic dělat, musíš s pravdou ven.“

„V žádném případě,“ řekl Nazim, „v žádném případě ne méně než osmnáct.“

„Osmnáct ze sta?“ zeptal se Robík.

„Mlč, Robíku,“ zabručel Ion.

„Děkuji ti, Nazime,“ řekla Alka, „vidím, že celá věc konečně začíná vypadat rozumně.“

Nazim přitakal.

„V případě poruch budete pracovat podle přesného harmonogramu. Zkoordinujete činnost za sekundu — a do toho!“

„Do čeho?“ zeptal se Alek.

Nazim se usmál velice rozpačitě.

„No, do toho! To znamená do práce.“

„Aha.“

„To je všechno moc krásné,“ zasáhl do hovoru Ion, „jenomže my neumíme střílet.“

Nazim se najednou rozveselil. Zamnul si ruce rychlým pohybem, jako kdyby ho zábly.

„Máme ještě dvě hodiny čas,“ řekl. „Hned začne výcvik.“

„Cože?!“ zvolal Alek.

„Prosím tě, čemu se tak divíš?“ žasla Alka.

„On se nerad o prázdninách učí,“ zabručel Ion.

Nazim se zasmál.

„Milá mládeži,“ řekl, „věc je jednoduchá. Každý z vás uvidí zvláštní videofilm, velice vhodný jako instruktáž. Explorator vám dodá tři modely zaměřovacího zařízení.“

„Provedu,“ řekl hlas Exploratora.

„Budete se dívat na film a přitom střílet do modelů meteorů. Pozor, Explorator!“

„Slyším,“ řekl Primex.

„Vydej svým velitelům tři videofilmové přílby a tři trenažéry zaměřovačů.“

„Potvrzují velitelé rozkaz?“ zeptal se hlas.

Ozvalo se třikrát rychle ano.

O minutu později přivezl pás transportéru do velínu tři lehké přílbice pro sledování videofilmů a tři nevelké mechanismy, trenažéry zaměřovačů.

„Výborně,“ řekl Nazim.

„Děkuji, Primexi!“

„Slyším,“ řekl hlas.

„Jsou už přílby a modely propojeny?“ zeptal se ještě Nazim.

„Ano,“ opakoval poslušný hlas.

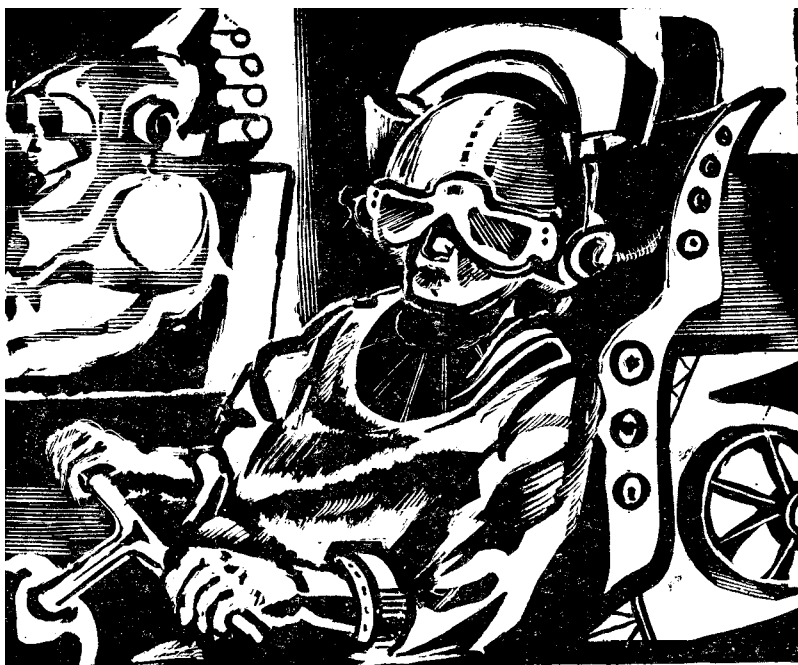
„Děkuji,“ opakoval Nazim Sumero. „Tak tedy... do toho!“

Dvojčata a Ion si nasadili přílbice a pak před sebe postavili trenažéry zaměřovačů.

„Celá věc je směšně prostá,“ řekl Nazim. „Alka a Ion budou za chvíli sedět v bojových kosmoletech a zaútočí na proud meteorů. Alek bude řídit palbu baterií na mechanoplanetě. Uchopte do rukou mechanismus zaměřovače.“

Oba mechanismy byly docela obyčejné páky, z nichž každá se dala otáčet libovolným směrem.

„Nohy položte na pedály zařízení,“ řekl Nazim. „Přesně tak.“

Ion se rozhlédl po velínu. Dvojčata seděla v bílých přilbách videofilmů, které jim spadaly na oči a uši. Byl to trochu komický pohled. Robík to všechno pozoroval mlčky, ale bez nadšení.

Ion položil ruce na páku zaměřovače, a nohy na pedály.

„Bude se vám zdát,“ opakoval Nazim, „že sedíte v kabinách bojových kosmoletů na místě střelců. Páky zaměřovačů slouží k zacílení palby. Když se na obrazovce objeví svítící kotouček, znamená to připravenost k palbě. Potom jej pohybem páky musíte navést na cíl. Když kotouček zakryje cíl..., musíte sešlápnout pedál. Sešlápnutí pravého pedálu znamená jednotlivý výstřel. Stisknutí obou pedálů znamená dávku. Je to jasné?“

„Jasně,“ odpověděli.

„Tak tedy,“ zvolal Nazim, „zapojuji obraz. Pozor!“

„Pozor!“ opakoval Ion.

„Pozor!“ řekla Alka.

Alek jenom pohnul rty.

Ion byl najednou sám a odkázaný sám na sebe v navigační kabině pádícího bojového kosmoletu. Kosmolet stíhal plnou rychlostí proud meteorů ohrožující jednu z hlavních spojovacích tepen.

Ion dostal rozkaz: zničit roj.

Detekční aparáty již zachytily na stínítko obraz roje. Avšak Ion byl ještě příliš daleko, aby mohl střílet. Musel čekat, až se na obrazovce objeví světelný kotouček připravenosti k palbě.

Ion čekal na ten okamžik napjatě.

Pochopitelně, vezme-li se to kolem a kolem, dobře si uvědomoval, že je to pouze videofilm, že průběh zkoušky řídí instruktoři ze základny na Tritonu a že to všechno je jenom iluze. Nezapomínal ani na to, že ve stejnou dobu prožívají podobné videofilmové dobrodružství také Alek a Alka. Ale myslel na to všechno jakoby trochu z nadhledu, s odstupem, jako na příhodu někoho jiného. V tomto okamžiku bylo nejdůležitější zničit roj.

Jak mířit? Jak střílet? Dobře si pamatoval instrukci: „Když se na obrazovce zaměřovače objeví světelný kotouček připravenosti k palbě, musíš ho navést na cíl. Pak sešlápnout pedál. Pravý pedál — jednotlivý výstřel, oba najednou — dávka.“

To bylo vše. Dost málo.

Ion si několikrát hluboce a klidně vydechl. Chtěl zahájit boj ve stavu, kdy jsou myšlenky rychlé, svaly uvolněné a dech klidný.

Pozor!

Na obrazovce se objevily zářící body, rostoucí před očima. Zároveň dole na obrazovce vyskočil světelný kotouček. Vzdálenost je tedy vhodná pro první výstřel a automaty kosmoletu jsou již v palebné pohotovosti.

Ion se pokusil o manévrování pákami zaměřovače. Moc prudce. Světelný kotouček se překutálek po celé obrazovce a nezastavil se na žádném z cílových bodů.

Tedy jemněji? V pořádku.

Nevěda o tom, zaťal zuby do rtu, div mu nevytryskla krev. Kotouček mu každou chvíli unikal. Pošťuchoval ho po obrazovce pákou zaměřovače hned silně, hned slabě, čas uháněl obrovskými skoky, ale Ionovi se ještě nepodařilo žádný z bodů překrýt.

Paprsky detekčního aparátu již zachytily obraz proudu docela přesně: veliké balvany šedých skalisek vržených do propasti neznámou kosmickou katastrofou.

„Aha, takhle,“ zašeptal Ion.

Konečně ulovil jeden z meteorů do světelného kotoučku zaměřovače. Sešlápl pedál.

„Dostal ji!“ zvolal.

Zasažený balvan zmizel z obrazovky, jako kdyby na ní nikdy nebyl. A Ion, který stále obratněji ovládal pohyb kotoučku, zamířil ho na druhý, třetí, desátý, patnáctý bod...

Nakonec objevil větší shluk balvanů. Pečlivě a pozorně jej překryl světelným kotoučkem.

Ted' dávku, řekl si v duchu.

Kosmolet se lehce zachvěl. V proudu se objevila velká trhлина. Ion se zasmál němě a triumfálně.

„Vělice dobře,“ řekl někdo.

Ale Ion byl příliš zaměstnán naváděním zaměřovače na další cíl, aby věnoval pozornost nějakým, v tom okamžiku bezvýznamným hlasům.

Ostatně stejně si vedla Alka, která sledovala stejný videofilm jako Ion a měla o pět zásahů víc než on, přestože začala střílet o dvě sekundy později.

Alek, sedící vedle nich, byl ve zcela jiné situaci.

On přece nebyl pilotem řítícím se v bojovém kosmoletu, nýbrž seděl v mechanoplanetě v zaměřovači kabině dělostřelecké protime-teorické baterie.

Čekal.

Detekční paprsky již zachytily na obrazovce blížící se proud mohutných meteorů, měl ještě dvacet třicet sekund času. Věděl ostatně, že nemusí ničit proud jako celek. Stačí, zasáhne-li ho ze strany mohutnou dávkou. Tím ho protrhne, rozpráší na kosmický prach a popel.

Alek sešpulil rty, jako kdyby si chtěl zapískat nějakou písničku. Ale nezapískal.

Na obrazovce zasvítí světelný kotouček zaměřovače. Alek, který vycítil, že ho musí po obrazovce navádět tak jemně, jak jemně se dechem řídí mýdlová bublinka ve vzduchu, velmi pomalu, ale velmi jistě navedl kotouček na okraj kamenného proudu rysujícího se na obrazovce.

Potom se zamyšleným i triumfálním úsměvem dupl na oba pedály.

Do prostoru se vyvalila bílá záplava ohně.

„Skvěle,“ řekl nějaký hlas a vtom všecko skončilo.

Alek neřídil baterii, Ion a Alka se neřítili prostorem v bojových kosmoletech při stíhání proudu meteorů ohrožujících spojové trasy.

Už zase všichni tři seděli ve velínu Exploratora.

„Velice dobře,“ opakoval usmívající se Nazim. „Skvěle.“

Dvojčata a Ion sundali z hlav videofilmové přílbice s poněkud vyplašenými úsměvy.

„Opravdu dobře?“ zeptala se nejistě Alka.

Nazim horlivě přitakával.

„Opravdu skvěle,“ odpověděl. „Tys dostala nejlepší známku. Ion a Alek byli trochu horší, ale vzhledem k tomu, že to byl váš první pokus, musím všechny výsledky oznámkovat jako velmi dobré.“

Podívali se po sobě s nadějí v očích.

„Vaše vyhlídky stoupají,“ řekl Mike.

Pak přistoupil k obrazovce.

„Teď se rozloučíme,“ řekl a ztišil hlas. „Nezbylo vám už mnoho času, musíte zaujmout svá stanoviště. Ion a Alka ve startovací věži na bojovém kosmoletu. Ion převezme funkci pilota. Alka bude palubním střelcem. Explorator má zakódovaný přesný harmonogram vaší činnosti. Sdělí vám ho deset minut před startem.“

„Provedu,“ ozval se Explorator.

„Alek,“ pokračoval Nazim, „půjde na své místo do dělostřelecké kabiny. Zahájí akci osm minut patnáct a dvě desetiny sekundy po startu kosmoletu. Dodatečné rozkazy a odlišné varianty jednání pro případ nějakých nepředvídaných událostí dostal již Explorator od našeho supermozku.“

„Je to rozkaz velitelů?“ zeptal se Explorator.

„Ano,“ řekl Ion a po něm dvojčata jako dvě zrychlené ozvěny.

„To je zatím všechno,“ řekl Nazim.

Nastal okamžik ticha, opravdu hlubokého a opravdu důstojného. Dospělí na základně hleděli do tváří tří dětí stojících ve velínu Exploratora. Hleděli na sebe jakoby z největší blízkosti přes průhlednou stěnu obrazovky.

Ve skutečnosti je však dělila vzdálenost více než šesti miliónů kilometrů, taková vzdálenost totiž dělila hlavní základnu na Tritonu od sektorů Desátého a Jedenáctého tisíce, kterými se hnal Explorator při stíhání černé řeky.

Antonov, Dolores a Nazim zvedli stejným pohybem ruce nad hlavu.

„Štěstí,“ řekl vřele Mike. „Přejeme vám štěstí. Na shledanou, přátelé!“

Mike Antonov je nazval přáteli! Odpověděly mu tři vážné úklony hlavy.

Velitel Exploratora, Ion Soggo, odpověděl ve jménu všech:

„Na shledanou.“

A obrazovka ve velínu zhasla.

+ + +

„Takže jsme znovu sami,“ řekl Ion.

Alek si zamnul ruce stejným pohybem jako před chvílí Nazim.

„Nějaké ty maličkosti musíme prostě udělat.“

A ušklíbl se.

„Ione, nech mi tady Robíka. Ty budeš mít jako společníci Alku.“

Ion se obrátil na Robíka.

„Tak co, souhlasíš, Robíku?“

Robík se neklidně rozhlížel kolem sebe, jakoby se mu neposlušné myšlenky rozběhly na všechny strany. Pak jeho tvář opět vyhladil starý, dobrácký úsměv.

„Samozřejmě že souhlasím,“ řekl. „Provedu, velitelé. Samozřejmě že souhlasím. Je čas jednat.“

Ion přisvědčil.

„Alka a já odcházíme přímo do startovací věže. Vy oba zaujmete svá stanoviště u dělostřelecké baterie.“

Pak se Ion ještě obrátil ke stropu.

„Pozor, Explorator, rozkaz!“ řekl. „Udržovat stále akustické spojení mezi námi.“

„Provedu,“ řekl hlas.

Ion s Alkou si stoupli na čtverec rychlovýťahu. Než Ion vydal rozkaz „startovací věž“, zamával rukou Alkovi a Robíkovi, kteří měli na své stanoviště odjet na transportéru.

„Tak — do toho!“ usmál se. „A pozor, aby vás nepotkalo nějaké neštěstí.“

„Zapomněl jsi,“ řekl tiše Robík, „že tam, kde jsem já, nemůže nikoho potkat žádné neštěstí!“

Zmizeli si z očí.

6

Do chvíle, kdy měla začít akce proti Černé řece, zbývalo přesně šedesát jedna minut.

„Šedesát jedna,“ hlásil Explorator přesně v tom okamžiku, kdy výtah odvážel Alku a Iona do hlavní haly startovací věže.

„Podívej,“ řekl Ion a ukázal na stínítko.

V hloubi obrazovky se objevila zatím ještě slabá a mlhavá, ale již viditelná šmouha Černé řeky.

Krátkou chvíli pozorovali tu nejasnou šmouhu. Pak se v pozadí haly otevřel průchod. Explorator jim ukazoval cestu k bojovému kosmoletu.

Krátká chodbička končila krytou galérií. Její kruhové ústí se krylo s otevřeným průlezem do bojového kosmoletu. Spirální chodbička je zavedla rovnou do kabiny pro pilota a střelce.

Bojové kosmolety zásadně řídili automatictí piloti. Také boj s meteory sváděl automatický střelec. Ale nastávaly někdy chvíle, kdy se řízení stroje musel chopit člověk, nebo kdy zaměřovače směly poslouchat jediné uvědomělou lidskou vůli.

Alka a Ion se zastavili před dvěma obdélníkovými panely. Každý z nich měl svou vlastní obrazovku a kontrolní desku a vlastní řízení.

Vlevo bylo místo pro pilota. Vpravo pro bojového střelce. Od normální pilotní kabiny v obyčejných průzkumných nebo dopravních kosmoletech lišila se kabina tohoto kosmoletu jediné typem, nebo spíše tvarem křesel.

Bojové kosmolety musely být, jak známo, připraveny na každou eventualitu. Na neuvěřitelná zrychlení, skoky, změny směrů, výbuchy teploty dosahující až vrcholného bodu tání. A z toho důvodu křesla pro pilota a střelce pouze minimálně připomínala ta prostá a obyčejná sedadla v normálních kosmoletech. Byly to obrovské ochranné skafandry, v nichž se člověk celý schoval a v nichž dokonce v případě katastrofy, exploze nebo rozbití kosmoletu mohl delší dobu pobývat v kosmickém prostoru.

„Pozor,“ ozval se Explorator. „Zaujměte svá místa.“

„Děkuji,“ zabručel Ion.

Obrátil se na Alku:

„Posadíme se. Každý na své místo.“

Přisvědčila.

„Padesát sedm,“ řekl hlas, jehož povinností bylo hlásit každou celou minutu.

Alka zasedla první. A pak se křeslo, které doposud připomínalo houbovitou, zvadlou korunu nějakého obrovského květu, okamžitě okolo ní zavřelo. Zmizelo hezké drobné děvčátko. Před obrazovkou kosmoletového střelce seděl mamutovitý netvor.

Netvor se zasmál Alčiným hlasem:

„Kosmický pocit.“

Ion zaujal místo proti navigačnímu panelu. Skafandr se zvedl a ze všech stran ho obalil. A co se neukázalo? Byl průhledný jako vzduch a nebyl těžší než lehká košile.

„Vážně legrační,“ řekl.

„Nemluv tak hlasitě,“ požádala ho Alka, „řveš mi rovnou do ucha.“

A opravdu, její hlas slyšel Ion těsně vedle sebe.

„Promiň,“ řekl, „sedím ponejprv v životě v dvousedadlovém bojovém kosmoletu. A v jednomístném jsem byl taky jen jednou. A k tomu na videofilmu. Přesně před hodinou.“

„Víš, že jsem to uhodla?“ odpověděla. „Ale co dál?“

„Zkus, jak se ti manipuluje pákami zaměřovače.“

Sám položil ruce obalené ochrannou masou skafandru na řízení. Teprve pak prožil pocit opravdu překvapující: jako kdyby skafandr měl vlastní nervovou soustavu, která se propojí do jeho nervové soustavy. Přes decimetrovou tloušťku rukavic cítil Ion v rukou páky řízení tak bezprostředně, jako kdyby na ně položil holé dlaně.

„To je zvláštní...,“ zabručel.

„Fakt, ani já jsem nic podobného nezažila,“ odpověděla Alka.

„Můžeš volně pohybovat zaměřovačem?“ zeptal se.

„Docela lehce.“

„No tak...,“ zamyslel se, než se rozhodl, co dál, „teď sejdeme k obrazovce ve startovací věži.“

„A jak si sundáš skafandr?“

Ion na okamžik pocítil záchvěv paniky: „A co teď?“ Přesto řekl docela suverénním hlasem:

„Explorator! Vypnout skafandry.“

Ticho.

Co to znamená? prolétlo mu hlavou.

„Pozor, Explorator!“ opakoval. „Vypnout...“

„...křesla,“ řekla Alka.

Ano, teprve slovo „křesla“ se ukázalo jako správné heslo. Skafandry lehce sklouzly z jejich postav. Vstali ze svých míst, podívali se na sebe a dali se do smíchu. V očích jim totiž ještě zůstal docela zřetelný stín strachu.

„To byl trapas,“ přiznal Ion.

Alka se z ničeho nic zamračila tím svým nesympatickým, ale tak okouzlujícím způsobem:

„Co ty by sis beze mne počal?“ řekla. „Eh, vy básníci a muzikanti! Mužští se už celá staletí jenom poženšťují. Hrůza!“

Prisvědčil.

„Máš pravdu, je to hrůza.“

„Co?“ zeptala se trochu nedůvěřivě.

„Že říkáš takový pitominky,“ vysvětlil zdvořile.

„Prohlašuju ti,“ řekla, „že od chvíle, kdy vyvážneme živí z téhle historie, přestanu s tebou mluvit. Cožpak vy na Saturnu vůbec nedovedete být slušní?“

„Padesát minut,“ řekl Explorator.

Ion se usmál do Alčiných rozhněvaných modrých očí.

„Sejděme dolů!“

Kupodivu souhlasila a vykročila první.

Vystoupili z kosmoletu na můstek spojující stroj se startovací věží. Pak zašli do chodbičky vedoucí do hlavní haly. Dveře se před nimi znovu otevřely. Alka jimi prošla, a pak se přihodilo něco, co připomínalo zlý sen.

Znenadání se ozval hlas Exploratora. Byl v něm zmatek.

Dokonce strach.

„Pozor!“ zvolal. „Pozor...“

Ale to druhé „pozor“ se nečekaně rozplizlo v jakési nesmyslné blábolení. Dveře, kterými Alka prošla, se začaly najednou zavírat,

přestože jimi měl právě projít Ion. Taktak stačil vtáhnout nohu zpět. Nezabouchly se docela, protože se jejich pohyb stejně nečekaně zastavil. Zůstala v nich skulina široká jako dlaň, za níž se mihla Alčina pobledlá tvář.

„Pozor, Explorator! Rozkaz!“ zaryčel Ion a zápasil se zaseknutými křídly dveří.

Jenomže nikdo neodpověděl: „Slyším.“ Ještě jednou začal blábolit pomatený a zešilely hlas Exploratora to své poslední: „Pooo... zooo...“ a nastalo ticho.

„Ione, co to má znamenat?“ zeptala se Alka vzrušeně. „Ione!“

„Explorator! Rozkaz!“ vykřikl Ion. A zase nic. Kolem nich bylo dál ticho a mrtvo. Naštěstí v hlavní hale věže dál matně svítila pohledem do kosmického prostoru velká obrazovka a otevřenými dveřmi se linulo světlo umělého slunce. Znamenalo to, že Explorator nepřerušil vykonávání svých základních funkcí. Přesto se muselo přihodit něco velice vážného. Explorator oněměl zrovna ve chvíli, kdy jeho pomoc, jeho rady a pokyny stávaly se otázkou bytí či nebytí.

„Alko!“ řekl Ion. „Nech mě tady! Utíkej za Robíkem! Zkus to... třeba se ti podaří dostat se k nim, k dělostřelecké baterii, výtahem. Kdyby ne, musíš oběhnout startovací věž kolem dokola. Vchod k bateriím je hned vedle laboratoří. Pod rudou kopulí. Utíkej za Robíkem. Ted už nám může pomoci jenom on.“

„Počkej na mě,“ řekla. „Nedej se, Ione. Hned se vrátím.“ Skočila na modrý čtverec rychlovýťahu. Jenomže výtah se nehnul.

Alka zamávala rukou a vyběhla dokořán otevřenými vraty ven ze startovací věže.

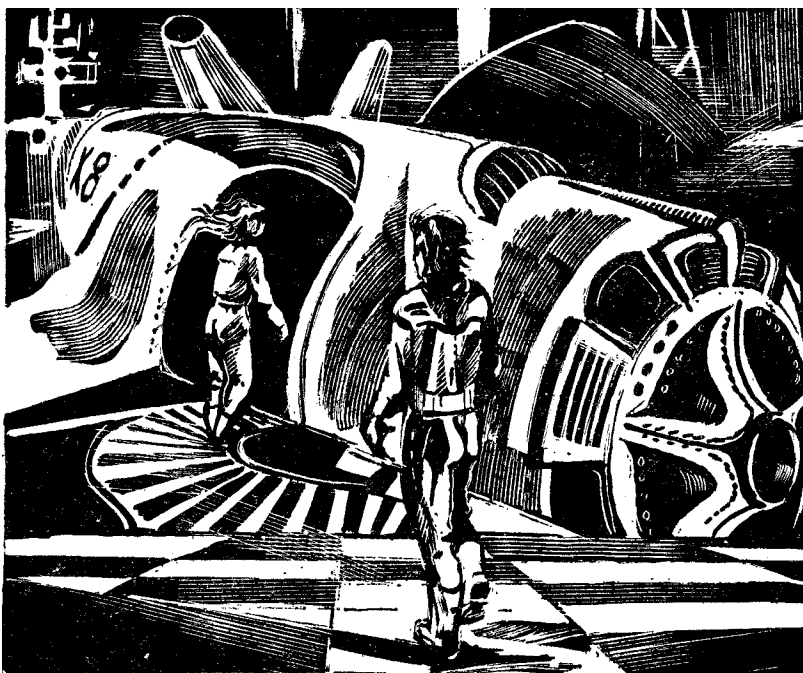
Nastalo ticho.

„Explorator!“ zvolal znovu Ion. „Pozor, Explorator! Dávám rozkaz!“

Tentokrát se ozvalo blábolivé: „Pozoo... Pozoo...“ a dokonce dveře pomalu ustoupily pod tlakem Ionových rukou. Ale za chvíli znovu všechno znehybnělo.

Ion si přesto ulehčeně oddechl. Skulina ve dveřích se do té míry rozšířila, že by se mu nejspíš už povedlo se protáhnout.

Ale zarazil se. Co se stane, když se ve chvíli, kdy se bude soukat ven, dveře znovu zavrou?

Nesmí riskovat. Alka se musí dostat k Robíkovi za tři čtyři minuty. A Robík přece ve všem pomůže. Neexistují v celém vesmíru lepší přátelé člověka než saturnští ochranní roboti!

Hlavní věc je zachovat klid. A přes novou překážku musí být do stanoveného zahájení akce všecko v pořádku.

Ion pootočil poněkud hlavu ve skulině pootevřených dveří a pohlédl na obrazovku.

Mlhavý pruh černé řeky se opět zvětšil. Viditelně se k ní blížili. K zahájení záchranné akce jim zbývalo asi padesát minut času. No právě! Zrovna tehdy, když mluvil s Alkou, hlásil Explorator: „Padesát minut“. Mají tedy ještě dost, spoustu času.

„Explorator!“ zkusil to znovu.

Ticho.

Vtom sebou Ion trhl. Co to bylo?

Nestalo se vlastně nic mimořádného. Neozval se žádný zvuk, nezazněl ničí hlas. Zazdálo se mu, jako kdyby se na okamžik v hlavním vchodu mihl nějaký stín.

„Hej, je tam někdo?“ zvolal Ion.

Ticho.

Ion přimhouřil oči.

Byl ten prchavý stín na prahu startovací věže jenom iluze? Ve vzpomínce mu výrazně utkvěla jakási tmavá, nezřetelná silueta, která se na zlomek sekundy mihla na pozadí jasného obdélníku otevřených dveří.

Nyní zaslechl jemný šelest někde velice blízko vchodu.

„Kdo je tam?“ zvolal.

Žádná odpověď.

To je nemožné, přemýšlel horečně Ion, je to nemožné, není to pravda... Ještě nechtěl ničemu věřit a podezírat nic, co si neověřil. A přesto...

Tajuplné zkazky o tom, jaké to bude, až člověk konečně potká v kosmu nějakou bytost jiného druhu, původu a chování než on, nekrouží ani ode dneška ani od včerejška. Ze by se nějakí neznámí a nebezpeční vetřelci objevili zrovna tady, na Exploratoru na pomezí Desátého a Jedenáctého tisíce, daleko od lidských společenství?

Všecko to přece vypadalo přinejmenším podezřele: ty poruchy ve vysílání v černé řece, únos dvou kosmoletů a teď zase...

Jaký stín se to zas mihl v otevřeném vchodu?

„Počkat,“ řekl si Ion hlasitě, „nechovej se jako naivní dítě, nevyprávěj si pohádky! Musíš vykonat důležitější věci!“

Potom pomalu, rozvážně ze sebe svlékl bundu a košili. Už nedbal na to, jestli ho křídla dveří, mezi nimiž se teď rozhodl protáhnout, sevrou do kleští a rozdrtí na kaši. Postavil se bokem ke skulině a měřil ji. Naštěstí byl trochu zpocení, kůže byla vlhká.

Stačilo se párkrát pořádně zavrtět. Cítil sice, že si odírá kůži na lopatkách, ale konečně se to povedlo. Byl v hlavní hale. Pak si košili klidně znovu oblékl a vykročil opatrným, i když ne ustrašeným krokem přímo do oslnivého světla umělých sluncí na Exploratoru.

Pozorně se rozhlédl. Nikde nikdo.

„A co teď?“ zeptal se nahlas.

Rozhodl se, že dřív než se vydá za ostatními, podívá se ještě jednou na obrazovku. Jak daleko je ještě černá řeka?

Vrátil se do hlavní haly.

Vrátil se, ale než se podíval na obrazovku, hněvivě vykřikl.

Dveře se za ním nehlučně zavřely.

„Pozor!“ řekl panikou roztřesený hlas Exploratora. „Varuji! Po-oo... zooo... zooo...“

„Explorator!“ křičel Ion a bušil pěstmi do dveří. „Explorator! Před kým varuješ?“

Jenomže hlas už zase mlčel.

Také Ion ztichl. Co je to za nesmysl, mlátit pěstmi do dveří startovací věže?

„Jsi pitomý kluk, Ione,“ řekl si vztekle.

„Musíš rychle oběhnout věž kolem dokola. Vchod k bateriím je těsně vedle laboratoří, pod rudou kopulí.“

Alka vyběhla z věže poklusem, ale vzápětí zpomalila.

„Budeme chvátat pomalu,“ zabroukla pro sebe.

Opravdu, nebylo by rozumné, kdyby běžela hlava nehlava. Přece se na Exploratoru vůbec nevyzná. Viděla jenom to, co jí ukázali při snídani. Kdyby jí teď třeba poručili najít botanickou zahradu...

Alka se zastavila jako vrytá do země, tak zneklidňující se na okamžik stal ten pocit bezmoci a bezradnosti vůči tajemstvím Exploratora. Bylo snadné kamkoli proniknout a všechno najít, když ti jeho zdvořilý hlas ukazoval cestu, a výtahy, pohyblivé chodníky a rychlotransportéry tě zanesly, kam sis jen poručil.

Jenomže hlas mlčel. Výtah ve startovací věži nejezdil. A jak se dostat do míst, která ještě nikdy neviděla ani nenavštívila?

„Jejda!“ zvolala Alka. Uviděla totiž, jak se několik kroků od ní dala najednou do pohybu oranžová stuha pohyblivého chodníku. Rozběhla se tam a... couvla téměř se strachem.

Kam se ženeš, kárala sama sebe. Kampak, ty blbečku? Nevíš přece, kam jede!

„Musíš oběhnout věž kolem dokola,“ řekl Ion a tak ji obejdeme, říkala si klidně a rozvážně.

Pustila se vlevo. Jako na zlost pohyblivému chodníku opačným směrem, než se pohyboval on. Rozvážně a klidně si vykračovala po trávníku pružném a hustém jako koberec. Minula skupinku stromů, na jejichž listech se ještě třpytily kapky nedávného deště.

Jednu chvíli se znova na okamžik zastavila. Zdálo se jí, že někde v dálce kdosi vykřikl. Jako by to byl Ionův hlas.

Chvíli naslouchala, ale volání se neopakovalo. Šla dál.

Sotva udělala pár kroků, dala se do běhu, zničehonic, přes své dřívější úmysly a rozhodnutí. Na konci stromořadí, které se před ní otvíralo, uviděla nevelké skupiny keřů. A mezi nimi pohled nesporně známý: barevné kopule laboratoří.

Uháněla jako na závodech. Ale vtom ve vzduchu zazněl zvukný, podivný, vyděšený a blábolivý hlas Exploratora (byl to týž křik, který ve startovací věži uslyšel Ion):

„Pozor!“ volal hlas. „Varuji! Pooo... zooo... zooo.“

A znova to skončilo šíleným blábolením.

Alka se zastavila v běhu jen na okamžik.

„Před kým varuješ?“ vykřikla ze všech sil, a když nedostala odpověď, znova se rozběhla ke kopulím laboratoří.

Byla to opravdu šťastná chvíle, když mezi bílými kopulemi laboratoří objevila i tu nevelkou, ale tak důležitou rudou kopuli s vchodem k dělostřeleckým bateriím.

Uháněla tedy k ní, jako kdyby ji pronásledoval nejhroznější ze všech kosmických netvorů, ve které ostatně již celá staletí nikdo nevěří. Věděla totiž jedno: bez ohledu na to, před kým nebo před čím ji Explorator varuje, její povinností je co nejdřív najít Alka a Robíka, ale především Robíka, který nesporně stokrát rychleji a lépe nežli oni dokáže najít východisko ze situace. Řekl přece sám: „Tam, kde jsem já, nemůže nikoho potkat žádné neštěstí!“

Alka doběhla k nevelké a jako klobouk rudého hříbku ploché kopuli. Ze setrvačnosti ji oběhla kolem dokola.

„Alku!“ zvolala. „Alku! Robíku!“

Nikdo se jí neozval. To ještě bylo snesitelné. Ale neúnosné bylo, že kopule byla zavřená na sedm západů a ona absolutně nevěděla, jak se do ní dostat.

„Exploratore,“ zašeptala Alka, „co se stalo?“

Musela soustředit celou svou vůli, aby se ponejprv kdoví po jaké době prostě nerozbrečela. Přemohla se. Tlak v hrdle minul, myšlenky se rozjasnily.

A co teď? zeptala se sama sebe.

Musí se na chvíli zamyslet: co napřed a co potom? Alka zavřela na okamžik oči a hledala vhodnou odpověď. Dobrou a přesnou odpověď. Pak pomalu obešla kopuli kolem dokola a s největší pečlivostí si prohlížela její povrch. Nakonec našla místo, kde štěrbinka tenčí než vlas dokazovala, že právě tady se plát kopule odklápí a tvoří vchod.

Rozhlédla se pozorně po něčem tvrdém a těžkém. Nablízku nic takového nebylo. Obrubník cesty byl celistvý a hladký, ačkoli na první pohled vypadal, jako by ho tvořily volně poskládané kameny. Kde Alka viděla ty opravdové kameny? Aha, v potoku za parkem. Ale do parku je daleko. A čím má vyťukat signál pro Alka a Robíka zavřené v kopuli? Ze by ulomenou větví nejbližšího stromu? Taky ne.

Co dělat? S pocitem naprosté nesmyslnosti svého gesta udeřila dlaní jednou, dvakrát, třikrát do neprodyšně uzavřeného vchodu.

A vzápětí otevřela doširoka ústa a vykulila oči. Po třetím úderu se totiž vchod do kopule otevřel jako na rozkaz.

„Děkuji,“ řekla mimoděk Alka, „už jdu.“

Ale místo aby vstoupila, ustoupila o půl kroku a vykřikla z plna hrdla:

„Aleku! Robíku! Robíkuůů!“

Křídlo dveří do kopule se mírně kývalo, jako kdyby se nemohlo rozhodnout, má-li se znovu zavřít, nebo zůstat otevřené.

„Nevkročím tam,“ řekla Alka, „nikdo mě nezve.“

A znovu zvolala, co mohla nejhlasitěji:

„Aleku! Robíku!“

Ale zase jí nikdo neodpovídal. Prostor pod kopulí byl tichý a tmavý. Na Alku na okamžik padl dětinský strach.

„Ach Ione,“ zašeptala.

Jenomže vzápětí již Alka byla zase Alkou: logicky myslící Alkou, Alkou zdrženlivou ve svých citech, Alkou s ocelovými nervy příštího pilota suprarychlostí.

Namlouvala sama sobě, že to někdo docela jiný zašeptal: Ach Ione! Ustoupila ještě o krok od vchodu a velice pozorně se rozhlédla.

„Exploratore! Před kým varuješ?“ zeptala se.

Tmavý prostor kopule mlčel. Byla to nevyslovená hrozba, nemá výstražku.

„Před čím varuješ?“ změnila svou původní otázku Alka.

Ani teď nedostala odpověď. Bez dalšího rozmyšlení se rozběhla zpátky k startovací věži.

Utíkala a zdaleka se vyhýbala všem místům, kde by mohly působit jakékoli automaty a mechanismy Exploratora. Tak přeskočila pruh pohyblivého chodníku, pečlivě se vyhnula plošině rychlovýťahu rysující se vedle, místo aby přeběhla po malém kyvadlovém můstku, přeskočila úzký potůček, který se o několik metrů dále rozléval v nevelké jezírko.

Konečně se znovu dostala k věži. Tady se zastavila. Pozorně se rozhlédla. A najednou, přestože jí nic nehrozilo, s docela klidnou tváří, zato však hlasem plným strašlivé hrůzy vykřikla:

„Pomoc!“ a ještě jednou: „Pomoc!“ a ještě jednou „Pomoc!“

Nečekala odpověď, proto okamžitě běžela dál okolo věže, aby se znovu octla před jejím hlavním vchodem. Teď už utíkala ze všech sil. Protože tady před věží, z níž měli víceméně za půl hodiny odstartovat, na ni znovu padl neklid.

Víceméně za půl hodiny? Co to znamená? řekla si a zrychlila. „To přece nic neznamená v době, kdy musíme jednat přesně na desetinu a setinu sekundy.“

Doběhla právě k širokému stromořadí, které vedlo k hlavnímu vchodu do startovací věže.

Zůstala stát jako vrytá do země: dveře byly zavřené. Teprve nyní se na Alčině tváři objevil výraz, jaký tam měl být už tehdy, když zavolala: „Pomoc!“ Ale ona nevykřikla. V tomto okamžiku to absolutně nemělo smysl.

Absolutně nic nemělo smysl. Ponejprv v životě si pomyslíla přesně toto: To všechno absolutně nemá smysl. Nemá a nikdy nemělo!

Ponejprv v životě se jí zmocnil pocit naprosté bezmocnosti vůči všemu, co lidé vytvořili k prospěchu lidí. Nejnádhernější umělý měsíček všech dob, nejkrásněji projektovaná mechanoplaneta, ze všech nejproslulejší a ze všech „nejodvážnější Explorator“ se znenadání změnil v past. V past na tři bezmocné, od sebe oddělené a na samy sebe odkázané lidské myšky.

„Počkat!“ pokárala se hlasitě. „Na zoufalství máš dost času. Uvažuj, co to všechno znamená?“

Mnula si rukou čelo.

„Jsi hysterka, drahoušku,“ šeptala zadumaně.

Explorator koneckonců funguje normálně: umělá slunce si zachovala svou plnou záři a teplo. Vzduch je dále čistý a průzračný jako křišťál. Veškerá vegetace na Exploratoru má dál všechny nezbytné normální podmínky k životu. A kdyby se to, co se přednedáv-
nem přihodilo, stalo za obyčejného dne a za všedních okolností, dala by se celá historie považovat za naplánovou zábavu. Pochopitelně z technického hlediska to byl skandál ve všelidském měřítku. Ale z lidského hlediska?

Jenomže tohle nebyl obyčejný den! A proto se události na Exploratoru v tuto chvíli staly již ne skandálem, ale pohromou.

Že by Explorator odmítl poslouchat lidi ze strachu o svou vlastní bezpečnost?

Jednu dobu o takové možnosti kolovaly vtipy, jako strašidelná a tajemná proroctví: „Přijde den, kdy se ONY (stroje) vzbouří,“ vyprávěli si duchaplní pomlouvači.

Ale něco takového je naprosto vyloučeno, pomyslna si Alka. Mohla-li se v detekčních přístrojích Alfvy vyskytnout technická závada, nemá náhodou taky Explorator v sobě nějakou chybu, nějaký zkrat, který ho žene do vzpoury proti lidem?

„To je nemožné,“ řekla hlasitě.

Jistě? pomyslna si. Je to opravdu nemožné?

A v tom okamžiku, jako na zvláštní přání, ozval se hlas Exploratora:

„Pozor, velitelé! Pozor, velitelé! Musíte okamžitě...“

„Co musíme?“ vykřikla rozhněvaně Alka, protože po slovu „okamžitě“ se rozhostila napřed chvíle ticha, pak Explorator řekl ještě: „okamžitě... oka... mži... tě... ži... žitě...“, a zmlkl.

Přesto se Alčina tvář. najednou rozzářila jako třetí náhradní slunce Exploratora. Protože ve stejnou chvíli, kdy se Explorator nadarmo pokoušel tlumočit velitelům nedokončenou zprávu, podařilo se mu provést aspoň jedinou věc: otevřít dveře startovací věže. Rovnou k Alce odtamtud vyběhl Ion.

„No konečně!“ zvolal. „Vidělas je?“

„Ne.“

„To jsem předpokládal.“

„Co teď? Co uděláme?“

Vzal ji za ruku.

„Ještě to nevím přesně,“ řekl. „Ještě... nevím... Ale musíme okamžitě jednat. Máme už hrozně málo času. Vidíš?“

Otevřenými křídly dveří bylo vidět na obrazovku. Skoro polovinu její obrovské plochy zabíral s každou sekundou se rozrůstající stín černé řeky.

„Jaký vydáš rozkaz, veliteli?“ zeptala se Alka.

„Máme jenom dvě možnosti,“ odpověděl okamžitě. „Buďto se pokusit o návrat do kosmoletu, nebo se snažit proniknout do velínu a tam prozkoumat situaci. Co radíš?“

„Velín.“

„Proč?“

Alka se nerozmýšlela ani čtvrt sekundy.

„To je snad jasné, ne?“ rozhovořila se nadzvukovou rychlostí.

„I kdybychom se dostali zpátky do kosmoletu a včas odstartovali, nemáme žádnou jistotu, že bude Explorator jednat podle dohodnutého programu, že nás nenechá bloudit v prostorů, že neuprchne z nebezpečného pásma atakdále.“

Ion přisvědčil.

„Musíme se dostat do velínu,“ pokračovala, „protože jediné tam...“

„Jedině tam,“ skočil jí do řeči, „můžeme navázat spojení se základnou.“

„Nebo i sami odstranit poruchu.“

„Tak poklus,“ rozhodl.

Běželi bok po boku. Ion udával směr. Vtom ji chytil za paži a zadržel.

„Podívej,“ řekl a ukázal na pohyblivý chodník, tentýž, který před několika minutami Alka opatrně přeskočila. Co?“

„Pohybuje se opačným směrem, než má,“ řekl.

Alka jenom přikývla.

„A teď tudy,“ zašeptal a uhnul stranou od laboratoří. Utíkali rovným stromořadím po cestě s pružným povrchem jako po závodní dráze.

„Co si myslíš, že to všechno znamená?“ zeptala se.

„Nedá se nic vyloučit,“ řekl.

Běželi vedle sebe jako dvojice sebraných běžců na střední trati: rychle, ale ne zbrkle, rovnoměrně, ale soustředěně. Vyměňovali krátké věty, oddělované nadechnutím.

„Nedá se nic vyloučit,“ opakoval.

„Dělá to... sám Explorator?“

„Ne.“

„Správně,“ souhlasila, „snaží se nás varovat. Ale...“

„Ale?“ zeptal se.

„A co když to jenom na nás hraje?“

„Co ty myslíš?“ odpověděl otázkou.

„Ne.“

Ion přitakal, ale tvář měl zachmuřenou.

„Nedá se nic vyloučit,“ opakoval potřetí.

„Co tím chceš říct?“

Neodpověděl. Teprve když vyběhli ze zeleně obklopující blok laboratoří a běželi přes velkou rozkvetlou louku k hlavní hale, zdaleka viditelné pro svou velkou kopuli, řekl tlumeným hlasem:

„Napřed jsme si myslel..., že jsou to vetřelci.“

„Jací vetřelci?“

„Z kosmu!“

Alka se zarazila a zůstala stát. Nepočkal na ni, stěží ho dostihla. Urazili již skoro kilometr.

„Blbost!“ vykřikla udýchaně.

Zase neodpověděl. Běžel dál rovnoměrným, klidným krokem. Stačila mu se stále větší námahou.

„Ione, trochu pomaleji,“ požádala ho.

Okamžitě zůstal stát, a když chtěla utíkat dál, zadržel ji.

„Vydýchej se.“

Nemohla už ani odpovědět, dech jí to nedovoloval. Jen přisvědčila pohybem hlavy.

„To přejde,“ zašeptal, „pojd’me dál... krok za krokem.“

Jemu taky došel dech, přestože na Saturnu běhali rádi a dobře. Již po několika metrech mohl mluvit docela normálně.

„Nedá se nic vyloučit. Ale já si taky myslím,“ souhlasil, „že vetřelci, že jejich objevení... že všechny ty opičí zlomyslnosti... že je to nesmysl. Ten, kdo by mezi nás přišel, začal by pokusy o dorozumění.“

„Třeba *oni* zkoumají jenom Exploratora.“

„Jací *oni*? Co to znamená, zkoumají?“

„Já, když jsem byla malá,“ odpověděla zdánlivě bez souvislosti, „chtěla jsem prozkoumat každou hračku. A každou jsem pokazila.“

„Aha,“ zamyslel se. „Tak ty myslíš ...“

„Ne,“ řekla, „myslím, že je to blbost.“

Zasmál se.

„Vydýchala ses?“

„Ano.“

„Tak jedem!“

A zase se dali do běhu.

„Nejdůležitější je,“ řekl Ion, „opravit tu poruchu... abychom si s tím věděli rady.“

„S čím?“ zeptala se.

„S tím *něčím*!“

„Ostatně... nemusíme ani tak hrozně pospíchat,“ poznamenala.

Ion až za chvíli pochopil, co tím myslela. A pak ji poplácal radostí po zádech, že div neupadla.

„Máš pravdu!“ zvolal.

„To vím. Ale nemusíš...,“ vydechla, „mi lámat žebra... kvůli tomu...“

Ale Ion neposlouchal, co Alka říká.

„Jediná věc je důležitá,“ myslil nahlas, „že doženeme Řeku. Jestli je nestačíme vysvobodit hned teď, uděláme to později. V nejhorším případě požádáme základnu o nový program, přece...“

Zase na něj pohlédla tím svým nesympatickým způsobem.

„...přece... přece...,“ opičila se po něm, „přece to bylo jasné od začátku.“

Vtom se Ion zastavil jako opařený. Na tvářích měl výraz, jako kdyby uviděl něco hrůzného.

„To bylo přece jasné od začátku,“ zašeptal.

Alka se s úzkostí dívala, jak Ion bledne. Co ho tak vyděsilo?

„Co se stalo?“ zeptala se.

Zavrtěl hlavou jako člověk omráčený nečekanou ranou.

„To je vyloučeno!“

„Ale co? Řekni, co?“ žádala.

Vzal ji za paži. Stisk jeho ruky skoro bolel. Vytrhla se mu.

„Tak mluv!“ řekla ostře.

Podíval se na ni jako na cizinku. Ještě pořád měl takový pomařený pohled.

„Pojď, hned ti to povím,“ řekl.

Kolem nich tonul v květech jeden z nejkrásnějších palouků na Exploratoru. Nahoře zazpíval nějaký pták, v trávě cvrkali cvrčci, hluční a upovídaní, zrovna jako na Zemi v poledním teple.

„Bojím se,“ řekl Ion, „bojím se, že budu muset hrozně křičet o pomoc.“

„Cos to řekl?“ zeptala se. „O pomoc?“

Šel dál, ale neodpověděl. K cíli jim zbývalo už jen pár kroků.
„Rozumím,“ řekla Alka. „Já už jsem volala o pomoc! Nepomohlo to.“

Co se mezitím dělo s Alekem a s Robíkem?

Musíme se vrátit zpět ke chvíli, kdy Alka a Ion zůstali stát ve velínu na modrém čtverci rychlovýťahu.

Alek se na ně díval a mrkal. A oni mu zkrátka zmizeli z očí.

Alek šťouchl loktem Robíka.

„No tak,“ řekl, „dělostřelectvo, pozor!“

„Pohov,“ zasmál se Robík a komicky se zašklebil.

Alek se obdivně zahleděl na vrásky a pihy na Robíkově tváři.

„Vy saturnští roboti,“ řekl, „jste fakticky absolutně bez konkurence. Nikdy bych neuhodl, že nejsi člověk.“

„Je to dobře?“ zeptal se Robík.

„Vím já?“ odpověděl otázkou Alek.

Robík se usmál trochu melancholicky.

„Všecko záleží na okolnostech.“

Právě v tom okamžiku hlásil Explorator přesný čas, který zbýval do zahájení akce vypracované supermozkem.

„Šedesát minut,“ řekl hlas.

„Jedem,“ řekl Alek.

Transportér, na němž stáli, se pozvolna rozjížděl, ale zanedlouho začal ostře zrychlovat. Pás zmizel v tunelu. Sametová porézní látka na stěnách fosforeskovala světelným vzorkem. Transportér se jim mírně houpal pod nohama. Alek pohlédl s úsměvem na Robíka.

„Vypadal jsi vždycky tak sympaticky?“ zeptal se.

„Co tě nemá,“ odpověděl Robík, „víš přece, že my ochranní roboti rosteme svým způsobem zároveň s vámi. Ale...“ zaváhal, „myslím, že by bylo moudřejší promluvit si trochu o...“

„Zatím ne,“ přerušil ho Alek.

A hned mu začal vážně vysvětlovat, oč mu jde.

„Doufám, že ti ty otázky nejsou nepříjemné. Ale jsi první saturnský robot, kterého jsem jaktěživ viděl. Naši pozemští vypadají daleko hůř. Tak se ti omlouvám, že...“

„Není zač,“ usmál se Robík, „mně to nevadí. Chceš vědět, jak jsem vypadal? Jednoduše. Když byl Ion docela malý, podobal jsem se pohyblivému skladu hraček. Místo nosu bzučící vlček, oči z pohyblivých svatojánských mušek, ruce z hrkátek...“

„Musels být hrozně roztomilý!“ zvolal nadšeně Alek.

Robík skromně sklopil hlavu.

„Nemohl jsem si naříkat,“ řekl. „Byl jsem velice funkční, ale taky ohromně zábavný. Ion mě měl moc rád.“

„Teď tě má přece taky rád,“ přerušil ho Alek.

„Lidskou podobu jsem dostal ve chvíli, kdy Ion začal poznávat lidi. Od té doby „vyrůstáme“ společně, až na to, že já...“

Nedokončil. V témž okamžiku transportér ostře zabrzdil a skončil svou dráhu v prostorné kulaté síni.

„Stanoviště dělostřelectva,“ řekl hlas Exploratora.

„Hlásím příchod,“ zvolal se smíchem Alek. Zapamatoval si ten legrační obrat z jakéhosi videofilmu o předhistorických takzvaných „armádách“.

„Přijímám rozkazy,“ odpověděl hlas, který zřejmě nepochopil Alkova poslední slova.

Alek pokýval hlavou.

„Zdvořile žádám,“ řekl, „předved' mi řízení a zaměřovači obrazovky pro obsluhu hlavního paprskometu.“

„To je rozkaz?“

„Rozkaz.“

„Přijímám rozkaz,“ řekl hlas. „Zaujměte střední stanoviště.“

„Rozumím,“ řekl Alek.

V kabině, která byla na Exploratoru ústřednou protimeteorické palby, byly tři obrazovky a tři panely pro palubní střelce.

„To je nepedagogické,“ řekl Alek uraženě, „normálně mi zakazovali hrát si s příručním atomovým reaktůrkem, a teď zničehonic dostanu k dispozici pozitronový paprskomet nejvyšší palebné síly.“

Robík se zasmál, ale okamžitě zvažněl.

„Tak se mi zdá, že si děláš legraci,“ řekl karatelským tónem.

„Žádné tak se mi zdá,“ povzdechl si Alek, „ale fakticky.“

„A proč?“

Alek trochu nejistě pohlédl na Robíka.

„Protože... protože...“ řekl, „můj milý Robíku, já se kapánek bojím, chápeš?“

„Ne tak docela,“ odpověděl svědomitý Robík.

Alek se usmál a zasedl ke střednímu panelu. Sotva dosedl, rozsvítila se před jeho stanovištěm velká kruhová obrazovka.

„To je ona,“ zašeptal Alek.

„Kdo?“

„Černá řeka,“ řekl Alek.

„Padesát minut,“ řekl hlas Exploratora.

Ale ukázal na ještě nepatrnou a mlhavou, ale v pozadí obrazovky již docela zřetelnou šmouhu meteorické černé řeky.

Velmi krátkou dobu oba mlčky pozorovali tento vzdálený, valící se proud.

„Pozor, Explorator!“ řekl Alek.

„Slyším.“

„Připrav mi pokusný výstřel!“

„Provedu.“

Na obrazovce se objevil stříbrný kotouček ručně ovládaného zaměřovače. Byli příliš daleko, než aby zasáhl Reku. Přesto si Alek na zkoušku vybral drobný shluk bodů na jejím okraji. Chtěl se přesvědčit, jak rychle se mu podaří navést na něj kotouček zaměřovače. A okamžitě se triumfálně usmál. Stačil nepatrný pohyb, dokonce ani ne rukou, nýbrž dvěma prsty, aby světelný kotouček okamžitě a poslušně překryl zvolený cíl, shluk bodů v Černé řece.

„Skvěle,“ řekl Robík.

Alek lehce stiskl páku.

Na obrazovce se mihl světlý záblesk. Mihl se rychleji než pozemská padající hvězda.

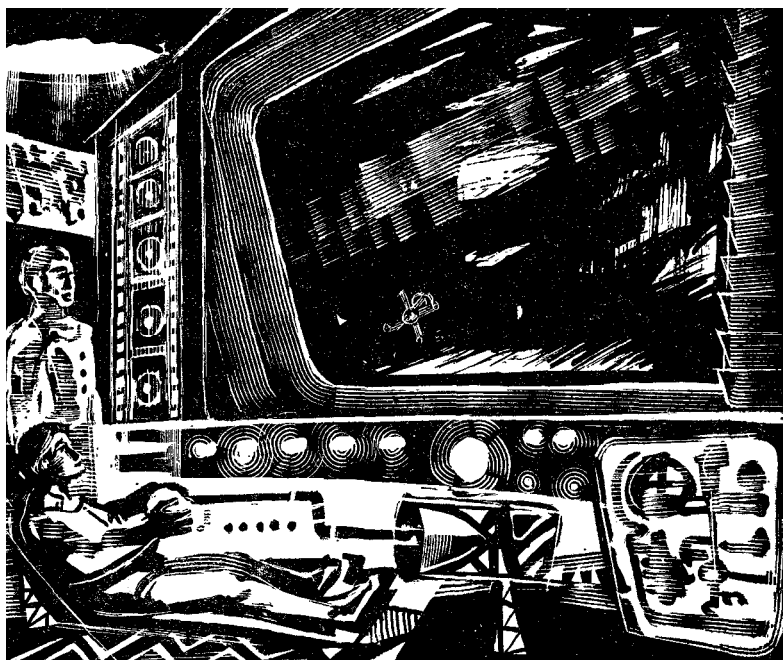
Alek našpulil rty k radostnému zahvízdnutí, protože se mu konečně vybavila melodie jedné písničky, zapomenuté, ale velice milé. Jenomže ji nestačil ani zapískat, ani si na ni vzpomenout.

Robík se najednou celý zatřásl, jako kdyby uslyšel nečekanou urážku, nebo dokonce pohrůzku.

„Co se stalo?“ zeptal se Alek.

„Nevím,“ odpověděl Robík.

„Tak proč ...“

„Počkej,“ řekl Robík a umlčel Alka prudkým pohybem ruky. Bylo vidět, že něčemu naslouchá.

Čemu?

Cožpak se o tom člověk může přesvědčit? pomyslně si závistivě Alek. Bylo nemožné jakkoli srovnávat reakce lidských smyslů s čidly průměrného robota. O saturnských fenoménech ani nemluví.

Tak třeba sluch: „oni“ slyšeli ultrazvuky a rádiové vlny, i televizní vlny a vlny-onion a ještě deset tisíc jiných věcí. Alek vždycky tvrdil, že roboti neumírají smíchem nad lidskou nedokonalostí jen proto, že automaty mají od přírody dobráckou povahu. A tak čekal i nyní s tichou pokorou na Robíkovo vysvětlení. Čekal s pokorou, ale netrpělivě. Koneckonců bylo to něco neobyčejného: robot a neklid. Jak se ukázalo, neměl Robík v úmyslu vysvětlit, co ho tak znepokojilo.

Vypadá jako pes, který zvěřil hada, napadlo Alka, protože Dingo u babičky v Dillí nesnášel ani ochočené a neškodné užovky.

Robík ho jenom požádal:

„Jak to?“ zeptal se Alek.

Alek pokýval trochu ustaraně hlavou:

„Půjde-li to tak dál,“ řekl nahlas, „ještě nám ty prázdniny prodlouží. Člověk umře nudou.“

Vtom přestal, jako když utne. Ozval se totiž hlas Exploratora. A v tom hlase bylo něco jako poplach. Dokonce možná strach.

„Co?“ zeptal se Alek.

Alek vstal. Rozhlédl se kolem sebe.

Páni, mně se snad něco zdá, řekl si. Aleku, probud se!

Ticho.

Ovšem nejhorší bylo, že se „něco“ začalo dít. Že to „něco“ se pravděpodobně odehrávalo dál, až na to, že teď se to odehrávalo v naprostém tichu a mlčení, které bylo nepochopitelné a nesnesitelné.

„Robíííkúůů!!!“ zavřískl Alek.

Nic. Ani ozvěna, ani hlas.

Přestaň ječet, radil si Alek. Není to ani hezký, ani chytrý. Uvažuj, co dál.

Chvilí přemýšlel hluboce a vážně. Vážně a němě.

Co znepokojilo Robíka? zeptal se sám sebe. Čeho se Robík polekal? ptal se dále.

Pak řekl nahlas:

„Budu mluvit hlasitě. Lehčeji mi to myslí,“

Zvedl hlavu ke stropu.

„Haló! Exploratore! Zapisuj, jestli mě slyšíš. Začínám rozhovor sám se sebou. Pozor.“

Rozhovor byl prostý. Otázka — odpověď, otázka — odpověď...

První otázka:

„Co mohlo znepokojit Robíka?“

Odpověď:

„Nevím.“

A potom to šlo jako z klubíčka:

„A jaké máš podezření?“

„Mohla ho znepokojit obyčejná porucha na Exploratoru.“

„Nemyslím.“

„Proč?“

„Protože obyčejnou poruchu si Explorator opraví sám.“

„Tak co tedy?“

„Za prvé: buď se Explorator zbláznil a odmítá sebe opravit a nás poslouchat.“

„Nebo?“

„Nebo, za druhé to přišlo zvenčí. A jsou to... vetřelci.“

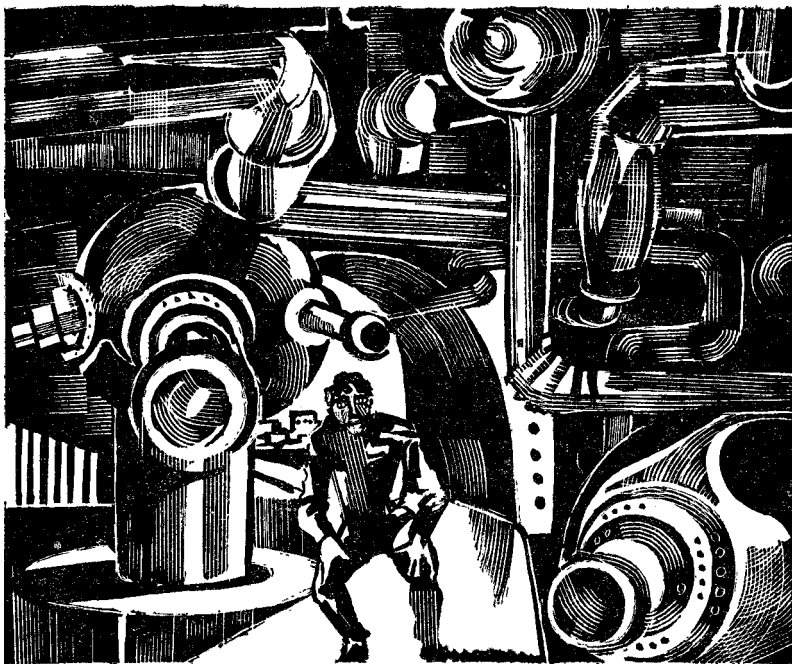
„Blbost!“

„Proč blbost? Za prvé: za nepříznivých okolností docházelo k případům ztráty vědomí i u vysoce dokonalých mechanických supermozků. Koneckonců jsme v podmínkách mírně řečeno nepříznivých pro klid ducha. Explorator je citlivý, dokonce snad bojácný...“

„Zase si děláš legraci?“

„Ne. Nemohou být správná obě podezření? I to, že se do Exploratora dostali nějací vetřelci, nějací nepřátelští a zlomyslní návštěvníci z kosmu, řekněme ti, kteří jsou ukryti v černé řece, kteří už jako na udičku chytili Alfu a Betu a teď loví nás... A možná... právě proto, že ovládli Exploratora, který se nemohl sám ubránit... on se pomátl...“

Poslední slova vykřikl Alek s nejhlubším přesvědčením a na okamžik přerušil dialog sám se sebou.

Blbost, blbost, blbost, opakoval si několikrát v duchu umíněně a vztekle.

Pak pokračoval klidně. „Je správné občas říkat nahlas i nesmysly, protože teprve pak člověk může zvážit své myšlenky, vysloví-li je hlasitě, rozváděny potichu dovedou se skrýt.“

Zatím mu ten rozhovor mnoho nepřinesl. Ztratil několik drahocenných minut připitomělou zábavou sám se sebou jenom proto, aby pochopil, že říká nesmysly.

„Moment, a od kdy jsem je začal říkat?“

„První otázka přece byla normální.“

„Hleďme, hleďme,“ řekl karatelským tónem. „A co když...“

Otázku však nedokončil. Znovu se ozval zděšený, naprosto nesporně zděšený hlas Exploratora:

„Pozor, velitelé! Pozor, velitelé! Musíte okamžitě...“

„Co? Co okamžitě?!“ zařval Alek vztekle, protože po slově „okamžitě“ nastala chvíle ticha a pak Explorator ještě řekl: „Okamžitě... oka... mžitě... oka... mži... mžitě... a zmlkl.

Přesto se něco začalo dít. Rozjel se totiž náhle pás transportéru, který běžel středem kabiny.

Tu Alek znovu zopakoval hlasitě prvou otázku svého předcházejícího monologu. A potom, již bez rozmyšlení, bez uvažování, skočil na pás stále rychleji běžícího transportéru.

Široce se rozkročil a pokrčil nohy v kolenou. Pás transportéru se pod nohama otřásal v maximální rychlosti. Jen nespadnout! Transportér okamžitě dosáhl tempa, jakého se užívalo jen při velkých vzdálenostech.

„I kdybych spadl, to je krámů!“

Nic by se mu nestalo. Každý normální transportér měl nouzové záchytky, kterými podepřel a přidržel člověka ztrácejícího rovnováhu. Každý normální transportér... Ale kdo mohl dnes zaručit, že tenhle je normální?

Pás se vinul spojovacími tunely, běžel neznámými síněmi, místnostmi a strojovнами rychlostí docela určitě nenormální.

Alek stál v předklonu, s rukama na stehnech, zahleděný do obrazů, které před ním ubíhaly — připraven kdykoli seskočit. Tvář měl soustředěnou. Ale nic víc. A přesto — když najednou otevřel ústa a vykřikl — zněl jeho hlas přes tu klidnou a soustředěnou tvář jako hlas na smrt vyděšeného chlapce.

„Pomoc! Pomoc! Pomoc!“

Chvilí počkal a pak zařval ještě jednou:

„Pomoc! Pomozte! Pomoc!“

Tyto výkřiky by za normálních okolností musely vyvolat poplach na celém Exploratoru a okamžitě svolat na pomoc vše živé i vše mechanické. Jenomže ono se nestalo nic. Transportér dále hnál tunely, síněmi, strojovnými a místnostmi a druhou nebo třetí minutu této cesty se Alek najednou bouchl do čela:

„Tak ono je to takhle?“ zeptal se.

Pochopil totiž, že se dostal do uzavřeného okruhu. Transportér prostě běžel stále stejnou cestou. Tady je ta prostorná, světlá laboratoř s velkými koulemi mikroskopů, pak dvoubarevný tunel, potom pár menších místností, zase tunel, dvě temné komory, široká, rozdvoující se chodba a zase znovu: laboratoř s mikroskopy, tunel, míst-

nosti, tunel, temné komory, široká chodba. A ještě jednou: síň, mikroskop, tunel místnosti, tunel, temné komory, chodba...

„Pomoc! Pomoc!“ zařval Alek, opět zoufalým hlasem, ale s klidnou tváří. „Pomóóóc!“

Když se nedočkal žádné reakce, řekl si šeptem:

„No, tak seskočíme.“

Přesunul se k okraji pásu. Bezpečně mohl seskočit jenom na dvou místech: v laboratoři s mikroskopy nebo v široké chodbě. Kterékoli jiné místo bylo příliš úzké. Mohl se prostě praštit hlavou o zeď, a to by i při zázračné pružnosti zdejších stěn rozhodně nebylo nic příjemného.

Rozhodl se „udělat ještě jedno kolečko“, aby se lépe připravil na skok. Pořád už znal nazpaměť: laboratoř, tunel, menší místnosti... a... chodba!

A vtom se rozhodl: vyskočí v chodbě. Dobře si totiž všiml, že na druhé straně chodby se pohybuje jiný pás, který se mihotal nazelenalým světlem, tedy pás druhého transportéru. Všiml si ho a seskočil.

Již při skoku ho napadlo: ten druhý stoupá vzhůru... konečně se dostanu ven..., ale co se stane, jestli ten druhý běží opačným směrem...”

Naštěstí si nestačil pomyslet, co by se mohlo přihodit, kdyby ten druhý transportér běžel opačným směrem než první. Skok by se tak jako tak nedal odvolat a kromě toho bylo zcela zbytečné předstávat si něco tak nepříjemného.

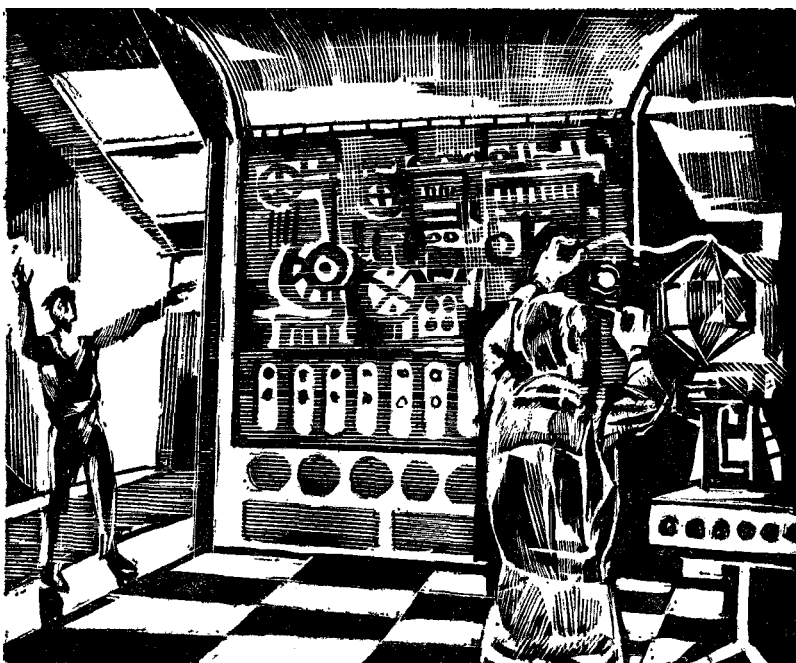
Jak se ukázalo, pás toho druhého transportéru běžel stejným směrem jako ten první. Díky tomu se Alekovi podařilo udržet se na nohou a po chvíli už zase zatleskal radostí: pás nesporně stoupá vzhůru.

„Výborně!“ zvolal nakonec.

Najednou bylo kolem něho jasno. Transportér vyběhl ven z budovy, opsal oblouk k lesíku datlových palem, vyhnul se vysoké, jakoby africké pískové duně a zas už tunel...

„To bude nejspíš tady!“

Alek lehce seskočil ze zpomalujícího pásu. Nezmýlil se. Stál přímo proti vchodu do hlavní haly.

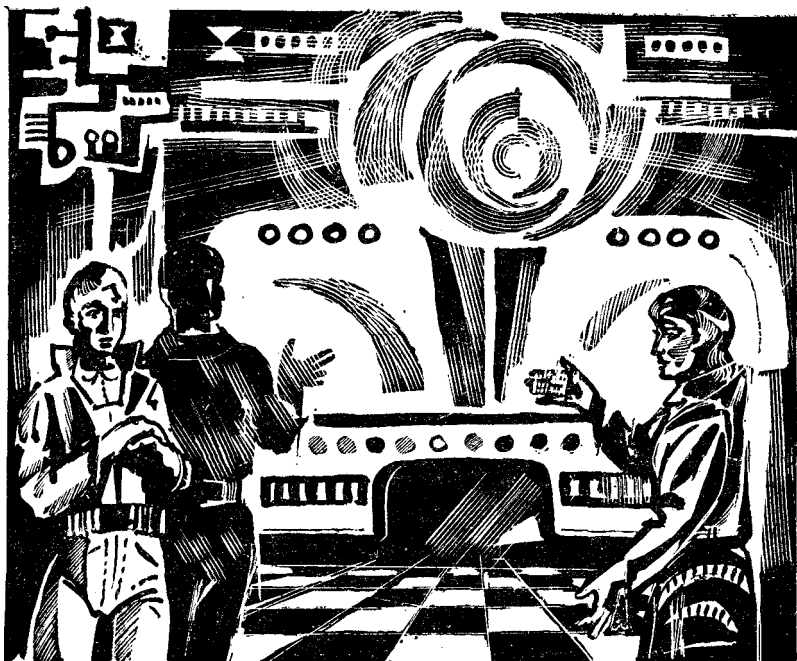
Udělal krok kupředu a opatrně se dotkl konečky prstů zavřené stěny. To by mělo stačit: Explorator si přece pamatoval jak jeho hlas, tak otisky jeho prstů. Když nereaguje na hlas, uposlechne ho snad na dotek.

Trhl sebou radostí, stěna sebou skutečně lehce pohnula. A i když se ještě neotevřela docela, člověk vycítil nejen její dobrou vůli, ale také její poctivou, i když, neznámo proč, těžkou námahu.

Alek se opřel oběma rukama v místě, kde se spojení stěn mělo rozšoupnout na stranu. Jeho tvář čím dál víc rozjasňoval vítězný úsměv: stěna ustupovala jeho tlaku, nepravidelně, skoky, ale stále.

Konečně se Alek se zatajeným dechem zastavil před otevřeným vchodem do hlavní haly. Ležel proti dveřím, jimiž předtím vešli do haly.

Také ten vchod byl otevřen. Navíc byl uměle zablokovaný masivním paraluminiovým trámcem, jako kdyby si někdo cizí, kdo si není jist Exploratorovou poslušností, chtěl zajistit volný příchod i odchod.

Alek mlčky pohlédl do síně. Už se neusmíval.

Užuž otvíral ústa, aby vydal rozkaz, když se najednou někde zdálky, jakoby na konci protější chodby, ozval pronikavý Ionův výkřik.

Byl to výkřik beze slov, beze jmen, bez jediného artikulovaného zvuku, avšak Alek cítil, že mu odplývá ze srdce všechna krev. Ionův křik byl totiž křikem opravdového utrpení.

Když zazněl ten výkřik, někdo se prudce pohnul v hlavní hale. Ten někdo tady zřejmě pobýval už delší dobu. Podařilo se mu totiž rozmontovat jednu ze stěn. Tím odkryl obrovskou cívku s hustě navinutými vodiči jednoho z mozkových center Exploratora. Potom na tu cívku napojil jakési krystaly. Co dělal ten neznámý? Opravoval, nebo ničil?

Na Ionův výkřik se neznámý napřed pohnul, jako člověk zachvácený smrtelným strachem. Potom vyskočil a vrhl se do otevřeného ústí chodby, odkud se onen výkřik ozval. Z jeho pohybů, z vý-

razu očí i tváře, mohl Alek soudit pouze jediné: že ten neznámý ze všech sil běží za Ionem, který volá o pomoc.

Ten neznámý byl — Robík.

Robík velkými skoky zmizel v protější chodbě.

Tehdy Alek přiběhl k rozmontované stěně, jediným šklubnutím odtrhl od cívky zařízení s krystaly, které ji zablokovalo. V témž okamžiku vběhla do síně Alka a křičela vysokým hlasem:

„Explorator! Rozkaz! Odvoláváme oprávnění ochráněho robota!“

„Provedu!“ okamžitě se ozval jasný a čistý hlas Exploratora.

„Explorator!“ zvolal Alek. „Nesmíš robota zničit! Máš ho jen zbavit lidských práv!“

Explorator okamžik váhal s potvrzením rozkazu. Nakonec opakoval s vyslovenou lítostí:

„Nesmím zničit. Provedu.“

V několika nejbližších sekundách proběhlo chodbou několik normálních skupin nápravných robotů, nevelikých koulí vyzbrojených stovkou nejrozmantějších mechanických končetin.

Dvě takové koule se vkutálely do hlavní haly a pustily se do opravy cívky a vmontovaly na původní místo segmenty stěny, které vytáhl Robík. Dvě další bleskurychle odblokovaly vchod a rozřezaly v pěti sekundách tlustý paraluminiový trámec na deset kusů.

Alek a Alka se ještě chvíli na sebe beze slova dívali. Políbili se. Rychle a se štěstím v očích. Pak vběhl do haly Ion.

Byl velice bledý.

„Explorator! Pošli lékaře, ohlas čas, připrav program bojové akce!“ rozkázal. „Napřed čas!“

„Osmnáct minut a dvacet sekund.“

„Stačíme to!“ vykřikl Alek. ,

„Ione, co je ti?“ zvolala Alka.

Ion totiž zavrával. Byl by upadl, kdyby ho nebyla zachytila. Jeho levá ruka byla zčernalá sraženou krví a spáleninami.

„Explorator! Lékaře!“ opakoval Alek.

„Rozkazy byly přijaty.“

Z třetího vchodu (který sloužil především k přesunu mechanismů) nehlučně vyklouzla bílá krychle mechanolékaře.

„Bolí to?“ zeptala se Alka. „Co se ti stalo, Ione?“

Ion přistoupil k mechanolékaři. Vložil poraněnou a popálenou ruku do tmavého otvoru přístroje — a již za vteřinu se usmál.

„Uf,“ povzdechl si ulehčené, „konečně to přestalo bolet.“

Pak se usmál vysloveně zahanbeně.

„Z vlastní hlouposti jsem strčil ruku pod okraj pohybujícího se transportéru. *Musel* jsem to udělat,“ řekl rychle, „kdyby mě to opravdu nebolelo, nedovedl bych přesvědčivě vykřiknout. A pak by Robík odtud neutekl a kdoví, zda by se nám podařilo zvládnout situaci.“

„Děkuji,“ řekl mechanolékař.

Ion vyňal ruku z přístroje a překvapeně se na ni zahleděl.

Ponejprv v životě měl co dělat s mechanolékařem. Bylo to skvělé. Bolest okamžitě zmizela. Zmizely rány i spáleniny. Celá ruka byla pokryta jako nejtenčí rukavicí vrstvou umělé ochranné tkáně.

„Děkuji,“ řekl Ion a mechanolékař se nehlučně vrátil do toho tajuplného místa, odkud sem před chvílí dorazil.

„Kdys to všechno uholdl?“ zeptala se Alka bratra.

Alek ještě chvíli uvažoval.

„Tehdy,“ odpověděl, „když jsem si uvědomil, co nám řekl na rozloučenou.“

„Čili stejně jako my,“ užasla Alka.

Ion je vzal pod paži:

„Prosím vás, pokuste se ho pochopit,“ usmál se prosebně, „přece prvním zákonem ochranných robotů je chránit člověka před nebezpečím. Robík měl příkaz pečovat o nás. Nemohl připustit, abychom se jakýmkoli způsobem vystavovali nebezpečí.“

„Samozřejmě, Ione,“ usmál se Alek, „my to přece chápeme. Dostali jsme za úkol vykonat nebezpečnou práci. Od robotů nesmíme žádat, aby uvažovali jako my. A raději ať tak neuvažují.“

Alka pokrčila poněkud pohrdavě rameny:

„Můj milý Ione,“ řekla, „nejpřesněji pracující lidský mozek by nemohl Robíkovi nic vytknout. Proboha, který konstruktér by mohl předvídat takovou šílenou situaci? Prachmilión parseků, musí se přece aspoň někdy přihodit věci, kdy my... lidé... jsme stále ještě potřební!“

„Patnáct minut,“ připomněl hlas Exploratora.

„Dost řečí,“ řekl Ion, „rozejdeme se na svá stanoviště.“

„Podávám návrh,“ řekla Alka.

„Jaký?“

„Abychom minutu po našem startu vrátili Robíkovi oprávnění člověka. Od chvíle, kdy se octneme mimo Explorator, bude se starat jedině o náš šťastný návrat. Myslím, že můj návrh je velice rozumný,“ zakončila skromně.

„Jsem pro,“ řekl Alek.

„Já taky,“ řekl Ion a pohlédl na ni s hlubokou vděčností.

Alek si mnul ruce.

„Báječně,“ řekl. „Nebudu sám. A vůbec...“

„A vůbec... už dost!“ přerušil ho Ion. „Na stanoviště.“

„Víte co?“ vzpomněl si Alek. „Viděl jsem nedávno několik videofilmů z barbarských časů. Lidé si tehdy místo přání úspěchů říkali: ‚Sraz vaz!‘ A tak tedy: ‚Srazte vaz!‘“ vykřikl a ukázal na pás transportéru, který ho bleskově vynesl ze síně.

„On je přece praštný,“ povzdechla si Alka.

„Já ho mám moc rád,“ řekl Ion.

Usmála se prchavým, něžným úsměvem.
„A já ještě víc.“

Do chvíle, kdy bojový letoun Exploratora měl zahájit akci proti černé řece, zbývalo už pouhých šedesát sekund.

„Jedna minuta,“ hlásil Explorator.

A od tohoto okamžiku hlásil už každou sekundu:

„Padesát devět, padesát osm, padesát sedm...“

Alka a Ion už seděli na svých místech. Ion před panelem pilota, Alka před panelem střelce.

Explorator právě dokončil hlášení plánu akcí, přehled prostorových a časových údajů. Automaty kosmoletu je už dávno znaly. Přesto však existovala možnost, že černá řeka bude rušit jejich činnost a zablokuje rádiové i radarové antény. Proto se Ion a Alka naučili základní data nazpaměť. Ted si je šeptem opakovali.

Před chvílí jim Alek poslal poslední pozdrav před startem. Uslyšeli jeho tichý hlas:

„Sestřičko,“ řekl, „Ione, kamaráde, držte se. A vůbec!“

To „A vůbec“ řekl tak, že... ale nechme toho. Nikdo není rád, když se veřejně mluví o jeho dojetí.

„Třicet jedna, třicet, dvacet devět...“ hlásil Explorator.

Na obrazovkách před nimi se do kosmu valil a přeléval v mlčlivém tichu veletok černé řeky. Explorator se řítíl souběžně s jejím proudem a jakoby poněkud nad ním, jako pták nad zešilelou kamennou záplavou.

A za třicet... dvacet devět... dvacet osm... dvacet sedm... sekund do těch obrovských, vesmírem pádících kamenných balvanů měl proniknout bojový letoun Exploratora.

Osádka: Ion Soggo (pilot) a Alka Rojová (palubní střelec).
Úkol: známý, čas trvání akce: čtyřicet minut.

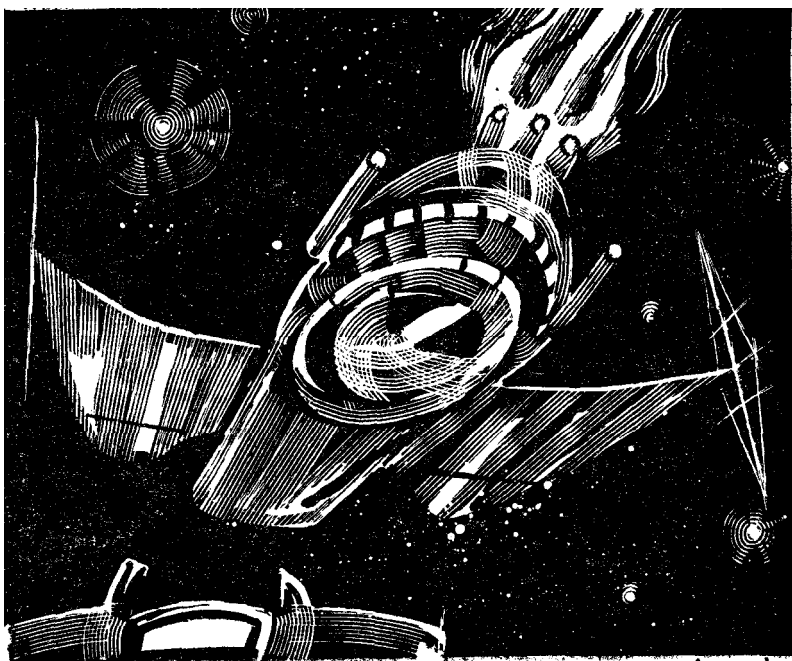
„Pozor,“ zaduněl hlas Exploratora. „Deset... devět... osm...“

Ion a Alka se trochu pohodlněji usadili na svých místech.

„Sedm... šest... pět...“

„Co mi to tak šumí v uších?“ pomyslila si Alka.

„Co to tak šumí?“ pomyslil si Ion.

Hned potom Ion uslyšel těsně vedle sebe, jak si Alka tichounce povzdechla. Pomyslíl na ni beze slov, ale velice něžně.

„Tři... dva... jedna...“ počítal Explorator a nakonec:
„Start!“

Od Exploratora, zářícího zelenými obrysovými světly, se odloupl nevelký bojový kosmolet typu BK 803 a zahájil slavný boj Exploratora s černou řekou.

Když Alek uviděl na kontrolní obrazovce tento pohled, hluboce si vzdychl. Kosmolet směřoval přímo proti černé řece a plnou rychlostí se k ní střemhlav řítí, jako kdyby měl jenom jediný cíl: rozbít se o její kamenný proud.

Alek ovšem věděl, že je tomu jinak, že se kurs za sekundu změní. A přesto si ulehčeně povzdechl, když kosmolet vybral obrovskou zatačku a nalétával Řeku pod stále ostřejším a ostřejším úhlem.

„Krása,“ řekl.

Byl to sice manévr, který provedly automaty, ale automaty se takv mají někdy pochválit.

Alek se uvelebil ve svém křesle již naprosto sebejistě: až doposud žádné poruchy, jaké ochromily Alfu a Betu. Řekl si dokonce: Škoda, mohlo být trochu vzrušení, kdyby... Ale hned se okřikl za ty slabomyslné nápady. Hraje se o příliš vysokou sázku, aby litoval, že si nemohl zahrát na hrdinu.

„Děkuji,“ řekl Robík.

Uplynula už totiž minuta od startu kosmoletu a Robíkovi byla navracena dřívější oprávnění.

Stál teď ve dveřích dělostřelecké síně a hleděl na Alka nejistýma očima.

„Explorator,“ řekl nesměle, „mi přetlumočil celý váš rozhovor o mně. Ještě jednou děkuji,“ opakoval.

Alek se usmál, jak uměl nejsrdečněji.

„Ale Robíčku,“ řekl a mrkl na něho, „z hlediska zákonů, které ti byly vštípeny, projevil ses jako nefalšovaný Saturňan nejvyšších kvalit. Bránil jsi nás před nebezpečím.“

„Aleku, jsi taktní,“ řekl Robík.

„Jenom upřímný,“ zvolal Alek.

„V to doufám,“ povzdechl si ulehčené Robík a posadil se pohodlně vedle Aleka.

„Zkrátka a dobře...,“ začal.

„...už to máme za sebou,“ dokončil Alek.

„No jasně,“ usmál se Robík.

Potom už oba mlčeli a dívali se na obrazovku.

Explorator se rozletěl vpřed s obrovským zrychlením. Nastal čas zaujmout výchozí postavení, z něhož měl Explorator zahájit akci. Jak známo rozkaz, který dostal, byl prostý: po přechodu na pozici FAMM 192 044, 42... (a následuje ještě čtyřicet osm číselných a písmenných údajů určujících vypočtenou polohu Exploratora) zahájit plánované bombardování Černé řeky pozitronovými paprskomety do hloubky (následuje osm údajů) během třiceti dvou minut čtyř sekund a pěti set čtyřiceti devíti tisícín sekundy, počítáno od okamžiku, kdy dá Explorator svým bateriím povel: „Pal!“

Přitom však po celou tu dobu kontrolní obrazovka ukazovala cestu bojového kosmoletu BK k černé řece.

BK 803 se již dostal nad proud a nyní setrvačností, s vypnutými motory, se pomalu nořil do černé řeky a bez vůle se podroboval přitlačivosti a rychlosti jejího letu.

Všechno šlo podle plánu.

„Všecko jde podle plánu,“ zabručel Alek, „ale jedné věci nerozumím.“

„Které?“

„Jak to, že ti ze základny nedovedli předvídat tvé jednání.“

„Předvídali je,“ řekl Robík, „čekali jenom na to, až se někdo z vás dostane z dosahu mé kontroly. Báli se, abych nezačal příliš brzo a nezabrzdl let Exploratora. Přechytračili mě. Vás varovat nestačili, ale Explorator varovali, a proto se mi nepodařilo přinutit ho ke zpátečnímu letu.“

„Ty bys to udělal?“

„Samozřejmě,“ řekl Robík. „Moc se divím, že ty se tak divíš. Mým úkolem... bylo...“

„Vím, vím,“ nenechal ho domluvit Alek a ukázal na zmenšující se tvar BK 803, míhající se již mezi balvany, bloky a skalisky Černé řeky.

Robík hleděl na zářící čárku s tou podivnou nelidskou nehybností, která je důkazem mimořádného myšlenkového úsilí robotů.

Potom řekl:

„Explorator! Jednu otázku.“

„Slyším.“ Exploratorův hlas už zase zněl docela zdvořile.

„Pověz,“ ale Robík se najednou odmlčel a několik dalších sekund hluboce přemýšlel.

Alek na něho pohlédl trochu neklidně: Co to zamyšlení zase znamená? Ale zrovna v tom okamžiku Robík promluvil:

„Explorator! Promiň, ale musím se napřed poradit s velitelem člověkem.“

„Slyším,“ řekl hlas.

„Poslyš, Aleku,“ začal Robík, „uvažuji o jedné věci.“

A vyprávěl mu o té věci. Alek naslouchal velice pozorně.

Potom přikývl.

„Myslím, že máš pravdu,“ prohodil. „Přesto se zeptej Exploratora, jestli je to možné.“

Robík se zeptal.

Explorator ho ujistil, že to možné je.

„Takže já čekám,“ řekl Robík.

„Pozor,“ promluvil Explorator, „za sedm minut zahajujeme palbu.“

Na palebném stanovišti se rozhostilo ticho.

„Proč Alfa a Beta stále mlčí?“ zeptala se Alka.

„Nevím,“ odpověděl Ion.

„Jsme přece už nedaleko od nich.“

Ion pohlédl na kontrolní desku automatického pilota. Mezi stovkami číselných a písemných údajů se odrazela číslice svítící červeným světlem.

Ion se vesele usmál. Byli už opravdu nedaleko Alfy a Bety. Všecko šlo tak hladce a prostě, až se člověku ani nechtělo věřit, že ta předcházející nebezpečí nebyla snem, že opravdu hrozila. Ale nejhorší bylo, že pořád ještě hrozí osádkám Alfy a Bety.

„A nebýt toho shluku meteorů před námi,“ řekl, „byli bychom už u nich.“

„Proč mlčí?“ zeptala se Alka po chvíli.

„Nějaká porucha na vysílači,“ zamručel.

„Jaká?“

Neodpověděl z toho prostého důvodu, že odpovědět neuměl. Za nějakou dobu uslyšel opět:

„Ione!“

„Prosím.“

„Myslíš, že žijí?“

„No jasně!“ zvolal s tak hlubokým přesvědčením, že jeho samotného to překvapilo a potěšilo.

„To je prima,“ řekla, „jenom mě překvapuje, že tak zarytě mlčí.“ Pokrčil rameny.

„Mě už dnes nepřekvapuje nic,“ řekl dost nervózně. A snad právě jeho nervozita ji popudila.

„Chováš se naprosto nemožně,“ řekla. „Kdybych mohla, sebrala bych se a šla bych odtud. Jenom, prosím tě, neřekni: ‚Tak prosím.‘ Beztoho máš sklon dělat laciný vtipy. Nijak tě v mých očích neospravedlňuje, že mi dáváš najevo jisté sympatie.“

„Jak, prosím?“ zeptal se bezradně.

„Vůbec tě to neospravedlňuje,“ opakovala, „že mi dáváš najevo jisté sympatie. Mám dojem,“ dodala sametovým hláskem, „že události dnešního dne měly špatný vliv i na tvůj sluch. Co myslíš?“

Neodpověděl z toho prostého důvodu, že se mu hrozně chtělo smát, a bál se, že ji tím ještě víc dopálí.

Takže nastalo hluboké ticho. Na kontrolní tabuli se pomalu měnily řady číslic. Ta nejdůležitější, svítící červeně, pomalu klesala k dvaceti sedmi tisícům.

Automatický pilot velice opatrně vyhledával cestu v proudech Černé řeky. Vedl nejrychlejší typ kosmoletu nižší rychlostí, než jaká již dávno byla povinná ve školkách malé pilotáže.

Alka si trochu nejistě odkašlala.

Ion dělal, že to neslyší. Po chvíli se zeptala docela vlídným hlasem.

„Zlobíš se?“

„Ne.“

„Tak proč mlčíš?“

„Přemýšlím.“

„O čem?“

Ozval se po krátké přestávce.

„Proč jsem si tě vlastně tak zamiloval?“

„A co má být?“ řekla přehnaně lhostejným tónem.

„Je to pro mne nepochopitelná záhada,“ řekl s nečekanou zlostí, která vlastně překvapila pouze jeho.

Protože Alka, jako by ten výbuch předvídala, zprvu se jen tiše smála. Ten smích mu zazněl hned u ucha: lehký jako dech, trochu zlomyslný a velice radostný.

Potom řekla:

„Mám taky svou záhadu.“

„Jakou?“ zeptal se a uvědomil si, že jeho otázka zní tentokrát zcela výjimečně hloupě.

„Proč,“ odpověděla opět sametovým a nevinným hláskem, „proč jsem si zrovna tebe tak zamilovala?“

Potřetí neodpověděl. Tentokrát z toho prostého důvodu, že ho žádná moudrá odpověď nenapadla. A ona udělala další výpad a zeptala se:

„Co ty na to?“

Nakonec našel odpověď. Později se přesně rozpomněl, že ji našel a že nebyla nejhorší, přiměřeně jedovatá a přiměřeně něžná. Jenomže si nemohl zanic přesně vzpomenout na její znění. Protože zrovna tehdy, kdy již otvíral ústa, aby odpověděl — neměl kdy ani na těch pár slov.

„Hotovo!“ ozval se Explorator.

Sotva dozněl poslední zvuk slabiky toho slova, o sekundu později, a to s přesností na jednu tisícinu sekundy, zasáhl černou řeku první kužel oslnivě bílého ohně.

Hlavní paprskomet Exploratora byla zbraň obdivuhodné palebné síly. Automatický střelec si zvolil pro první úder obrovskou skalní masu o průměru přinejmenším deseti kilometrů. A zásah bílého ohně ji ani nerozžhavl, ani nespálil, ani nezpopeľnil, neboť... neboť... ta masa prostě *zmizela*, proměnila se v těleso „nebyvší“.

Po prvním masívu — druhý, třetí, čtvrtý, desátý...

Automatický střelec dostal za úkol prorazit v Řece průrvu o šířce dvou kilometrů, o hloubce padesáti kilometrů a o délce půl tisíce

kilometrů. A proto každý meteor, který se objevil, byl okamžitě zasážen úderem pozitronové palice, řízené automatickým střelcem.

Alek pohlcoval zrakem podívanou na obrazovce se zvědavostí, v níž byl i hněv. To byl nepřítel, to byl protivník: vražedné, nezkrotné síly přírody.

V nejčernějších časech lidstva, v dobách jeho barbarských počátků, byli prý lidé sami sobě nepřáteli. Dokonce prý se navzájem pobíjeli. Těm ukrutným pověstem se nechce ani příliš věřit, ale historikové tvrdí, že se to opravdu stávalo. Ovšem pochopit něco takového je vyloučeno. Kdo může být skutečným nepřítelem člověka? To se ví: cyklon, který se musí rozbít, proud meteorů, který je třeba zneškodnit, skalní pasti na Jupiteru, mráz na Neptunu, písečné bouře na Marsu. To jsou opravdoví nepřátelé člověka.

Alek pochopil, že se v jeho hněvu skrývá něco velice závažného a že je to nádherný pocit. Zrovna on, třináctiletý chlapec ze Země, společně s o málo starším robotem ze Saturnu jsou v tomto okamžiku svědky velkolepého boje, který svádí Primus Explorator s nepřítelem tisíckrát a tisíckrát silnějším, než je on sám, avšak ve skutečnosti daleko daleko slabším, než je on, slabším proto, že představuje slepou a tupou sílu.

„Viděls někdy něco takového ve filmu?“ zeptal se Alek zdánlivě lhostejným hlasem.

„Ne.“

Také Robík napjatě a nehybně hleděl na obrazovku. V jeho očích znovu hořela zelená světýlka, neboť tentokrát mohl Robík zachránit Iona z nebezpečí jedině bojem s Černou řekou.

„Nenávidím,“ řekl.

Alek na něho po očku pohlédl a pomyslně si, že by bylo zlé mít tuto nenávist proti sobě.

„Podívej!“ vykřikl Robík.

V hloubi obrazovky vyrostl meteor ohromující velikosti. Zdálo se, že se řítí přímo na Explorator, že před ním není a nebude úniku. Alek mimoděk stiskl rty.

„Pozor!“ zašeptal.

Zdálo se mu, že už nelze čekat ani o chvílku déle. Každá další sekunda znamená konec, pomyslně si, a ani nepocítil strach.

„Ještě ne,“ uklidňoval ho Robík. „Ještě ne.“

„Už!“ vykřikl.

Automatický střelec vyčkal se salvou do poslední setiny sekundy. Věděl, který moment je nejvýhodnější a nejlepší. A přesně tehdy, kdy už se zdálo, že obrovský meteor napřed rozbije svou temnou masou obrazovku a potom i tím nejlehčím dotykem, nebo třeba pouhým svým stínem, rozdrtí a rozemele na prach hmotu Exploratora, ve srovnání s ním tak malou a drobnou, zrovna tehdy z palebné baterie mechanoplanety vyšlehl plamen nejvyššího jasu a objal gigantického soupeře svou palčivou náručí.

„Už!“ vykřikl Alek.

Tentokrát musel střelec nasadit hlavní paprskomet. Měl palebnou sílu schopnou uvést do varu moře střední velikosti.

Meteor zmizel.

Prostě zmizel. Před chvílí ohrožoval Exploratora, valil se na něj, div že ho již nezkrušil. A teď — nebyl! Nebyl tak dokonale, jako kdyby vůbec nikdy neexistoval.

Alek pohlédl na Robíka, Robík na Alka. A tehdy se přihodila věc velice zvláštní. Alek totiž uviděl v robotových očích úžas.

„To mrkáš?“ řekl hrdě Alek. „Byl, a už není!“

„Fakticky,“ řekl Robík.

Nastala chvíle krátkého oddechu.

V Černé řece jako by se objevila mělčina, v níž se pouze míhal a přesýpal hustý kamenný a struskový šterk.

Malé paprskometry ve vnějším plášti Exploratora ho proměňovaly v stovky drobných jisker. Vypadalo to, jako kdyby najednou plynul kosmickým prostorem opravdový pozemský potok, po jehož hladině tančí sluneční svit a odrážejí se stovky drobných zrcátek, jež oslňují zrak a těší srdce.

„Krása!“ řekl Alek.

„Nechápu tvé nadšení,“ řekl suše Robík, „situace je pořád nebezpečná!“

Alek zase na něho pohlédl trochu nejistě.

„Poslyš, Robíku,“ zeptal se, „nepřepálil se ti náhodou tvůj smysl pro humor?“

Robík pokrčil rameny.

„Dost možná. Nemám teď čas prověřovat stav svých obvodů. Ale myslím...“

Náhle se odmlčel a prudce vyskočil.

„Pozor!“ promluvil dunivý hlas Exploratora. „Bojový kosmolet ztrácí spojení, BK 803 ztrácí spojení. Pozor! BK 803, co je s tebou? Co je s tebou?“

„Pozor! Explorator! Žádám o slovo!“ vykřikl Alek.

Tak tedy přece, pomyslel si horečně. Tak přece i oni padli do té ztracené pasti. A třeba za chvíli i já stejně jako oni, jako Alfa a Beta... Ne! My se nedáme, za nic na světě!

„Poslyšte,“ křičel, „Alko a Ione! Alko a Ione! Chci vás slyšet, držte se! My se nedáme! Nedáme se za nic na světě!“

„Klid,“ řekl Robík.

Alkovi se nahrnula krev do tváře. Byl to okamžik hanby a strachu. Strachu o ně, hanby za sebe.

„BK 803, pozor! BK 803, ozvi se!“ opakoval Primex neúnavně: „Volá Primus Explorator: okamžitě se ozvěte!“

„Ione a Alko!“ řekl Alek již klidněji, „ozvěte se!“

Pak se odmlčeli všichni tři: Explorator, Alek i Robík. Čekali — teď by se přece měl ozvat BK 803. Měl by? Víc — on musí!

Automatický střelec opět zahájil palbu z hlavního paprskometu: na obrazovce se znovu objevil roj tmavých obrů. Bílý oheň je pohlcoval s nenasytnou žravostí.

Uplynula třetina času určená na zásah Exploratora proti Řece a zrovna teď se BK 803 odmlčel docela, stejně jako umlkla Alfa a o čtyřicet pět minut později i Beta.

„Pozor,“ znovu se ozval hlas Exploratora, „BK803! Proč neodpovídáš? čekám na zprávu. Primus Explorator čeká na zprávu. BK 803, odpověz! Čekám!“

Ale dále čekali nadarmo. BK 803 mlčel.

Robík vstal.

„Alku,“ zeptal se, „smím?“

„Ano,“ řekl Alek, „smíš.“

Robík pomalu přistoupil k Alkovi a podal mu ruku. Byla to trochu zvláštní chvíle. Alek se pořád nemohl ubránit dojmu, že ruka,

kterou tiskne, patří člověku. Nebýt těch světýlek v očích a těch jen zřídka mrkajících víček, napadlo ho, byl by jako živý člověk.

„Kdyby se mi to nepovedlo,“ řekl Robík, „pozdravuj ode mne Iona. A Alku taky,“

Alek se usmál koutkem rtů.

„Milý Robíku, teď už se vůbec neví, bude-li kdokoli z nás kdykoli schopen cokoli komukoli vyřídit.“

Robík se uklonil trochu prkenně.

„Promiň,“ řekl, „jenomže my můžeme existovat jedině proto, že věříme v člověka. Já o vás prostě nesmím zapochybovat — z čistě technických důvodů. Takže pevně věřím, že všechno dobře dopadne. Do té doby na shledanou.“

„Brzy na shledanou,“ řekl Alek. Dál se usmíval, přestože mu do smíchu vůbec nebylo.

Robík se postavil na čtverec rychlovýťahu a zmizel.

Alek osaměl.

„Explorator! Pozor! Zprávu o situaci,“ poručil lhostejným a rozhodným hlasem.

„Provedu,“ ozval se poslušný hlas. „Podávám hlášení.“

Alek znovu upřel oči na obrazovku.

Hlavní paprskomet bušil do Řeky bílým kladivem ohně a každý úder drtil vniveč její kamenné peřeje.

Explorator hlásil:

„Palba na černou řeku pokračuje podle plánu. Řízení mechano-planety i obsluha palebných baterií pracují bez závad. Jedině BK 803, řízený lidmi, ztratil spojení ve vzdálenosti 17 AM 4. Pokusy navázat spojení bezvysledné.“

„A dál?“

„Ochranný robot,“ pokračoval Explorator, „se souhlasem člověka velitele je na cestě k pomocnému bojovému kosmoletu BK 804. Mám podávat hlášení o dalším jednání ochranného robota?“

„Pokračovat v hlášení.“

„Rozkaz přijat,“ řekl poslušně hlas. „V tomto okamžiku přenáší robota hlavní rychlovýťah do startovací věže. Zároveň pokračují předstartovní prověrky pomocného bojového kosmoletu BK 804. Robot přechází na palubu BK 804. Utěšňování průlezů BK 804. Ro-

bot je připraven k startu. Žádá o zapnutí motorů. Vzkazuje pozdravy. BK 804 zapojuje motory. Plná pohotovost k startu. Pozor! Hotovo! Start!“

„Šťastnou cestu, Robíku!“ zvolal Alek.

Pozorně sledoval, jak se na kontrolní obrazovce odlepuje nevelký vřetenovitý tvar od Exploratora, zářícího zelenými obrysovými světly, jak opisuje široký oblouk, jak se ostře vzpíná vzhůru k okraji obrazovky a řítí se proti proudu černé řeky.

„Děkuji,“ ozval se tichý hlas Robíka. „Brzy na shledanou!“

Právě před chvílí řekla Alka s pokryteckým úsměvem: „Co ty na to?“ a Ion delší dobu hledal v myšlenkách odpověď a nakonec ji našel. Také si přesně pamatoval, že nebyla nejhorší, protože byla přiměřeně jedovatá a přiměřeně něžná, jenomže si nemohl zanic vzpomenout na její přesné znění, protože zrovna tehdy, když otvíral ústa, aby odpověděl, otřásl kosmoletem BK 803 nečekaný mohutný náraz. Po něm druhý, třetí, krátká pauza a znovu a zas a zas.

„Co šílí?“ řekl vztekle Ion.

Alka odpověděla okamžitě:

„Kontrolní deska! Podívej se na desku!“ a její hlas zněl, jako kdyby zrovna hovořila o počasí na Tritonu.

Ještě si stačil pomyslit, že je to bezvadná dívka.

Na kontrolní desce zářil výhružný rudý nápis: „Blokáda řízení.“

„Tak konečně máme ty poruchy,“ komentovala to klidně Alka. „A co dál?“

„BK 803, hlášení o situaci!“ poručil Ion.

Kontrolní deska okamžitě odpověděla světelným nápisem:

„Automatický let nemožný. Detekční a sondážní vlny se nevracejí. Automaty jsou bezmocné. Byla provedena úplná blokáda řízení.“

„Co to znamená?“ vyhrkla Alka. „Jakým zázrakem se nevracejí rádiové a radarové vlny?“

Ion si vzpomněl na předhistorickou průpovídku, vhodnou pro podobné příležitosti:

„Jsou věci na zemi a na nebi, o nichž se filosofům nesnilo.“

A musel se zasmát, jak ho jeho hloupý nápad rozveselil:

„Zřejmě je požírá nějaká kosmická ryba z Černé řeky.“

„Myslíš?“ zašeptala.

„Pitomost,“ dopálil se.

„Samozřejmě že pitomost,“ řekla velice ostře. „Snad jsi pilot, tak pilotuj!“

„Provedu,“ souhlasil okamžitě.

Posadil se pohodlně na křesle, prsty sevřel páky řízení a nohy položil na pedály akceleratorů.

Tak konečně byli na řadě! Automaty byly zcela bezradné. BK 803 automaticky zablokoval rychlosti a řízení. Nyní byl kosmolet nehybný jako kámen. Fungovaly jediné takzvané bezpečnostní paprsky, které, když hrozila srážka a překážkou, okamžitě zapínaly náhradní pohon a ten odmrštil kosmolet opačným směrem, než ležela překážka.

A jestliže byla překážka i v tom opačném směru, nastal tanec, jaký před chvílí prováděl BK 803.

„BK 803, kolik jsme ztratili času proti harmonogramu?“ zvolal Ion.

Kontrolní deska odpověděla nápisem: „Dvacet osm sekund dvacet jedna tisícín.“

„Jaké je přípustné zpoždění?“

„Dvacet pět setin sekundy.“

„V pořádku,“ zabručel Ion, „začneme stíhat čas.“

Zhluboka vydechl. Těsně vedle svého ucha slyšel Alčín rovnoměrný dech.

Usmál se.

„Pozor!“ řekl. „Odblokují rychlosti i řízení. Připravena k letu?“

„Připravena,“ řekla. „Start!“

Spustil motor.

Takto a od této chvíle bojový kosmolet Exploratora, zaznamenaný v katalogu hlavní základny jako BK 803, poprvé od dob zkušebních letů přešel pod přímé řízení pilota — člověka, neboli Iona Sogga ze saturnské Akkry.

Ion byl známý jako jeden z nejschopnějších studentů pilotáže v celém městě. Dokonce v celé akkerské oblasti. Při zkouškách z nižšího kursu dostal vyznamenání a malou hvězdičku kandidáta pro

Školu vysokých rychlostí. Měsíc před příletem na Explorator vyhrál kontinentální závody pro piloty juniory.

Jenomže teď to vypadalo docela jinak než při zkoušce a na závodech.

Dal by se dokonce riskovat výrok, že každý normální závodník junior při pohledu na letoun typu BK 803 by prostě přešel na protější stranu startovního pole. Pro všechny případy. Ne ze strachu. Poněvadž — jak známo — strach je špatným rádcem, ale z úcty k zásadě, že přílišná odvaha bývá ještě horším rádcem než strach.

Ovšem Ion byl v situaci, kdy *musel* uchopit do rukou řízení BK 803 a *musel* osobně převzít řízení jeho letu. A když člověk musí, je schopen vykonat i mnoho věcí zcela neuvěřitelných a neočekávaných. Někdy i ze strachu. Strach totiž bývá špatným rádcem tehdy, když se není čeho bát. Ale například v takzvané bezvýchodné situaci dokáže strach účinně zmnohonásobit síly člověka, dokonce i slabého člověka.

Bud'me však spravedliví:

Ion již na strach zapomněl. Dokud nenastal okamžik, kdy *musel* převzít řízení nejnádhernějšího bojového kosmoletu, zdálo se mu, že za všechny poklady světa nebude schopen provést ani nejprostší manévry. Měl přece vzít do svých rukou nejenom řízení kosmoletu BK 803, ale také osud Alky i svůj, a v první řadě osudy obou posádek Alfy a Bety. Čeho je víc třeba? Nejdůležitější nebylo, že tam byli také Helena a Orm. Život a osudy všech těch šedesáti lidí byly přece v této chvíli nejvyšší sázkou, o jakou lidstvo kdy hrálo v boji s Galaxií.

Kosmos se ještě jednou vzepřel. V sektorech, kde dosud nikdy nebylo zaznamenáno nebezpečí meteorů, objevil se nejobrovitější a nejhrůznější ze všech dosud poznanych kosmických nepřátel.

Hra začala a hle, čtrnáctiletý mladíček držel v rukou řízení bojového kosmoletu BK 803. Měl provést úkoly nepředstavitelně složité a těžké. Měl je vykonat pomocí stroje. Cítil pod prsty chvění jeho automatů, jemnější než dech. A věděl: je to báječný stroj! A co na tom, že jeho automaty ochromil neznámý záhadný protivník? Nevadí, Automaty jsou sice přesnější a rychlejší než lidé, ale postavil je člověk. A právě člověk přes svou pomalost a bezmocnost dokáže,

musí-li to být, zdolat více překážek, než by dovedl velice kvalitní automat. Jenomže musí být člověkem.

Nuže, první řazení pákou, za sekundu druhé a BK 803 pohybem ještě pomalé, avšak hbité ruky, obeplul dvě překážky bránící mu v letu, dva meteory, oba daleko větší než celý Explorator.

„Válíš,“ řekla Alka.

„Fantastický stroj,“ zabručel Ion.

Pak na chvíli opět nastalo ticho, protože před BK 803 se vynořily nové skalní masívy, a o chvíli později Ion mrštil dokonce kosmoletem jako míčem, když z nepozornosti zapojil celý systém bočních brzdících trysek. Okamžitě však let vyrovnal a tiše si oddechl, jako by se mu obrovsky ulevilo. Zaplavil ho pocit vděčnosti k Alce, že ani nezasykla.

„Já nerad,“ zašeptal.

„To je snad jasný. Jsi vážně dobrý,“ řekla víc než přátelsky. „Já bych se dávno rozsekala o tu skálu.“

Neodpověděl. Zvýšil prudce tah motorů a snad až trochu příliš riskantně prolétl mezi dvěma balvany a třetí přeskočil.

A co se mezitím dělo s Alfou a Betou ? Tehdy o tom nikdo neměl ponětí. Bylo známo jediné, že je s sebou do prázdna unáší kamenný proud černé řeky. Vědělo se také, že v nevelké vzdálenosti od nich se pohybuje třetí kosmolet, zachránce a bojovník BK 803. Svůj boj s Černou řekou ještě nezahájil. Ovšem dorazil sem do jejích vírů a peřejí právě proto, aby bojoval.

Ve skutečnosti boj již probíhal. Vypověděl ho Řece Explorator. Válčilo se v tichu a v obrovské vzdálenosti od BK 803, a přesto v jednu chvíli si Alka zhluboka povzddechla.

A pak řekla poněkud tišeji, než si sama uvědomila:

„Taky to vidíš?“

„Co?“

„Záblesky.“

Ion se zahleděl na obrazovku. Opravdu. Na samém dně hlubiny zející před nimi se něco odehrávalo, pulsovalo tam jakési světélko, jako kdyby se nad vzdáleným obzorem vynořovala saturnská ohnivá bouře.

„Je to Explorator?“ zeptal se, aby se ujistil.

„Jistě je to on.“

Znamenalo to, že se kosmolet BK 803 pohybuje správným směrem a dodržuje časový limit podle harmonogramu vypracovaného v hlavní základně. Mohlo se jednoduše zdát, že je to obyčejný dopravní kosmolet, který se pohybuje po své všední trase podle jízdního řádu.

Ne! to se nemohlo zdát. Nepředstírejme, že mohlo. Všecko to spolutvořilo nejhazardnější lidské dobrodružství, jaké celá sluneční soustava prožila za posledních mnoho let.

„Ty záblesky jsou čím dál tím jasnější,“ řekla Alka.

„To už asi bude palba z hlavního paprskometu.“

„Taky bych řekla,“ souhlasila.

„Byl by to průšvih,“ zabručel Ion, „dostat se pod takovou sprchu, co?“

„To si piš,“ řekla Alka.

Po nějakou dobu hlasitě četla údaje z kontrolní desky. Řeka totiž znenadání zhoustla. Ion musel lavírovat, odbočil poněkud z kurzu, zrychlil, přibrzdl, zvýšil rychlost...

„Poslyš,“ řekla nakonec, „za chvíli najedeme na druhou část úkolu.“

„Za jakou chvíli?“ zeptal se trochu roztržitě.

„Za tři minuty.“

„Dobrá,“ pohlédl na ni úkosem.

Ale ona, přestože právě na ni, jakožto na střelce, přicházela doba zkoušky, byla docela klidná. Trápil ji pouze jeden problém: to záhadné mizení rádiových a radarových vln.

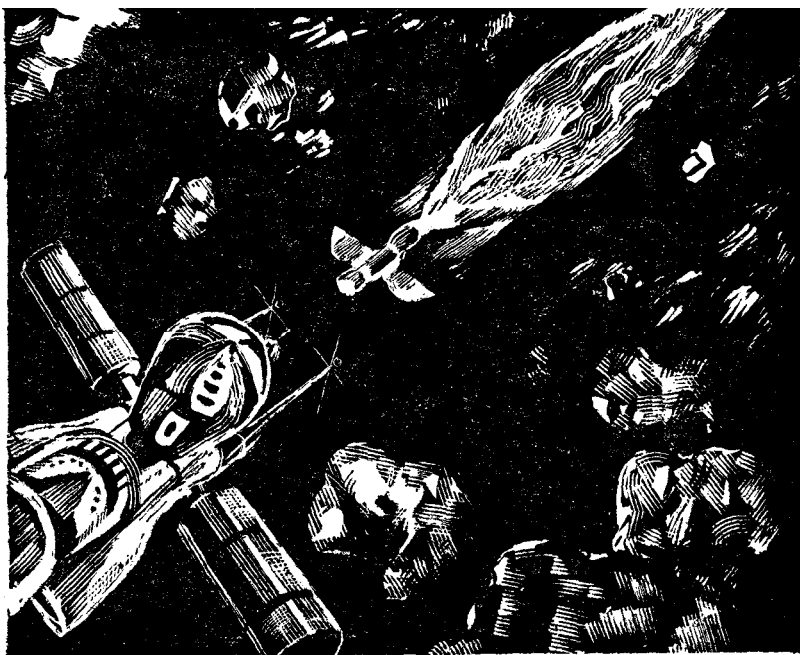
„Co to jenom může být?“ zeptala se spíš sebe než jeho. „Co se s nimi děje?“

„S vlnami?“

„Ano.“

„Už jsem ti říkal,“ odpověděl nevrle. „Cosi je požírá. Nějaký kosmický bubák!“

„Uklidni se,“ řekla, „kdyby to byla například nějaká hornina, která pohlcuje nebo tlumí vlny, byl by to nejúžasnější objev posledních padesáti let.“

„Promiň,“ usmál se ironicky, „já zapomněl, že se zajímáš taky o mineralogii.“

„Samozřejmě,“ řekla, „ale...“

„Jak jsem na tom s časem?“ skočil jí do řeči.

„Normálka. Ale už si musíš, drahý, kontrolní desku hlídat sám,“ řekla s vlídným klidem. „Za dvacet sekund začínám.“

Umlkl. Jediným pohybem přepínače si promítl na pilotní obrazovku základní údaje z kontrolní desky — plánovanou rychlost, dosaženou rychlost, korekce rychlosti a zásoby energie v pohonných centrech.

„V pořádku,“ řekl, „jedeme na věc, Alko.“

„Jedeme na věc,“ odpověděla, „a...“

„Teď!“

Prvním výstřelem, neomylně, jako na cvičném videofilmu nebo jako při soutěži palubních střelců dálné kosmické plavby, zničila Alka jediným zásahem paprskometu nevelký kus meteoru, který se vynořil těsně před nimi.

„To je děvče!“ povzdechl si nadšeně.

Tak začala hlavní část úkolu kosmoletu BK 803. Část, která měla rozhodnout o všem.

Ale než přistoupíme k jejímu vylíčení, zmiňme se ještě o tom, že ve vzdálenosti zatím neurčené od BK 803, rychlostí nám zatím neznámou, pohybuje se další bojový kosmolet: pomocný kosmolet Exploratora BK 804, který řídí ochranný robot (typ ROB 11/48 model A saturnské výroby), kterému Ion Soggo říkal prostě Robík.

Zmiňme se také o tom, že daleko před BK 803, právě v okamžiku, kdy Alka zasadila svůj první ohňový úder vlnám kamenné Černé řeky, vybuchl na Exploratoru krátký poplach.

„Veliteli!“ volal hlas. „Poruchy na detekčních aparátech, Veliteli, střílejte!“

Když Alek zaslechl toto volání, ani sebou netrhl, vždyť přece na ně čekal!

Ani neztrácel čas na odpověď. S neurčitým výhružným úsměvem na rtech zahájil Alek Roj palbu na Černou řeku. Přestože paprskomet ovládaly dvě tak neobratné, pomalé a primitivní nástroje, jako jsou lidské ruce a lidské oči, byla to palba účinná. Vstříc Exploratoru se dál valily kamenné vlny a kamenné shluky, obrovské balvany i štěrk, obrovské plameny i drobné jiskry. Alek je s úsměvem lapal do kotoučku zaměřovače. Vzpomněl si dokonce na slovo „nenávidím“.

„Nenávidím,“ zašeptal a rozbil největším z bílých plamenů obrovskou pórovitou hmotu meteoru.

„Nenávidím,“ řekl, a po shluku drobných skalek se přehnalo hejno miliónů jisker.

Vzápětí, protože nastala krátká pauza, zeptal se chvatně:

„Pozor, Explorator! Můžeš zjistit příčinu nebo zdroj poruch ve vysílání a příjmu?“

Na odpověď musel dlouho čekat. Mozek Exploratora chtěl jistě vykonat rozkaz co nejsolidněji a tvrdošíjně hledal odpověď. Konečně odpověděl, ale ne tak, jak měl v úmyslu.

„Mluví Explorator,“ ozval se hlas, „nedovedu je určit, veliteli.“

Jenomže velitel nevěnoval té odpovědi přílišnou pozornost.

Znovu páčil velkými dávkami, od nichž jako by chytal plamenem celý kosmický prostor.

8

Bitva lidí proti Černé řece od prvních výstřelů z Exploratora. a kosmoletu BK 803 pokračovala podle harmonogramu vypracovaného supermozkem na hlavní základně.

Přesný popis této bitvy přešel do dějin, stal se námětem přednášek na vyšších kursech hvězdné pilotáže. Ostatně průběh této bitvy se nedá vyličit tak, aby se aspoň částečně blížil skutečnosti, bez řady vědeckých pomůcek, jako je mapa Dvanáctého sektoru, bez dokumentárních záznamů a kontrolních zápisů, bez televizních reportáží natáčených současně vnějšími a vnitřními kamerami Exploratora.

Musíme se zde omezit na několik nejobecnějších a nejstručnějších informací.

Zde jsou:

Dne 8. března roku 862 rané kosmické éry, přesně v patnáct hodin padesát jedna minut a šest sekund (s přesností na jednu setinu sekundy) podle pozemského greenwichského času, platného pro celou sluneční soustavu, zahájily lidské osádky na kosmoletu BK 803 a na Exploratoru souběžně pokus o proražení průrvy v Černé řece.

Vypadalo to do jisté míry tak, jako by se dva malí červíčky pokoušeli prorazit tunel obrovskou a neuvěřitelnou rychlostí se řítící pohyblivou skalní stěnou. Měli totiž v úmyslu pomoci té štoly vyprostit dva další, kamennou lavinou uvězněné červíčky.

Protože postup prací pro tyto broučky vypracovaly nejznamenitější lidské intelektu, zahájili červíčky svou akci neobyčejně moudře a přesně. Neproráželi svůj tunel slepě a bezmocně. Měli výpočty a hledali zmizelé poněkud šikmo ze strany a postupovali nejkratší cestou k místu, kde měli být trosečníci.

Místo, kde hledat červíčky zapadlé v kosmické lavině, nebylo bohužel přesně známo. Značnou měrou musela posádka BK 803 vést své pátrání „po čichu“, situaci ohromně znesnadňovala okolnost, že se zachránci od jistého okamžiku pohybovali načisto jako slepci. Zachovali si sice možnost používat zraku, jenomže již tisíce let bylo známo, že v kosmickém prostoru chrání pouze radiolokátory a detekční paprsky.

Další a obrovské nebezpečí představovaly samy zbraně, kterých zachránci používali.

Kontrolované automaty zasahovaly pozitronové paprskometry cíl na předpokládanou vzdálenost s přesností na centimetry. A stačil normální titanitový štít, (který měly všechny mechanoplanety, kosmolety nebo třeba i kosmoskafandry), aby člověk ocitnuvší se v bezprostřední blízkosti plamenů, ale mimo jejich přímý dosah, mohl se zachránit.

Jenomže nyní, při akci proti Černé řece, ovládaly paprskometry BK 803 jen lidé a jejich nedokonalé smysly. O opravdové přesnosti se nedalo ani snít. A ten, kdo by se dostal do přímého zásahu plamenů, byl by neodvolatelně ztracen a žádný titanit by nebyl s to ho ochránit.

A proto také, jakmile bylo hlavní základně jasné, že ani paprskometry Exploratora, ani paprskometry BK 803 nebudou moci pracovat pod řízením automatů, pohlédli na sebe Mike Antonov a Nazim Sumero s opravdovou hrůzou.

„Ztratili spojení,“ řekl pomalu Mike, „znamená to, že provedou akci bez pomoci automatů?“

„Ano,“ zašeptal Nazim.

„A co bude...,“ začal novou větu Mike.

„Kdyby...,“ řekl Nazim.

Jenomže žádný z nich tu myšlenku nedokončil.

Tehdy promluvila Dolores. Prodělala chvíli strachu a neklidu dříve než oni. Ted už byla nejenom klidná, ale i plná naděje.

„O čem si to povídáte?“ zeptala se s předstíranou lhostejností.

Neodpověděli.

„Čekám,“ řekla důrazně.

V ústřední kontrolní kabině, kde byli, vládlo ticho. Na obrazovce bylo vidět proud Černé řeky, jenomže Dvanáctý sektor byl již přece jen příliš daleko, aby bez pomoci Exploratora, nebo přinejmenším vysílačů na kosmoletech, dostali zvětšený obraz.

A nicméně a přesto se na temné kontuře Řeky objevovaly nějaké drobné zámkity jako odlesk nesmírně vzdálených a nesmírně slabounkých blesků. Kromě toho bylo slyšet už jen dýchání těch tří lidí

a huhlání supermozku, který neochvějně, i když nadarmo, čekal na první zprávy o akci proti Černé řece.

„Poslyšte,“ zvolala Dolores při pohledu na ty drobné záchvěvy světla v hlubině Černé řeky. „Oni už zahájili akci.“

Nazim přisvědčil.

„Toho se právě bojím.“

„Nejodvážnější pilot naší doby se bojí?“, ptala se Dolores. „Nevěřím.“

„Proti pozitronovým plamenům paprskometů neexistuje ochrana,“ řekl Mike.

Dolores s poněkud ironickým výrazem pokývala hlavou, stoupla si mezi ně a opřela si ruce v bok. Všichni tři hleděli na obrazovku. Dolores je přitáhla trochu k sobě.

„Mohli jsme jednat jinak?“

„Ne.“

„Byla jiná možnost záchrany?“

„Ne.“

„Měli jsme děti zachránit stůj co stůj?“

Chvilé ticha.

Dolores se usmála výsměšně i něžně.

„Popřemýšlejte si, mládenci,“ řekla. „Tak chtěl jednat Robík, a oni sami mu v tom zabránili!“

„Jsou to ještě děti,“ zavrčel Nazim.

„Ne,“ řekla Dolores, „jsou to myslící lidé. Už hezkou řádku let jsou to myslící lidé. Nestačí?“

„Stačí.“

„Myslíte si,“ ptala se dál, „že by nám odpustili, kdybychom zachránili jenom je?“

„Myslím, že ne.“

„Myslíš?“

„Vím, že ne.“

To poslední „ne“ řekli Mike a Nazim současně.

Mike se podíval na Dolores pohledem ještě moc a moc utrápeným.

„Děkuji ti,“ řekl.

Pohladila ho po hřívě šedivých vlasů. „Dnes ti jich přibýlo,“ pomyslíla si.

„Jenomže já...“, začal Nazim, „na to nemůžu nemyslet...“

„Dost,“ řekla Dolores, „ty... nejstatečnější! Proč se chováš je-jich jménem jako zbabělec? Nežádali tě o to!“

Mike se obrátil na supermozek.

„Řekni nám, nechovají se oni jako zbabělci?“

Všecky obrazovky, panely a ciferníky supermozku zazářily intenzívním světlem. Supermozek měl přece „výkon“ trilionu současně probíhajících operací. Přesto neodpovídal na nekonečných sedm sekund dlouhých jako věčnost.

Nakonec prohlásil s patrným rozhořčením v hlase:

„Supermozek to neví.“

Dolores se dala do smíchu. Samozřejmě: co je to za pitomost, ptát se supermozku na odpověď, když chudinka nemá žádné přímé podklady? Bylo jí ho líto.

„A jakou máš hypotézu?“ zeptala se.

Nejskvělejší mechanický mozek sluneční soustavy, který v poslední době pracuje na Tritónu pro základny a střediska z Desátého tisíce, se tentokrát zřejmě zaradoval. Odpověď padla okamžitě:

„Mám hypotézu,“ pronesl jeho moudrý hlas, „že mohou, ale nemusí.“

Po těchto slovech supermozku, spokojeného se svou odpovědí, dali se Dolores, Mike a Nazim toho dne poprvé do veselého smíchu.

A smáli se dlouho, přestože ještě nic nebylo známo a nic nebylo rozhodnuto. Ale v jejich hlasech zazvonila naděje, i když — jak se dalo předpokládat — celá akce proti Řece teprve vstupovala do nejobtížnějšího stadia.

První, koho napadlo, že před ohněm paprskometů, nic neskýtá ochranu, byl Alek. Napadlo ho to dříve než Alku a Iona, protože Explorator zahájil akci dříve než BK 803. První pomyšlení, že před palbou jeho paprskometů nikoho neuchrání ani nejsilnější titanitový štít, bylo v tento zlý den nejhorším zážitkem ze všech.

A přitom se Alek jaktěživ necítil tak strašně osamělý jako právě v těchto chvílích. Byl sice s ním a bděl nad jeho vlastní bezpečností

sám Explorator, ale o takovou společnost mu přece nešlo. Kéž by se vedle něho octl aspoň na chvíli kterýkoli člověk chápající a přátelský. Anebo alespoň takový poločlověk jako Robík. Jistě by nedovedl pochopit, oč jde. Určitě by se zeptal svým zdvořilým hlasem: „Čeho se bojíš, když tobě nebezpečí nehrozí?“ V nejlepším případě, kdyby se Alek ohradil, omluvil by se mu a vysvětlil, že bohužel není člověk a že zvláště vůči citovým konfliktům bývá zcela bezradný. Přesto si Alek se smutkem v duši říkal, že i takový „rozhovor“ by pro něho znamenal velice šťastnou událost.

Alek se pokoušel zapomenout. Lapal do kotouče zaměřovače stále nové a nové přilétající olbřimy. Mačkal tlačítka a pedály parprskometů. Ničil postupně vlnobití a katarakty Černé řeky. A při tom se ze všech sil snažil nemyslit. Vůbec nemyslit. Ale cožpak si člověk vůbec může pomyslit, že nebude myslet? Vždyť přece samo myšlení na nemyšlení je vlastně myšlení!

„Nebud' pitomec!“ okřikl se zlostně.

„Promiň, veliteli, nerozumím,“ ozval se přeuctivý hlas Exploratora.

„Mlč,“ zvolal Alek zcela vyvedený z rovnováhy jeho nečekanou reakcí.

„Provedu,“ zašeptal hlas.

Alek se zastyděl. Ani ne proto, že vše — až na jeho vlastní myšlenky — bylo zaznamenáno a zapsáno v mechanické paměti automatu, ale že se později celý svět doví, jak se Alek Roj utrhł na Exploratora.

Styděl se sám před sebou.

„Odvolávám rozkaz,“ řekl, „a omlouvám se.“

„Slyším. Není zač.“

Alek umkl, protože se na Explorator valila nová vlna meteoritů, tentokrát drobných jako krupobití a jako krupobití hustých. Pak se zeptal:

„Pozor! Exploratore! Otázka.“

„Slyším, veliteli.“

„Za jak dlouho už se přiblížíme k těm místům v Řece, kde ztroskotaly Alfa a Beta?“

Explorator odpověděl bez váhání:

„Za dvanáct minut.“

„Už?“ zašeptal zděšeně.

„Za jedenáct minut padesát devět sekund... padesát osm sekund...“ odpočítával přesný čas.

V prvním okamžiku chtěl Alek znovu dát rozkaz, aby mlčel, ale pak se dokonce zaradoval. To je přesně to, co potřeboval.

Jenom ať povídá!

„Explorator! Nepřerušovat odčítání času!“ poručil.

„Provedu,“ odpověděl, „padesát pět... padesát čtyři... padesát tři...“

Alek se usmíval, když přimhouřil oči a zakryl kotoučkem zaměřovače nový shluk meteoritů řítící se na Explorator a sešlápl palebný pedál.

Do prostoru vylétl další sloup ohně, jehož nejvzdálenější záblesk dolétal až na obrazovku hlavní základny, vzdálené osm tisíc miliónů kilometrů.

„Jaký máme čas?“ zeptala se Alka.

„Přesný.“

„Za jak dlouho k nim můžeme doletět?“ zeptala se.

Ale Ion se zarazil, poněvadž z jejího hlasu vycítil, že má pláč na krajíčku.

Neptal se, co se stalo. Také on již pomyslel na to — co v základně na Tritónu zděsilo Mika a Nazima, co tak trápilo Alka na Exploratoru a co nyní hrozilo výbuchem pláče v Alčině hlase.

Ale nedocenil ji.

Než stačil odpovědět na její otázku, promluvila docela nenuceným hlasem:

„To trvalo jen chvílku, Ione,“ řekla, „vylekala jsem se. Ale už je to pryč. Řekni, kdy už se dostaneme do prostoru, kde můžou být?“

Ion na okamžik znovu vypnul motory a prohlédl souhrn údajů na kontrolní desce.

„Za jedenáct a půl minuty.“

„Cože!?“ div nevykřikla.

„Pokud naše chronometry pracují přesně,“ řekl přísným hlasem.

„Ty myslíš, že by mohly kiksnout?“ zeptala se.

„Možné je všechno,“ odpověděl.

BK 803 letěl již několik desítek sekund jakousi křivolakou, ale zřetelnou chodbou, proraženou v hustém proudu kamenných ker.

Struktura černé řeky se kolem kosmoletu opět změnila. Místo obrovských kusů, beztvarych a tak černých, že byly dokonce černější než věčná kosmická noc, která je obklopovala, objevila se nyní hustá a v záblescích paprskometu třpytivá plocha drobných meteoritů. Obklopovala je ze všech stran. Jako kry na řece, jako ledová lavina, v níž se rysuje úzká, jakoby prorubaná ulička.

Zabodnout se do takové kaše?

To bylo horší než náraz přídí kosmoletu do mohutného skalního masívu. Od rostlé skály by se při troše štěstí odrazili jako míč, dokonce bez větších škod. Zato v takové břečce by utonuli jako ve formalínovém bahně na Venuši.

„Ione,“ řekla Alka hlasem tak zvláštním, že se Ion zachvěl.

„Co se stalo?“ zašeptal.

„Ione!“ řekla horečně. „Ta průrva, kterou teď letíme, nepovstala sama sebou. Co myslíš, jak vznikla?“

Pochopil. A srdce se mu rozbušilo bláznivou radostí.

„To je fakt!“ zvolal. „Alko, člověče! To museli být oni!“

„Dávej radši pozor,“ odbyla ho předstíranou podrážděností, ale ve skutečnosti se štěstím v hlase — a o tom věděla už jenom ona — s očima plnýma slz.

A tak přestože se Ion div nezapíchl do toho třpytivého meteorického bláta Černé řeky, nejdůležitější byla jedna jistota: že jsou na čerstvé stopě Alfy či Bety, nebo s největší pravděpodobností jich obou.

Ion okamžitě provedl opravu kursu. Na chvíli ještě hrozil náraz přídě BK 803 do meteorické kaše, ale palba ze dvou malých postranních paprskometů včas očistila prostor dostatečně hluboko, aby kosmolet BK 803 unikl srážce.

„Uff,“ odfrkl si Ion. „Jsem já to kus pitomce!“

„Nepřeháněj to,“ zasmála se, jako by zaspíval pták. „To je lidský.“

„Je to jasně jejich stopa! Jasně, jasně!“ opakoval a opatrně vedl BK 803 tou štolou nebo (jak to nazvat) tím tunelem v meteorických krách.

„Už by měli být blízko,“ zašeptala, „vypnu paprskomet.“

„Správně,“ řekl.

A hned potom zazpíval jako hrdinský tenor hloupoučkou árii.

„Je to sprá — Je to sprá — Je to sprá-á-á-vné!“

Oba se dali do smíchu.

Na kontrolní desce se míhaly číslice minut a sekund dělících je od setkání s Alfou a Betou. Byli už blizounko.

„Hop, hop!“ zvolala Alka, jako kdyby si vyběhli na malý výlet do pozemských hor a maloučko zabloudili v mlze.

Byl to docela milý a bláhový nápad. A dokonce Ion jím byl okouzlen.

Chtěl odpovědět stejným zvoláním, které ostatně znal jenom z pozemských videofilmů, protože na Saturnu by se ani nejsrdnatější člověk nepokusil „maloučko zabloudit v mlze“ a určitě už by se nepokoušel o záchranu voláním „hop hop“. A tak se usmál, otevřel ústa a...

Najednou, jako kdyby se před nimi, či spíše kolem nich otevřelo peklo běsů. Peklo plné démonů řevu, vřískotu, jekotu a křiku. Démonů pomateného blábolení a šílené vřavy.

„Co je to?“ zařval Ion ze všech sil.

„Ione!“ zvolala ze všech sil Alka. Neslyšeli jeden druhého.

A jako by se vůbec nic nedělo. Na obou obrazovkách se obraz ani nehnul. BK 803 se dál pomalu pohyboval na slabý tah tunelem proraženým v meteorických krách.

A okolo nich se opravdu rozpoutalo peklo plné vyjících běsů. Obklopil je totiž strašlivý hluk: řev tisíců křičících se hlasů, jekotu a smíchu jako volání tisíců zatracenců, nebo prostěji: jako řev tisíců šílených rozhlasových vysílačů.

Chvilku neslyšeli ani vlastní myšlenky.

Oba pochopili to hlavní, že v tuto chvíli není důležité ani přijít na kloub tomu výjimečně ohavnému úkazu, ani ho utišit, ba ani se pokusit o navázání kontaktu mezi sebou, což bylo právě teď zcela nemožné. Důležité bylo jenom jedno: udržet BK 803 v kursu a nedat

se vtáhnout mrakem drobných meteoritů, který čím dál víc houstl. Nyní byli oba dva odkázáni už pouze na sebe samy, na svůj vlastní zrak a hmat.

Byla to pravda? Byli od sebe nanejvýš dva metry.

Ano. Ale žádný z nich si teď nemohl dovolit odtrhnout třeba na sekundu pohled od kontrolních obrazovek. A právě proto — přestože byli tak blízko sebe — byli najednou skutečně osamělí. Oddělovala je od sebe nepřekonatelná hradba hluku, řevu a vytí.

„Co je to za hnus?“ vztekal se Ion. „Co je to za zatracený hnus!“

A vtom to *uslyšeli*. A sotva to uslyšeli, pochopili.

Nuže, z toho šíleného řevu vyskakovaly známé zvuky, známé hlasy. Bylo to tak, jako kdyby se ve velkém davu a ze všech stran ozývalo jen několik různých hlasů a jako kdyby ten jejich celkem nevelký počet slov byl stokrát nebo spíš tisíckrát znásoben do tisíců beznadějně pomíchaných slov, vět, výkřiků a volání, z nichž najednou uslyšeli hlas Heleny Soggové!

Ten hlas opakoval poprvé, podruhé:

„Musíte za prvé: veškerá hlášení... Musíte za prvé: veškerá hlášení...“

Helenu přerušil, či spíše zároveň s ní volal pilot Marim: „Základna na Tritonu...“, zatímco z jiných stran dvacet tišších hlasů Heleny Soggové a čtyřicet křiklavějších hlasů Marima opakovalo jiná slova a útržky vět a pak se ještě ozývaly hlasy Jana a Čandry Rojových a hlas Mika Antonova i jeho, Ionův vlastní hlas, který pak z jedné, z druhé, z třetí, z desáté strany hulákal s ustavičnou a vražednou veselostí: „To je fakt! Alko, člověče, to museli... To je fakt! Alko, člověče, to museli... To je fakt! Alko, člověče, to museli... To je fakt! Alko, člověče, to museli...“ A potom opět hlas Ormův: „Pozor, Alfa,“ a Čandřin hlas: „Buď klidný,“ a volání Marima: „Volám hlavní základnu!“ A najednou ze všech stran Alčin smích, veselý jako zpěv ptáka, který však tím, že byl tisíckrát zesílen a znásoben, změnil se v něco opravdu hrůzného.

Ion se zoufalstvím pocítil, že se mu roztrásly ruce a že na chvíli bude muset odtrhnout oči od obrazovky. Že už nic nechápe a ze všeho si začíná zoufat.

„Co je to za šílenou ozvěnu?“ vykřikl vztekle, aby aspoň na okamžik sám v sobě přehlušil ten bláznivý řev tisíců známých, avšak nelidsky cizích slov.

„Ano... ozvěna,“ opakoval v duchu.

A od toho slova, nebo snad díky jemu bylo všechno tak oslnivě jasné jako sluneční svit na Merkuru. Ty prokletě známé a prokletě cizí zvuky musely být prostě hlasy, které vzlétly do prostoru na hřbetech rádiových vln a byly chyceny do jakési záhadné pasti. Nyní se v ní třepotají jako ryby v síti, a protože se nemohou dostat ven, vracejí se tisícinásobnou ozvěnou.

Od chvíle, kdy pochopil, oč jde, stal se ten virvál pro něho nerosvnatelně snesitelnějším, jako by se ztišil. Ion se mohl zase soustředit na pozorování obrazovky a kontrolu řízení.

Ještě jednou a se znásobenou silou rozkřičely se hlasy Heleny a Čandry a tisíckrát znásobená Alka se zasmála z tisíce stran. Ale po několika sekundách hluk opravdu tichl, vzdaloval se, mizel...

Dole na obrazovce přečetl Ion číslici „čtyři“. Čili k Alfě a Betě už jim zbývaly pouhé čtyři minuty letu! Ne! Nechtělo se mu věřit, že je to skutečně pravda.

Jak mu určil program, zmenšil Ion tah na nejnižší samostatnou rychlost. A právě v tom okamžiku se Ionovi zdálo, že prostě... ohluchl. Nastalo totiž zázračné, sametové ticho.

BK 803 se nyní pohyboval štolou mírně se rozšiřující. Proud drobných meteoritů trochu zřidl. Ion koukl koutkem oka na Alku ale bleskově se vrátil pohledem na obrazovku. Nebyla tam! Opustila své místo!

Zbláznila se ta holka? Chce zahubit sebe, mne, nás všechny? pomyslí si plný zoufalství a vzteku.

Jak se to mohla opovážit? Za první: opustila palebné postavení, za druhé: opustila ochrannou kombinézu, za třetí: vůbec zmizela ze zorného pole. To přece stačí, aby ji diskvalifikovali v prvním kole!

Ale vtom ucítil s úžasem, že z něho spadá ochranná kombinéza. Protože na okamžik ztratil vládu nad řízením, vrhl se zoufalým pohybem na brzdy. Zdálo se mu, že se kosmolet BK 803 hned v tom zlomku vteřiny, ponechán sám sobě, zaboří do bílé, mihotavé stěny meteoritů.

Ale to se mu jen zdálo.

Protože na rezervním pilotním stanovišti uviděl sedět... Alku.

„Převezmi zpátky řízení,“ řekla klidně. „Ale honem!“

Provedl rozkaz instinktivně, ale zároveň i s plným přesvědčením. Už byl na její straně. Už věděl, že si počínala svrchovaně moudře.

Alka se však chtěla omluvit.

„Omlouvám se, veliteli,“ řekla rychle. „Za prvé: opustila jsem své stanoviště, abych přerušila rádiový příjem. Ten rambajs byl na zcvoknutí!“

„Si myslím,“ řekl.

„Za druhé,“ pokračovala, „mohla jsem opustit palebné stanoviště, protože v tomto pásmu se už nesmí střílet. Za třetí,“ rozvíjela dál svou myšlenku, „domnívám se, že bylo nutné vypnout kombinézu. Musíme mít přece možnost se domluvit, a v kombinézách funguje jenom rádio. Tak co?“

„Jednalas bezvadně.“

Alka mrkla na kontrolní desku.

„Už jenom minutu,“ řekla udýchaně. „Jakou máš rychlost?“

„Dvě stě za sekundu.“

„Tak vidíš,“ zašeptala.

„Správně,“ řekl, „dost řečí. Za deset sekund ticho na palubě.“

Nedovedla se ovládnout. Opět se v ní na okamžik probudil duch geologa.

„Jak vzniká ten rozhlasový čurbes?“ řekla si. „Tak může působit jediné nějaká hornina. Pohlcovač vln? O něčem takovém jaktěživ nikdo neslyšel. Senzace! Nebo...“

„Ticho!“ řekl Ion velice ostře.

„Rozkaz, veliteli, ticho,“ opakovala pokorně.

Ion brzdil. Srdce mu bušilo jak nikdy v životě. Neměl žádnou jistotu, že Alfu a Betu skutečně objeví na minutu přesně podle předpokladu supermozku z hlavní základny. Avšak jeho povinností bylo během této minuty snížit rychlost kosmoletu na nulu.

Brzdil velice pomalu a opatrně, ale stejně mu to vehnalo krev do očí, do úst, do špiček prstů, do nosu. A Ion najednou uviděl ke svému velkému úžasu, že mu z nosu ukápala přímo na ruku rudá krupěj krve.

To jsem taková padavka? pomyslí si. No jasně, nemáme na sobě kombinézy.

Ale zároveň s tichým uspokojením zjišťoval, že to jde ideálně. A že vlastně s takovými zkušenostmi bude mít „automaticky“ vyřešen problém přijímací zkoušky na Školu vysokých rychlostí.

Nedomyslíl tu myšlenku do konce. Přes rozkaz a povinnost zachovávat ticho, on, Alka — ta hlavně — vykřikli najednou:

„To jsou oni! To jsou oni! To jsou oni!“

9

A tak se setkali přímo v propastech Černé řeky na pomezí Dvanáctého a Třináctého tisíce.

„To jsou oni!“ vykřikla Alka.

„To jsou oni!“ zvolal Ion.

A v kosmoletech Alfa a Beta se shromáždily obě posádky před obrazovkami a monitory.

Všichni už věděli, že se tady na palubě BK 803 nemohl objevit nikdo jiný nežli děti z Exploratoru. Na Alfě tuto možnost propočítal půl hodiny po utonutí v Řece sám Marim, v Betě ten fakt předvídal slavný astrograf Hieronymus Broškidze. Ale ve skutečnosti jediné Čandra Rojová a Helena Soggová věřily, že k tomu setkání dojde, a právě ony měly službu na pozorovatelnách svých kosmoletů. Osud je spravedlivě odměnil: Čandra Rojová na Betě a Helena Soggová na Alfě konečně uviděly to, nač tolik čekaly, a volaly hlasitě na všechny strany:

„To jsou oni! To jsou oni! Podívejte! To jsou oni!“

A teprve za delší dobu se na obou kosmoletech ozvala předepsaná hlášení pozorovatelů:

„BK se přiblížil na dohled. Vzdálenost dvacet kilometrů. Světelná signalizace.“

A je samozřejmé, že až na piloty se ihned seběhly k obrazovkám a monitorům celé osádky, že svá místa opouštěli i nejzodpovědnější a nejvíce se ovládající lidé. A odehrály se při tom neuvěřitelné scény a příhody, takže by se dalo říci, že došlo přímo k pohoršlivým výstupům.

Ale nedivme se tomu porušení kázně.

Ještě před krátkou dobou byli členové obou osádek přesvědčeni, že se nenávratně boří do bezedných hlubin, že se už nikdy nevrátí mezi své, na planety mateřské sluneční soustavy, že jim není pomoci.

Nikdo však neměl v úmyslu pokorně se smířit se smrtí. Proto na obou kosmoletech brzy zahájili práce, které měly bojovat o život, o vzduch, o potraviny.

Jedním z prvních úkolů bylo přistoupit k řešení problému, jak spojit Alfu a Betu. Byly už vystřeleny první mechanické úvazy a oba kosmolety již hodinu letěly vedle sebe.

Souběžně zahájily práce vědeckovýzkumné týmy utvořené ihned po katastrofě: tým pro potraviny, tým pro spojení, tým pro zkoumání možnosti návratu a tým pro průzkum Černé řeky.

Lidé zahájili práci normálně a klidně. Ti, kdo rádi žertovali, vtipkovali jako obvykle. Orm Soggo zpíval, Marim si pískal jako opilý pták. Všichni byli ostatně plni života jako pokaždé, kdy stáli před novými úkoly, a ty tentokrát byly mimořádně obtížné.

A jinak? Vypadalo to, jako by se nepříhodilo nic mimořádného (až na to, že se s Černou řekou do propasti bez dna a konce řítí i Alfa a Beta).

V obou kosmoletech sice věděli, že ještě mají jakousi naději na záchranu, ale jak už jsme se zmínili, nikdo kromě Čandry a Heleny v ni nevěřil.

Když se tedy v obou kosmoletech ozvalo volání:

„To jsou oni!“ a potom:

„BK803 se přiblížil na dohled...“, nikdo kromě pilotů Marima a Orma nedokázal ovládnout touhu podívat se na blížící se pomoc.

Přihlíželi mlčky. Lidé tiskli ruce Heleně, Janovi a Čandře. Někdo řekl: „Dokázali nemožné.“ A kdosi jiný: „Přátelé, máme naději na záchranu díky třem dětem.“

Lidské myšlenky chodí po stejných cestách. Podobně jako přednedávnem v hlavní základně opravila Dolores Nazimova slova, stejně tak nyní na Alfě protestoval jeden z největších matematiků světa, Ebenezar Lion, proti slovíčku „děti“.

„Máme naději na záchranu,“ řekl, „díky třem odvážným lidem.“

Naslouchající mlčky přitakali. Oči rozjasněné novou nadějí hleděly na kosmolet BK 803, který udržoval stálou vzdálenost od nich a (jak stanovil plán supermozku) seznámil je se situací pomocí světelných signálů.

„To je překvapující,“ zašeptal Lion Heleně Soggové. „Kdo z nich pilotuje?“

Helena měla svou domněnku, ale slůvkem se o ní nezmínila.

BK 803 sděloval světelnými signály:

„Ion Soggo, Alka Rojová na palubě BK 803 přiletěli na rozkaz hlavní základny. Náš úkol: vyvést kosmolety Alfa a Beta z černé řeky k Exploratorovi. Odpovězte: máme vás vzít do vleku, nebo jste schopni letu vlastními silami?“

Alfa a Beta okamžitě odpověděly, že se mohou pohybovat samy. Předpoklady supermozku se potvrdily i v této věci.

BK 803 signalizoval další instrukce:

„Pozor, Alfa! Pozor, Beta! Program nejbližších prací: BK 803 vás předletí a povede vás jako první. Potom nepřetržitou palbou prorazí cestu v prostoru. Alfa a Beta ho budou následovat v nejkratší možné vzdálenosti. Cíl manévru: setkání s Explorátorem, který letí k nám a prorazí průlom v řece meteorů. Konec. Potvrdit příjem. Opa-
kovat program.“

Když Alfa a Beta potvrdily příjem zprávy, zůstala na pozorovatelnách už jenom služba, která udržovala optické spojení s BK 803. Na Alfě to byli Lion a Helena, na Betě krásná Vladimíra Alfieriová a její snoubenec Kyamoto, zatímco ostatní, mezi nimi i Jan a Čandra, se vrátili na svá pracoviště.

V obou kosmoletech nastalo ticho. Lidé si raději nehleděli do očí. Utichl smích. Skončilo nadšení nad činem „dětí“.

Mlčeli tak, jako kdyby neprozřetelně vyřčená slova mohla způsobit nějakou nenahraditelnou škodu, ohrozit průběh událostí.

Jedině Jan a Čandra po návratu z astrochemické laboratoře vyměnili několik tichých slov.

První promluvil Jan. Nemohl unést neklid, a téměř zoufalství, odrážející se v očích Čandry, i když se je neobratně pokoušela zakrýt úsměvem.

„Bojíš se?“ zašeptal a objal ji paží. „Moc se o ně bojíš?“

Zavrtěla hlavou.

„Nejde jen o to,“ řekla poměrně klidně. „Nejde jen o to, že poprvé v životě umírám strachem o děti...“

Co měl odpovědět na taková slova, když ani on nebyl s to soustředit myšlenky? Mlčel, Čandra pohlédla na manžela a ihned jeho mlčení pochopila. Pohládila ho rukou po čele.

„Strach o ně nám nijak nepomůže, Jene,“ řekla. „Horší je možná něco jiného. Jestli to všechno, i když budou jednat, jak je třeba, jestli

to všechno nezlomí je i nás tím bolestněji, že už jsme znovu získali naději.“

„Na to nemysli.“

„Jak na to nemám myslet!“ zvolala.

Stiskl jí ruce.

„Čandro!“ řekl. „Bylo by to pro nás snadnější, kdyby zůstaly v bezpečí aspoň děti. Ale pomysli si: co by si ony myslely o svém životě později, za rok nebo za pět let, kdyby věděly, že nám nepomohly, přestože nám pomoci mohly? Bylo by to pro ně horší než všechno zlé, co je může potkat tady. Ano, nebo ne?“

Zvedl Čandřinu tvář k sobě. Čandřiny nádherné oči byly jako v mlze, nevidomé, a dokonce cizí. Ale nakonec se do nich vrátil klid.

„Ano,“ zašeptala.

„Opakuj to ,ano‘ řekl s něžnou přísností.

„Ano,“ usmála se.

Sedli si na svá místa.

„Pokračujeme v analýze vzorků od čísla 43 do čísla 47 a 47b,“ řekl.

Na plášti jejich kosmoletu se usadil prach meteorů rozbitých parprskometem. Před setkáním s BK 803 si Rojovi předsevzali, že prozkoumají chemické složení jednotlivých usazenin. Jan se nyní rozhodl pokračovat v práci.

I v astrochemické laboratoři na Betě zavládlo ticho vlastní klidné, soustředěné práci. Takové, jaké již po několik minut panovalo na obou kosmoletech.

Jedině ještě na pozorovatelně Bety padlo několik tiše pronesených slov. To Vladimíra šeptala přímo do ucha Kyamotovi, který s ní měl službu:

„Až teď začínám opravdu mít strach.“

Pochopil. Mlčky přikývl a položil svou ruku na její. Pak, aby dodal odvahy sobě i jí, políbil ji na pobledlé tváře.

A právě v tom okamžiku kosmolet BK 803, signalizující světly: „Uvolněte dráhu! Předjíždíme vás! Uvolněte dráhu!“ pomalu míjel oba kosmolety.

„Udělalí již obrovský kus práce,“ zašeptal Kyamoto.

Dívali se iluminátorem.

Za iluminátorem se sunul v těsné jejich blízkosti němý stín BK 803 jako tělo rychlé, mrštné ryby, mrkající rubínovými očima.

V této době pracovala osádka na palubě BK 803 přesně podle programu:

Alka obstarávala signalizaci a Ion čekal s rukama na řízení na okamžik, kdy světelná signalizace skončí a on bude moci vyrazit.

Konečně Alfa a Beta potvrdily příjem zprávy, Ion pohlédl na Alku a chystal se říci: „Signalizuj: předjíždíme vás, uvolněte dráhu.“ Protože jim zbývala malá chvíle času, mohl Ion ještě dřív, než vydal rozkaz, říci dvě jiné věty.

První zněla:

„Teprve teď začíná skutečná práce, Alko, a teprv teď můžeme buďto všecko vyhrát, nebo všecko prohrát.“

Přikývla a hleděla mu zpřímá do očí. Dívala se a usmívala se tak slabě a laskavě, že se odvážil vyslovit i tu druhou větu.

Zněla takto:

„Protože existuje možnost, že... prohrájeme, chtěl bych, abys něco věděla: nikdy v životě jsem neměl nikoho z kamarádů ani přátel tak rád jako tebe.“

„Chtěla jsem ti říct totéž, Ione,“ řekla klidným hlasem. „Ale... už dost! Mám vyslat signál?“

„Ano. Předjíždíme vás! Uvolněte dráhu!“

Od tohoto okamžiku se na BK 803 rozhostilo ticho.

Jakmile Alka vyslala signál, vrátila se na stanoviště palubního střelce.

Ion zapojil tah „na jedničku“ a mírnou spirálou jako první předstihl Betu a potom Alfu. A vtom už se před nimi roztřípytila řeka těch podivných drobných meteoritů jako proud... čeho? Jako mrak diamantových sarančat! Alka okamžitě zahájila palbu ze všech pa-prskometů.

Bylo to jako úder obří pěstí: ve slité stěně miliardy meteoritů se otevřela dlouhá, úzká chodba. Napřed do ní vletěl BK 803 a vzápětí za ním se do průlomu ponořily oba další kosmolety.

Tak začal v hlubině Černé řeky rytmický a němý tanec tří kosmoletů.

Prosté figury toho tance se opakovaly s přísnou pravidelností: napřed palebný úder, který prorazí hlubokou průrvu v třepetavé řece, pak do toho tunelu vletí plavným skokem BK 803, zastaví se na okamžik před dalším výstřelem, dokud se těsně za jeho zády neobjeví Alfa a Beta, zářící zelenými obrysovými světly.

A pak?

A pak nový úder ohně, nový skok prvního kosmoletů a nový hladký přesun nádherných letounů, které ho následují.

A znovu: oheň, skok a plynulý let a znovu: plamen, přískok a sledování.

Na všech třech kosmoletech vládlo ticho.

Na Alfě a Betě sice nepřerušili rozhlasový příjem, ovšem jenom proto, aby zaznamenávali strašlivý halas, jaký vládl v masě těch podivných třpytivých meteoritů. Příjem byl samozřejmě nezvučný a ten jekot slyšely pouze přístroje zaznamenávající zvuky ve všech jejich podobách. Vládlo tam ticho, protože lidé mlčeli. Nevěděli nic víc, než co jim sdělila osádka BK 803. Bylo toho dost, aby si nezoufali, ale příliš málo, aby opravdu uvěřili ve změnu osudu.

Naproti tomu na BK 803 neměli na slova prostě čas.

Smíme dokonce riskovat tvrzení, že dvoučlenná osádka BK 803 neměla ani čas přemýšlet.

V této chvíli „myslely“ hlavně jejich ruce, jejich oči, jejich prsty tisknouce páky a jejich nohy na pedálech řízení palby.

Pro Iona byla důležitá jediná věc: zapojit tah, přesně v polovině skoku přibrzdit a těsně před novým Alčíným výstřelem zastavit úplně.

Pro Alku byla důležitá jediná věc: vyčkat okamžiku, kdy se přidá BK 803 taktak že nezabodne do stěny meteorů a pak: *ráz* — odpálit přední paprskomet, *dva* — vystřelit ze všech bočních a sešlápnutím obou pedálů dát salvu z hlavního paprskometu, *tři a čtyři* — plná palba.

Čas neúprosně míjel a oni ho museli honit. Čekala je ještě nadmíru daleká cesta k bodu, kde Explorator prorazil cestičku, cestičku ke svobodě a životu.

V prvním okamžiku byl pro Alka útok tisíců hlasů, výkřiků, vytí a vzdechů daleko větším otřesem než pro Iona a Alku. Explorator měl totiž daleko daleko citlivější přijímače a daleko hlasitější reproduktory než BK 803. První náraz zvukové vlny ho málem smetl na podlahu. Zdálo se mu, že zešílel, nebo že prostě nastala chvíle katastrofy a Explorator se pozvolna rozpadá pod úderý Černé řeky.

Naštěstí vykřikl:

„Ticho!“

Explorator uposlechl. Vypnul reproduktory.

„Co to bylo?“ zeptal se Alek vztekle a řezal řeku třpytivých meteoritů jako nůž máslo.

Explorator byl svědomitý:

„Lze předpokládat,“ řekl, „že před námi leží vrstvy látky, zvláštním způsobem pohlcující rádiové vlny.“

„Pitomost,“ zabručel a vyslal novou salvu přímo do vrstev té „látky“.

„Dost možná,“ souhlasil pokorně hlas Exploratora.

„A co když to není taková pitomost?“ zeptal se.

„Možná že to vůbec není pitomost.“

Musíme však vědět, že po celou tu dobu druhý, tichý Exploratorův hlas ani na okamžik nepřerušil odpočítávání času, který ještě zbýval do setkání.

První hlas se ještě zeptal:

„Mám vyslat robota pro vzorky?“

Alek dobře nezaslechl, o čem je řeč.

Proud zhoustl. Bylo těžké uchovat si správnou orientaci o směru a hloubce palby. Odpověděl mechanicky: „Ano, ano!“ A když se hlas ještě zeptal: „Kolik toho má být? Tuna? Dvě? Tři?“ Alek docela mimoděk opakoval: „Dvě tři.“

„Celkem pět?“ zeptal se Explorator.

„Správně,“ zasyčel a bodl nenávistně plamenem paprskometu do čím dál hustší neprůhledné stěny.

Taková zhovadilost! myslil si. Zrovna teď, když mám přiletět k nim, končí viditelnost! Zrovna teď neuvidím jejich světla..., neuvidím vůbec nic!

A co se stane, uvažoval v náhlém záchvatu zoufalství, když je zasáhnu, protože je nebudu vidět ani slyšet?

„Co bude, když dostanou zásah?“ zeptal se hlasitě.

„Konec,“ odpověděl Explorator. „Nebo...“

„Mlč!“ vykřikl, ale okamžitě se opravil:

„Hlásit čas!“

Hlas se poslušně vrátil k číslicím:

„Tři minuty... nula sekund...“

Čím změřit váhu každé takové minuty? Uvažte!

„Dvě minuty,“ řekl Ion, „padesát devět.“

Od této chvíle začal uplývat čas, na který měla Alka navždycky vzpomínat jako na nejhorší minuty svého života. Nedala na sobě nic znát a Ion nic neupozoroval. Ale opravdu to byl okamžik, kdy se všechny radostné naděje naráz rozplynuly a zmizely jako mlha a dým.

Tak už se nikdy nevrátíme, pomyslíla si. Nevrátíme se, nebudeme žít jako miliardy lidí, obyčejně nebo neobyčejně, ale v každém případě prospěšně. Naše jména napíšíou na pamětní desku padlých v kosmu a to je všecko. Ale... je to opravdu všecko?

Ion řekl:

„Dvě minuty padesát šest.“

Do setkání s Explorátorem zbývaly tedy bez čtyř sekund tři minuty. Zatím na palebném stanovišti bojového kosmoletu BK 803 na počítači munice, který měla Alka přímo před sebou, blikalo výstražné světlíčko s číslicí 126. Znamenalo to, že bojovému kosmoletu BK 803 zbylo střelivo už jenom na sto dvacet šest sekund. Alka pochopila, co to znamená: na posledních padesát sekund záchranné akce nebude mít střelivo. Mohlo by se zdát, že je to maličkost. Ale posledních padesát sekund se rovnalo dvaceti pěti zásahům plné palby. Dvacet pět oslňujících salv otevírajících cestu ke svobodě, k Exploratoru, do světa svobodného jednání.

Jednou, když se Alka učila plavat, stalo se jí, že jí chybělo už jen pár metrů ke břehu, a síly ji opustily. Viděla naprosto jasně břeh

řeky, květiny, lidské tváře. Nikdo se na ni nedíval a ona nebyla schopna vykřiknout.

Ty tři čtyři metry říční tůňky se najednou změnily v celou věčnost. A teď? Teď v kosmických vlnách Černé řeky se celá tehdejší hrůza ztisícinásobila nejukrutnějším způsobem. Padesát sekund... pouhých padesát sekund a... jak je to nekonečně dlouho!

Dokud všechno nebude rozhodnuto, nedá na sobě nic znát. Avšak snažila se při následujících salvách poněkud zmenšit průměr zásahů.

Získá tím něco?

Zatím pokračovala v palbě přesně podle plánu: ráz — malý přední, dva — boční plus celá dávka, tři a čtyři — plná palba.

Po každé salvě vyskočilo na ukazateli střeliva nové číslo, po každé nižší. Na konci vyskočí nula.

Předtím to ještě bude muset říct Ionovi. Ion zastaví BK 803 a ona zasignalizuje Alfě a Betě, že se to tedy nepodařilo.

Za nějaký čas se jim jistě poštěstí přejít na Alfu nebo Betu. Koneckonců jejich osud není tak zlý. Stejně Ion jako Alka budou s rodiči a taky... spolu. Ale co ostatní? Co bude s Alekem?

A vůbec: jak k tomu mohlo dojít?

Celou pravdu se nejspíš už nikdy nedovědí. Že by to byla chyba ve výpočtech na základně, nebo omezené schopnosti Exploratora? či zhoubný vliv té řeky, ze které nikdy nevybřednou? Ale nač hledat tak daleko? Nejspíš oni sami, bez pomoci automatů, zahájili akci příliš brzo, vyplývali čas i energii a znovu dokázali lidskou nedokonalost.

Alka stiskla zuby, nesmí brečet.

Už jenom čtyři výstřely. Někde tady, za stěnou meteorů, je připraven Explorator. Alek bude čekat nadarmo. Ale co udělá potom? Pokusí se je dohonit — nebo se vrátí?

Už jenom dvě salvy...

Alka se nadechla, aby řekla Ionovi, že musí zastavit BK 803.

Alek se už delší dobu neodvážil ani mrknout. Zarazil proud nepřetržité palby do třpytivé husté řeky malých meteoritů a vyčkával s nohama na pedálech velkého paprskometu. Explorator odpočítával poslední sekundy.

„Kde jste?“ Alek skoro žebрал. „Prosím vás, objevte se před Explorátorem!“ Je to nejspíš klam, že se Explorátorův hlas chvěje dojetím, když říká:

„Deset sekund... devět... osm...“

„Po zastavení palby okamžitě zapojit umělou gravitaci!“ vykřikl Alek. „Nejvyšší výkon!“

„Provedu... čtyři... tři... dva...“ říká Explorátor.

Ne, jeho hlas se vůbec nechvěje.

Kdy mám zastavit palbu? V který okamžik? Jestli ji zastavím pozdě, nic je nezachrání od ohně, horečně uvažoval Alek. A jestli ji zastavím příliš brzy, nedokážu jim otevřít cestu, uvažoval dál a čekal v napětí téměř šíleném na poslední slovo, na to Explorátorovo JEDNA, které mělo ohlásit jejich přilet.

Explorátor to slovo řekl. Alek zastavil palbu.

Zdálo se mu, že to dělá co nejpřesněji, jak je člověk vůbec schopný, a přesto...

A vtom se přímo před kuželem ohně mihl stín kosmoletu.

Ne, Alek se nemýlil!

Oheň se dotkl jednoho z kosmoletu, jen o něj zavadil, jen ho polechtal. Bylo to nejpovrchnější ťuknutí okraje plamene o okraj kosmoletu! Taktak že se o sebe ořely, plamen a letoun.

Ale proti pozitronovému ohni z paprskometu neexistuje štít.

Nelze se ho dotknout beztretně.

Kosmolet přitahovaný umělou gravitací Exploratora letěl již k němu, přímo a jistě jako holub vracející se do hnízda.

Alek si zakryl oči: kosmolet měl příd' useknutou plamenem. Letěl otevřený! Jako otevřená rakev.

Stalo se to takto: v okamžiku, kdy se Alka nadechla, aby řekla Ionovi, že došla munice, mihl se nad kosmoletem BK 803 nějaký stín. Stín protáhlý a štíhlý.

Stín kosmoletů.

Jeho světla signalizovala: „Plnou rychlostí! Za mnou!“ Tentýž signál, kterým Ion za sebou vedl Alfu a Betu.

„To je on!“ řekl Ion. „Nestřílej.“

Tu se Alka přece jen rozplakala:

„Už nemám čím,“ zavzlykala.

„Cože!?“ zeptal se Ion. Nebyl čas na dlouhé řeči.

Kosmolet, který je vedl, prorážel soustavnou palbou všech svých paprskometů najednou obrovský tunel ve stříbrné lavině a ustavičně je volal signály: „Plnou rychlostí... Za mnou... Plnou rychlostí ... Za mnou!“

Ion zapnul plnou rychlost. Náhlé zrychlení je div neomráčilo. Oba, Ion i Alka sténali, a vůbec o tom nevěděli. A na několik sekund, aniž si to uvědomili, oslepli. Přesto se BK 803 řítí ve stopách lodivoda rovně jako světelný paprsek. Za nimi vyrazily plnou rychlostí Alfa a Beta.

Všichni lidé pochopili v jediném úderu srdce: „Jsme opravdu zachráněni!“

A konečně, konečně, konečně... jeden za druhým: první kosmolet a za ním BK 803, Alfa a Beta, vypluly v zástupu, jako při hvězdné přehlídce, na cestu ke svobodě, kterou prostrílel Explorator.

Již mohli vypnout motory. Explorator k sobě přitahoval své kosmolety neviditelnými lany umělé gravitace a se stále se zrychlující únikovou rychlostí je rval z černé řeky a lidem navracel život. Je-

nomže právě ten kosmolet, který otevřel třem ostatním cestu k Exploratoru, k životu a vlasti, sám se k němu vracel s přídí useknutou plamenem.

Letěl otevřený v kosmickém prostoru, kterému neodolají žádné lidské plíce, v mrazu, který nepřezije žádný tvor, s pilotní kabinou do poloviny spálenou!

„Pozor,“ hlásil Explorator, „kosmolety Alfa, Beta, BK 803 a BK 804 přistávají ve startovací věži. Pozor, návrat kosmoletů.“

Pravda je, že tentokrát jeho hlas skutečně hlaholil jako sto tisíc triumfálních fanfár.

„To jste vy? Konečně,“ zašeptal Alek. „Ale jak já vám to vysvětlím? Jak?“

Alek umkl. Uvědomil si totiž, že Explorator hlásil návrat čtyř kosmoletů, čili... možná...

Alek, který moc nevěřil ani sobě, ani Exploratorovi, nevěřil prostě nikomu a ničemu, skočil k rychlovýtahu.

„Do věže! Explorator!“ vykřikl. „Do věže!“ .

Stihl to.

Octl se v hlavní hale věže dřív než oni.

Pak se otevřely na obou stranách hlavní haly dveře neboli průchody z kosmoletů Alfa a Beta. Osádku Alfy vedl pilot Marim, osádku Bety pilot Orm Soggo.

Nikdo ještě neřekl ani slůvko, ale všichni se na Aleka usmívali.

Pak se otevřel zvláštní vchod pro osádky bojových kosmoletů.

V prvním z nich se objevil Ion a Alka. Byli ještě velice bledí. Pod očima měli kruhy, slabé stopy krve v koutcích úst a v chřípí, důkazy o letu bez ochranných kombinéz.

Alek se k nim vrhl. Běžel tak trochu naslepo, zrak mu zakalily slzy.

„Tak přece jste se vrátili?!“ šeptal v domnění, že křičí. „Vrátili!“

A tu se v druhém vchodu objevil Robík. Byl stejný jako vřdycy, klidný a usměvavý. Protože však příd kosmoletů, v němž Robík letěl, pohladil paprskomet svým pozitronovým plamenem, nedalo se zabránit poškození. Robík měl ožehnutou tvář a levé rameno. Taký levou ruku ukrýval stydlivě za zády.

Při pohledu na lidi, kteří ho pozorovali, se zdvořile uklonil.

„Dobrý den,“ řekl, „podařilo se nám vyvážnout z nebezpečí.“

A skromně si stoupl k Ionovi, který řekl jedině:

„Ach, Robíku!“

Tu ve jménu osádek svých kosmoletů předstoupili oba piloti, Marim a Orm. Věkem starší Marim promluvil:

„Jako zástupci Alfy a Bety, tedy jako představitelé osádky mechanické planety z Desátého tisíce, která se jmenuje Primus Explorator, děkuji mladým velitelům Ionu Soggovi a Alce a Alkovi Rojovým, že nám zachránili život. Zároveň podáváme hlášení Ústřední radě pro kosmický výzkum a navrhuji, aby vás tři vyznamenala Solární hvězdou.“

Ion a dvojčata si tiše povzdechli. Solární hvězda pro ně? Legendární řád kosmických zachránců, pro ně? První nabyla duchapřítomnost Alka:

„Děkujeme,“ řekla.

„Děkujeme,“ zvolal Explorator. „Zveme vás na oběd. Je prostřeno.“

V hlavní hale Explorator a nastal nepopsatelný hluk a smích. Rodiče objímali děti, z objetí rodičů padali všichni tři do jiných objetí. Hieronymus Broškidze astmaticky funěl dojetím, Vladimíra Alfieriová líbala Iona tak něžně, až strnul nadšením, což nepochybně dopálilo Alku. Rozhlédla se kolem sebe se zlým svitem v očích.

„Stala se jedna skandální pitomost,“ řekla takovým hlasem, že okamžitě nastalo ticho a zmatený Marim se nejistě zeptal, oč jí jde. Byla bezmezně vzteklá.

„Jestlipak si někdo vzpomněl na to, aby opatřil vzorky meteorů, které pohlcují rádiové vlny?“ zeptala se s vražednou zdvořilostí.

Dospělí na sebe pohlédli div ne se strachem. Nikdo se o to nestaral, protože napřed na to neměli ani pomyslení, a potom ani čas.

„No samozřejmě,“ řekla Alka. „Vzorky nemáme. A Řeka uteče a podobnou příležitost víckrát nenajdeme. Je to nesmírná ztráta pro geologii!“

„Páni, to je xantipa,“ pomyslí si Ion nadšeně, „jako by utekla rovnou ze starověku!“

A tu do celé věci zasáhl sám Explorator.

Napřed zapojil reproduktory volného rádiového příjmu a hlavní halu startovací věže zaplavil šílený hluk, řev, blábolení a jekot tisíců pekelných hlasů. Nesčetné Čandry volaly: „Buď klidný, Ione.“ Sto Marimů křičelo: „Pozor na Tritónu!“, sto Rojů volalo Alfu a ještě někdo hovořil o sektoru AM 168 OS 13. Kolem toho všeho kypěl jakýsi ještě nesrovnatelnější galimatyáš nesrozumitelných slov, výkřiků a vzdechů, nad nímž kraloval děsivě jemný a ustavičný Alčín smích.

„Ticho!“ vykřikl vztekle Alek.

Nastalo ticho. Explorator vypnul reproduktory.

Alek se usmál na sestru:

„Zrovna si vzpomínám,“ řekl trochu samolibě, „že jsem během akce poručil Exploratorovi opatřit vzorky.“

Alka mlčela s nepřiliš inteligentním výrazem tváře. Zato astrogeologové Sent Birum a Erika Vossová se vrhli k Alkovi a křičeli:

„Sláva!“

„Kolik toho je?“ ptala se Erika horečně.

K astrogeologům se pochopitelně připojili neobyčejně potěšení akustikové a spojaři.

„Kolik toho je?“ upadl do rozpaků Alek. „Ani si nevzpomínám.“

„Explorator! Kolik toho je?“ zeptal se a zvedl hlavu.

„Dvě a tři,“ odpověděl. „Celkem pět.“

„Pět čeho?“

„Pět tun,“ vysvětlil klidně.

A když se v hlavní hale znovu rozlehl smích a vypadalo to, že lidé nemají v úmyslu se uklidnit, Explorator se vysloveně rozzlobil.

„Pozor,“ řekl, „připomínám: oběd stydne.“

Tu se rozpoutala ohlušující vřava: „Jíst!“ a pásy transportérů se rozjely k jídelním terasám.

Ion zůstal ještě chvíli v hale. Zadržel Alka a Alku a všichni přistoupili k Robíkovi.

„Robíku,“ řekl Ion.

„Co si přeješ, lone?“

„Jsi skvělý,“ řekl Ion.

„To je fakt,“ přisvědčila Alka.

Robík se usmál.

„Dnes jsem nebyl vždycky skvělý.“

„To nic,“ chlácholil ho Alek.

„Ať tak nebo tak, podařilo se to,“ řekl Robík, „ale moc nechybělo a byl bych na prášek.“

„Ach, Robíku,“ zašeptala zahanbeně Alka, „víš přece, jak jsme nepřesní.“

Robík se zasmál.

„Jděte se najíst.“

„A ty?“ zeptala se Alka.

„Já...,“ trochu zrozpačitěl Robík, „musím si dát opravit levou ruku. Po obědě se sejdem u bazénu, ano?“

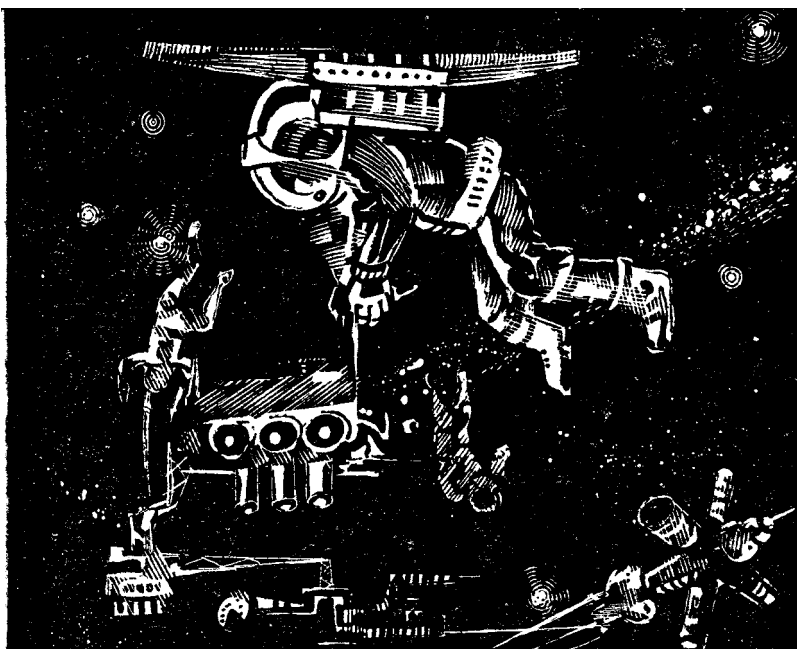
„Dobře!“ zvolali.

Hleděl za nimi, jak odjíždějí z věže, pak sám zmizel v modrém čtverci rychlovýťahu.

A oni znovu jeli po pohyblivém chodníku mezi květy a slunci.

„Je to všechno vůbec pravda?“ zeptala se Alka.

„A stalo se to vůbec?“ zeptal se Alek.

„Stalo,“ odpověděl Ion.

Alka řekla po chvíli:

„To všechno se mohlo vůbec stát jenom ze dvou důvodů.“

„A to?“ zeptal se Alek.

„Předně, roboti neznají zásadu sebeobětování.“

„A za druhé?“ zeptal se Ion.

„A za druhé,“ řekla zamyšleně, „protože roboti neznají zásadu sebeobětování, neznají ani hranice sebeobětování.“

Alek zavrtěl hlavou.

„Z toho, co říkáš, bych já vyvodil ještě jeden závěr,“ zabručel jakoby pro sebe.

„No tak povídej, povídej,“ čekala nějakou legraci.

Jenomže Alek neměl v úmyslu dělat si legraci.

„Byli jsme zachráněni proto,“ vysvětlil, „že jsme lidé, kteří jsou nejen ochotni se obětovat, ale dovedou konstruovat roboty, kteří neznají hranice sebeobětování.“

„Ty jsi nějaký chytrý,“ usadila ho a Ion se dal do smíchu.

Vtom se ozvaly hlasy:

„Děti! K obědu!“

Alek rozpřáhl ruce:

„A už je to tady! Zase už děti!“

Mimochodem — oběd byl báječný. A chutnal tím víc, že ho jedli o hodinu později než obvykle.

OSMÉHO ŘÍJNA

10

Ráno osmého října se Ion Soggo probudí s úsměvem. Jeho pohled padne na Robíka. Když Robík vidí, že Ion otevřel oči, pozdraví ho zvednutím ruky.

Pak Ion dělá rozcvičku a říká přitom několik velice rytmických vět, z nichž si Robík dělá legraci, protože nemají hlavu ani patu.

O chvíli později chytá Ion ve dveřích koupelny jako v brance. Podaří se mu chytit tričko, šortky, mokašiny, bundu, ale hanebně pouští ručník a plavky.

„Vedu dva nula,“ hlásí Robík a pak oba vyskočí oknem.

„Hej, dvojčata!“ volá Robík.

Také Alek a Alka vyskočí oknem ze své ložnice.

„Podívejte!“ zvolá Alka a ukáže na modrého motýlka třepetajícího křídly.

„Modrásek ušlechtilý,“ řekne Robík, „neboli Polyammatus amandus.“

„Těší mě,“ zdraví motýla Alek.

Ion se zamračí, mne si zamyšleně nos a řekne pro sebe:

„To už tu jednou bylo.“

Nikdo si toho nijak nevšímá a Ion sám na ten svůj dojem brzy zapomíná.

Po snídani jako obvykle chvíle plavání, po plavání si lehnou na malou travnatou pláž, měkkou jako zelený ručník, a trochu se opalují.

Ion leží na zádech a hledí do nebe, protože na projekční ploše umělé oblohy se objevuje pomalu plující mráček, který mění tvary, lehce a krásně, a postupně se stává rybičkou, stromem a péřovým chocholem.

„Kolikátého je dnes?“ ptá se líně.

„Osmého října,“ řekne Alka.

Alka se usmívá.

„A kterého roku?“

„Ještě 862 rané kosmické éry,“ říká hrdě Alka. „Ale jestli doletíme...“

„Jasně že doletíme,“ přeruší ji Ion.

Alka se na něho dívá něžně, ale ani nekoketuje, ani nedělá divadýlko.

„Tak jestli doletíme a pak se s úspěchem vrátíme,“ pokračuje Alka, „stane se tento rok prvním rokem střední kosmické éry.“ Chlapci chvíli mlčí. Také Robík mlčí. Nad botanickou zahradou se klene dešťová duha.

Právě mívá necelých devět století ode dne, kdy plamen primitivní pozemské rakety poprvé ožehl povrch Marsu. Je 8. října roku 862 rané kosmické éry.

Před osmi dny odstartoval ze sluneční soustavy první *galaktický letoun* zbudovaný lidmi proto, aby dobyl ne již planety, nýbrž hvězdy. Tento letoun nese jméno staré vlasti Země ve starobylém jazyce:

Terra.

Tento letoun překročil třetího dne cesty hranici suprarychlosti — velkou bariéru. Přesto uplynou téměř čtyři roky, než zahájí své první brzdění v souhvězdí Kentaura, čtyři roky, to je dlouhá doba. Stojí však za to, obětovat ten čas a zahájit sedláni Kentaura.

Terra je obrovský letoun se všemi znaky mechanické planety. Byl postaven na základě zkušeností získaných na Exploratoru. Některé objekty, například botanická zahrada, jídelní terasy, plavecké bazény a sportoviště byly převzaty z Exploratora. Jádrem osádky Terry tvoří někdejší osádka Exploratora. Ve vedení jsou: Dolores Li, Čandra Rojová, Helena Soggová, Jan Roj, Nazim Sumero, Mike Antonov, Hieronymus Broškidze, Orm Soggo, Kyamoto i Vladimíra Alfieriová.

Na umělé planetě Terra jsou také mladí lidé vybraní z miliard kandidátů, ti, kdo vyhráli v soutěžích a udělali zkoušky pilotů a badatelů galaktického stupně. Mezi nimi jsou slavní hrdinové památné katastrofy v sektoru Desátého tisíce.

Známe je: Alek a Alka Rojovi a Ion Soggo, vyznamenaní Solární hvězdou.

To jsou oni: leží na břehu bazénu v botanické zahradě, vlevo od hlavních laboratoří. Za deset minut začíná vědecká práce ve videotéce. Robík si na to včas vzpomene, nepřijdou tedy pozdě.

Zatím tedy mohou ještě chvíli lenořit v teple umělého slunce Terry a připíkat si v jeho paprscích vlhkou kůži, protahovat svaly unavené plaváním.

Konečně Alek vstane.

„Víte, co vám řeknu?“ mluví velice vážně. „Vůbec se mi nelíbí, že si tak lehce plánujeme ten *první* rok nové éry.“

Alka se na něho pozorně dívá:

„A proč?“ zeptá se.

„Tak si myslím,“ říká Alek se stále vzpurnějším výrazem, „že i když dobudeme Kentaura, budeme se pořád plácát po jediné galaxii. Po jedné jediné galaxii. Tak co? Nebylo by lepší počkat, až přeskočíme z jedné na druhou? Není správné omezovat lidskou ctižádost na jednu mizernou galaxii!“

„Souhlasím,“ řekne Alka.

„Má pravdu,“ řekne Ion Robíkovi.

„Osm třicet,“ konstatuje Robík. „Čas na přednášky.“

Pohyblivou, cihlově rudou cestičkou jsou unášeni klidným proudem k laboratořím pro studenty. Ze všech stran k nim míří mladí lidé a zdaleka se zdraví máváním rukama.

„Víte co?“ řekne znovu Alek. „Já podám návrh vedení Terry. Ať ho pošlou Ústřední vědecké radě.“

„Budeme tě podporovat,“ přisvědčuje energicky Ion.

Pak vezme Alku za ruku.

„Budeme ho podporovat?“ zeptá se.

Alka se na Iona usměje a nějakou dobu si nikoho a ničeho nevšímají. Prostě si hledí do očí.

Jak to dopadne s Alkovým návrhem?

Zatím nevíme. Musí být předložen Ústřední vědecké radě, prodiskutován, odhlasován. A aby vůbec měl smysl, musí napřed Terra dosáhnout souhvězdí Kentaura, osedlat některou z jeho planet a šťastně se vrátit do mateřské soustavy.

A to potřebuje čas.

Prozatím se Terra řítí Galaxií, brázdí její tmu a ticho rychlostí, jakou by jí mohlo závidět i světlo.

Není to málo. Ale snad bychom skutečně neměli omezovat svou ctižádost.

Problém je doposud otevřený. Všechno záleží na tom, jak se osvědčí kosmický koráb Terra. Zatím jí musíme přát štěstí na dalekých hvězdných plavbách.

Tak tedy: „Hodně štěstí!“

OBSAH

8. BŘEZNA.....	2
8. ŘÍJNA.....	156

KNIHY ODVAHY A DOBRODRUŽSTVÍ

Řídí Eva Dolejšová

Svazek 144

Jerzy Broszkiewicz

TROSEČNÍCI V ŘECE METEORŮ

Ilustroval Teodor Rotrekl. Z polského originálu Ci z Dziesiatego tysiąca, vydaného nakladatelstvím Nasza Księgarnia ve Varšavě roku 1973, přeložil Jaroslav Simonides. Vydal jako svou 5358. publikaci Albatros, nakladatelství pro děti a mládež, v Praze roku 1977. Odpovědná redaktorka Tamara Sýkorová. Výtvarný redaktor Zdeněk Kudeřka.

Technický redaktor Karel Krch.

Ze sazby písma Baskerville vytiskl Tisk, knižní výroba, n. p., Brno, závod 3, Český Těšín. 9,86 AA (text 8,79, ilustrace 1,07), 9,89 VA. Náklad 20 000 výtisků. 1. vydání. Brožovaný výtisk 14,- Kčs.

13-813-77 14/64 *Vázaný výtisk* 19,- Kč

V literární tvorbě vynikajícího polského spisovatele Jerzyho Broszkiewiczze zaujímá tvorba pro děti a mládež významné místo. česky dosud vyšla polopohádková, poloutopistická knížka pro děti Velké, větší, největší. Nyní dáváme starším dětem do rukou jeho nejpopulárnější sci-fi román, Trosečníci v řece meteorů. V Polsku zatím vyšel v pěti vydáních, ve statisícových nákladech.

Děj nás zavádí do devátého století „první kosmické éry“, která se počítá od doby, kdy první lidská posádka ze Země přistála na Marsu. Všecky planety sluneční soustavy jsou již hospodářsky využívány, nastává období, kdy jsou vysílány první stanice k průzkumu Mléčné dráhy. Tento rok se má stát prvním rokem další nové éry, neboť netrpělivé lidstvo se rozhodlo překročit práh „vlastního domu“ a vydat se na výzkumy dalších galaxií.

Na jedné umělé planetě o průměru padesáti kilometrů žije skupina vědců, která podniká průzkumy v kosmoletech Alfa a Beta. Přijedou za nimi jejich děti, aby tu strávily prázdniny: patnáctiletý Saturnian Ion a dvojčata Alek a Alka, která pocházejí ze staré vlasti, Země. Planeta je dokonale vybavena všemi technickými, a tedy i přírodními zázraky na způsob miniaturního ráje, ale děti se tu pomalu, ale jistě začínají nudit. V okamžiku, kdy si to uvědomí, dochází ke katastrofě: Průzkumná planeta s jejich rodiči havaruje v řece meteorů. Základna sice pomocí svého supermozku vypracovává plán na jejich záchranu, ale děti jsou nuceny neprodleně jednat a užívat při tom i vlastního rozumu a vůle. Velkou pomocí je jim v této krizové situaci i Ionův pěstoun, robot-ochránce Robík.

Vzrušující Broszkiewiczzova kniha dosáhla světového úspěchu právem. Conradovsky spojuje dobrodružný děj s myšlenkovou hloubkou. Na napínavém příběhu dokazuje, že i v době závažné techniky bude vždycky třeba lidského rozumu, vůle, citu i mravních kvalit. A že některé problémy nevyřeší za člověka ani nejdokonalejší kybernetický obvod.